

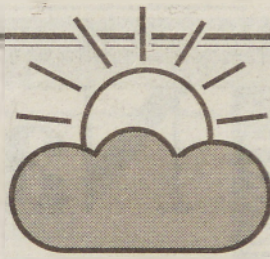
Škulj premagal Tivadarja

CREDITANSTALT

Banka uspešnih

M. Sobota, Lendavska 11, tel.: 21 780

Namesto
cigaret si
privoščite
BMW- jaVestnik
me ne
upoštevava
kot
visokega
predstavika
države,
pravi
svetnik
Evgen
Sapač

VREME

Ob koncu tedna bo
večinoma suho in
sveže vreme.

Vestnikov koledar
21. september, četrtek, Matej
22. september, petek, Mavricj
23. september, sobota, Slavka
24. september, nedelja, Marija
25. september, ponedeljek, Uroš
26. september, torek, Damijan
27. september, sredo, Vincenc

Pregovor
Ako na Mateja sonce sije,
kmalu lepa jesen zasije.

VESTNIK

Murska Sobota, 21. septembra 1995, leto XLVII, št. 38, cena 150 SIT

Gobe, gobice ...
Kaže, da spet rastejo kot gobe po dežju. Ko pa je toliko dežja! Za mnoge so prava poslastica, a treba je biti previden, da se ne najde na jedilniku tudi kakšna strupena. Sicer pa naj bi gobe uporabljali le kot začimbo, nikakor pa ni dobro, da bi se jih do sitega najedli. Zanimivo bi bilo tudi zvedeti (ugotoviti), ali se gobarji res držijo zakonskega predpisa, po katerem je količina nabranih gob omejena. (J. G.)

Fotografija: JURE ZAUNEKER

**Pomurka
le pristala
na
Vojniku.**
O tem na str. 4

**Tragedija
s požigom
in
«strikom»**

**Tajnikar
razpreda
prazno
pajkovo
mrežo**

Vse poti vodijo v **Obzorje**

Ugodna prodaja
izdelkov
v prodajalnah
veletrgovine

Henkel

Henkel Zlatorog
Maribor

Izberite svoje zvezde!

Drobnoprodajna cena

pralni prašek PERSIL, 2,4 kg	745,00 SIT
pralni prašek PERSIL, 3,6 kg	1.147,30 SIT
pralni prašek MIXAL, 2,4 kg	546,80 SIT
SILAN, koncentrat, 1 l	631,90 SIT
ATA, prašek, 500 gr	208,70 SIT
CLOROX, belilo, 1 l	160,00 SIT
SOMAT, tablete, 1 kg	1.154,50 SIT
PICO BELLO, losčilo za čevlje	198,60 SIT

V teh dneh stopa v ospredje medijskega dogajanja prodaja soboške Pomurke zasebnemu mesarju iz Vojnika Ludviku Prekoršku in skorajda istočasno je bil imenovan oziroma potrjen direktor Panonke. Oba dogodka vsaj na prvi pogled nimata nič skupnega, čeprav sta še kako povezana, saj navsezadnje le gre za dokončen razplet začaranega kmetijskega klobčiča v Prekmurju. Ob tem pričakovanju razpleta v primeru Pomurke in ob sanaciji Panonke se seveda postavlja vprašanje, ali se bo prekmurškemu kmetijstvu končno uspelo dvigniti iz zdaj že nekajletne recesije. Ob pogledu nazaj si je kljub vsemu potrebno priznati, da država in njena agrarna politika le nista bili v celoti krivi za krizo, v kateri se je znašlo prekmurško kmetijstvo.

Dejstvo je namreč, da je bil ob omenjenih dveh nosilcih kmetijskega razvoja v področnem krču do nedavnega tudi Agromerkur. Mlekarna in mlinarji so pač premalo, da bi kmetijstvo kot celota od pridelave do predelave lahko pozitivno poslovalo. V obeh primerih sta ne glede na to, kako se bosta razpletla, torej če bo Prekoršek uspel s prislino poravnavo in bo tako postal dejanski lastnik Pomurke, in če bo Škulju uspelo sanirati Panonko, ponovno prišli na površje provincialnost in zakrknjenost, če že ne sterilnost tega okolja.

Gledano s stališča menedžerstva in politike se je ponovno pokazala moč domače »pameti«, ki je postala izredno močna, ko ni šla mimo samo kočija, ampak celi vagoni. Namreč ko so bile zadeve že kristalno jasne, »kdo bo koga za jafca«, so eminence prekmurškega gospodarstva začele stikati glave in iskati rešitve ob pomoči parole, češ kako se siromašni regija. S tem se je seveda mogoče strinjati, toda spoštovane jare gospode ni bilo nikjer oziroma ni imela rešitve za kaos, v katerem sta se znašli tako Pomurka kot Panonka. Spomnimo se samo lokalnih kapitalističnih centrov moči, ki so s svojo cagavastjo in sterilnostjo, in če hočete »klanovsko« zaprtostjo,

Pomurko pomagali spraviti na kolena in jo tako rekoč porinili v državno naročje. Nekoliko drugače je s Panonko, kjer so veliki hoteli postati še večji, s tem ko so namreč izigrali nekdanje male člane zadruge. Prišli so žejni čez vodo in sedaj pač pijejo gnojvko. Resnici na ljubo je žalostno, da jih je privila njihova lastna, torej kmečka banka, in tu se je ponovno pokazalo, da kapital ne pozna milosti. Žalostno je le to, da so na to milost pristali kmetje, ki nikoli niso naredili obračuna s celotnim združenim vodstvom in upravnimi organi in tudi niso pregledali računov, ki so jim ga izstavljala podjetja ali jim ga je izstavilo podjetje, ki zase pravi, da je internacionalno.

In če potegnemo črto, se Prekmurci lahko zahvalijo za ves trud in prizadevanja gospodarski inštituciji, ki se

ji pravi Gospodaska zbornica, s poslanci in svetniki na čelu, ki je zastavila svoj lobistični glas, da je Pomurka ostala v Prekmurju, in kmečkemu lobiju, da bodo kmetje prišli do prave zadruge. Toda srž zadeve je le nekje drugje, to pa za Prekmurje ni nepomembno. Skozi kmetijsko predelavo (Agromerkur in Pomurko) se postopoma uveljavlja nov kapitalistični center moči, ki si pač upa ivergati in je podprl sanacijo omenjenih dveh podjetij, namreč SKB- banka. To pa je morda že zadostno poročilo, da bo s tem prišlo do večje dinamike in se bodo postopoma le začeli sesuvati lokalni monopoli moči, ki okolju prej škodujejo kot koristijo. Nesporno pa je to dobro tudi za kmeta, saj se v prekmurški predelavi pojavlja kapital, ki ga vsaj zaenkrat ne obremenjuje politična hipoteka, kar pa ni mogoče trditi za kmečki kapital, po drugi strani pa ga ne obvladuje živilskopredelovalni lobi iz centra in Primorske, ki mu razdrobljenost in kolaps prekmurškega kmetijstva in predelave še kako ustrežata pri ustvarjanju njegovih ekstraprofitov.

J. VOTEK

Na evropski strani Mure

stroški EU

Strukturne spremembe v kmetijstvu

»multifunkcionalni vlogi kmetijstva«. Zagovorniki tega idejnega sklopa pravijo, da biti kmet dan-

vo žita. Razvojne možnosti so se po priključitvi k EU zmanjšale edino pridelovalcem sladkorne pese, saj bo morala avstrijska industrija za pridelavo sladkorja svojo dejavnost količinsko dokaj omejiti. Čeprav naj bi bile za prsto trgovino znotraj meja EU odpravljene vse ovire, pa so si Avstriji za vsak slučaj pridržali možnost uvedbe trgovinskih ovir v primeru, da bi »uvoz iz dežel Evropske unije na avstrijskem trgu povzročil prevelike motnje«.

... ter izumiranje kmetijstva

Večja produktivnost naj bi potemtakem dajala avstrijskemu kmetijstvu več konkurenčnih možnosti na skupnem evropskem trgu. Logika prostega trga govori tukaj predvsem o prid čimprejšnji ekonomski racionalizaciji in gospodarski dejavnosti. Povečanje obsega obdelovalnih površin s sedanjega povprečja 28 hektarjev po kmetiji ter zmanjšanje števila 190000 sedaj redno zaposlenih v kmetijstvu in gozdarstvu naj bi bili posledici, ki jih bo prinesla bližnja prihodnost.

Običajno ravno kmetije, ki zaupajo predvsem v počasne spremembe naravnih ciklov, z največjo mero nezaupanja gledajo na vsako hitro spremembo v svoji okolici. Tako je bilo - in je še vedno - tudi v Avstriji ravno med kmeti in ljudmi, ki so bliže naravi, največ nasprotnikov priključitve. Besedna zveza »izumiranje kmetijstva« je danes pojem, ki se mu izogiba vsak pameten evropski politik. Skupno število kmetij se je v obdobju od 1980 do 1990 zmanjšalo za 10 odstotkov in leta 1990 je bilo 273210 kmetij. Število kmetov, ki jim je kmetovanje edini vir preživljanja, pa se je v enakem obdobju zmanjšalo celo za 28 odstotkov, to je na 83000. Gotovo je, da lahko po članstvu v EU pričakujemo celo pospešitev takšnega trenda.

Pot v evropo je polna predvsem političnih pasti

Bistveni nauk, ki ga lahko za domačo rabo potegnemo iz tega prikaza avstrijske poti v naročje matere Evrope, je, da odločitev za ali proti vstopu v EU ni enkratna, ampak je rezultat dolgotrajnega procesa ekonomskega in političnega prilagajanja. Kot smo videli, se je prilagajanje avstrijskega gospodarstva gospodarjenju v EU začelo veliko pred formalno priključitvijo, ekonomisti pa celo predvidevajo, da bi se takšno prilagajanje nadaljevalo, četudi bi se ljudje ali stranke

izrekli proti vstopu. Pomembno je, da je bilo prilagajanje podprto lahko oprto na domače ekonomske študije in da so te študije posredno rabile kot osnova za zahteve EU po avstrijskem prilagajanju pred sprejemom. Vredno s procesom gospodarskega prilagajanja je potekal tudi proces političnega prilagajanja in podkupovanja. Tudi tukaj so ekonomske študije odigrale pomembno vlogo, saj so ne le pokazale, komu bo pristop k EU koristil, komu pa škodil, marveč tudi nudile vsaj grobo kvantitativne teh koristi in izgub. Ka je na deli na primeru kmetijstva, je alna vsebina političnega prilagajanja izražena v višini dotacijnih sredstev, ki jih je država ali drugače pripravljena nameniti, da so se že pred pristopom mnogi dodobra pripravili na vse možnosti črpanja javnega narja, ki jih ponujajo različni evropski skladi. Tako bo na primer približno dve tretjini avstrijskih občin do leta 1999 delež najrazličnejših subvencij za regionalni razvoj.

Tudi pogajanje med EU in avstrijsko članico o potrebnem prilagajanju in dopustnem obsegu panju od pravil načelnog evropskega prostega skupnega evropskega trga je dvoplastno. Najpomembnejša ekonomska vsebina je zagotavljanje kar najboljših individualnih možnosti za gospodarsko uspešnost nove članice v EU, njihova politična vsebina pa je predvsem zagotavljanje vsaj delne avstrijske politične razpoložljivosti izjem in odpuščanj, ki bi najspuščeje pomirili domaće nasprotnike pridružitve. Določeno letno prostovoljno ukrajinsko avstrijskih predpisov in pristojnosti, ki veljajo znotraj EU, avstrijska pogajanja gotovo ni šalo, sploh pa so Avstrija in evropski prihodnji neto plačniki v evropski proračun lahko dosegli vse, kar so želeli. Zato moramo da se moramo tudi Slovenci potiti približevanja EU na tretje lotiti natančnih strokovnih analiz, ki bodo pokazale, ali bo Evropa prinesla in Slovenci bomo morali v prid Evropske povedati. ANDREJ HORVAT

1 Ker bi podrobneje obravnavali vloge posameznih subjektov (konkretne interesne skupine, birokracija, dij), ki so bili za oziroma proti vstopu Avstrije v EZ presejala, bomo bili na strani evroskeptikov glede tega sestavka, naj povemo, da so bili na strani evroskeptikov glede politične opredelitve: zveza avstrijskih in tudi konumisti (KPO), ki so bili zastopani v avstrijskem parlamentu. Za članstvo sta bili obe stranki (KPO in liberalni forum (L)). Glede na to, da vsko opredelitev lahko povzročijo so se članstva najbolj veseli evroskeptiki (H klasikom na temo »nevarnost evropskega prištevanja avstrijskega kmetijstva« (1980), povzeto iz revije za Avstrijo pa glej med drugim: wotny (1991, 1994).

Tabela 5: Prikaz razvoja avstrijskega trga delovne sile v okviru skupnega evropskega trga. (1)

cenovna raven	agrarni trg delovne sile	trg delovne sile drugih sektorjev	trg delovne sile celotnega gospod.
-7,4	-15,7	+52,4	+36,7
-12,5	-27,8	+60,5	+33,7
-13,3	-29,8	+61,8	+32,0

Opombe:

(1) Kot posledica različnih scenarijev ravni proizvodnih cen v obdobju šestih let. Cenovna raven je podana v odstotkih, drugi podatki so v 1000 osebah. Izračun podatkov za trg delovne sile celotnega gospodarstva predstavlja razliko med podatki za kmetijstvo in druge panoge. Vse vrednosti predstavljajo razlike glede na osnovne simulacije. Vir: HOFREITHER, M.F., WEISS, C.R. (1993), »Makroökonomische Integrationseinflüsse auf den agrarischen Arbeitsmarkt«, v: Neck, R., Schneider, F., Österreich und Europa 1993, Herausforderungen der europäischen Integration für eine kleine offene Volkswirtschaft, Manz, Dunaj 1993.

Tabela 4: Intrasektorski vplivi skupnega evropskega trga na agrarni sektor v Avstriji

	1. leto	2. leto	3. leto	4. leto	5. leto	6. leto	srednja vred. (1)
proizvodne cene	-14,8	-14,5	-14,39	-14,26	-15,13	-14,85	-14,58
končna proizv. (2)	-0,42	-1,48	-2,49	-3,21	-3,76	-4,37	-2,62
zaposlit. (3)	-5,26	-13,31	-21,30	-27,74	-32,51	-36,34	-22,70
investic. (4)	-1,23	-2,29	-2,54	-2,78	-2,92	-3,20	-2,49
doh. (5)	-1,21	-1,78	-2,64	-2,79	-2,87	-3,21	-2,42

Opombe:

(1) Prikazana je srednja vrednost šestih let.

(2) Podatki so podani v milijardah ATS po cenah iz leta 1976.

(3) Prikazano je zmanjšanje skupnega števila zaposlenih v zasebnem in javnem sektorju kmetijstva.

Vir: HOFREITHER, M.F., WEISS, C.R. (1993), »Makroökonomische Integrationseinflüsse auf den agrarischen Arbeitsmarkt«, v: Neck, R., Schneider, F., Österreich und Europa 1993, Herausforderungen der europäischen Integration für eine kleine offene Volkswirtschaft, Manz, Dunaj 1993.

Skupni vpliv učinkov znotraj kmetijstva in med posameznimi panogami gospodarstva na opuščenje kmetijske dejavnosti in vključevanje nekdanjih kmetov v druge panoge je v modelskih izračunih avstrijskih strokovnjakov odvisen od predvidene cenovne ravni. Pri izračunu so bile upoštevane tri različne možnosti prilagajanja avstrijske ravni cen v avstrijskem kmetijstvu, in sicer: na cenovno raven Bavarske (-7,4 odstotka), Nemčije (-12,5 odstotka) in povprečje EU (-13,3 odstotka). Vidimo torej, da bi bile druge panoge kljub močnim migracijskim pritiskom iz kmetijstva po šestih letih avstrijskega članstva v EU sposobne vsrkati »presežke« zaposlenih iz prej omenjene panoge. Tako naj bi v primeru znižanja ravni avstrijskih cen na cenovno raven Bavarske - torej najmilejše različice treh scenarijev - v proučevanem obdobju to pomenilo izgubo delovnih mest za 15 700 zaposlenih v avstrijskem kmetijstvu. Po drugi strani pa naj bi zaradi že omenjenih učinkov v obsegu in možnosti neomejenega iskanja zaposlitve tudi drugod v EU prišlo do povečanja zaposlovanja v drugih sektorjih (+52400 zaposlenih). Skupaj naj bi torej prišlo do povečanja zaposlenih v celotnem narodnem gospodarstvu.

Kmetijstvo kot javna dobrina

Evropska unija je zaenkrat še zelo oddaljena od svoje uradno sicer jasno definirane politike. V agrarni politiki je mogoče opaziti težnjo, da se po eni strani uradno odpoveduje neposrednemu zagotavljanju minimalnih cen, zmanjšuje subvencije za ta namen in z intervenscijskimi nakupi na trgu zagotavlja minimalne cene, po drugi strani pa postopoma večja subvencije, ki se ne nanašajo na kmetijstvo kot proizvodno dejavnost. Tako cilj agrarne politike EU danes ni več subvencioniranje predragih proizvodov kmetijske industrije, marveč neposredno denarno podpiranje kmetov.

Neoklasični ekonomisti pogosto dajejo prednost neposrednim plačilom predvsem zaradi njihove transparentnosti ter zato, ker naj bi - v nasprotju s subvencijami - ne spodbujala selitve produkcijskih faktorjev (predvsem dela) zgolj zaradi izkrivljenega oblikovanja tržne cene. Takšnem prepričanju pa je težko v celoti pritruditi. Nekoliko pikro lahko namreč priznamo, da gre pri neposrednih plačilih za nekakšno »načelo negativne ekvivalenčnosti«, ki ne poskrbi za izenačenje cene, v tem primeru neposrednega plačila. S storitvijo, to je agrarno proizvodnjo, kot je sicer običaj pri klasičnem načelu ekvivalenčnosti. V obstoječem sistemu neposrednih plačil je namreč bolje nagradjen tisti, ki manj proizvaja.

Neposredna plačila pa kljub vsemu predstavljajo napredek, saj pomenijo oddaljevanje od »trga za vsako ceno«, toda dejstvo, da pri tem obstaja nevarnost »socialnega discipliniranja« kmečkega življa do takšne mere, da bo izgubilo svojo tradicionalno zmožnost preživetja brez pomoči drugih, z njo pa tudi neodvisnost in pokončnost individualizma, ki se običajno koncentriira na ravni vaške skupnosti, zaenkrat še niso predmet razprav v Bruslju.

Multifunkcionalno kmetijstvo ...

Zagovorjanje neposrednih plačil temelji na tako imenovani

danes ne pomeni več trdo delati v hlevu in na polju, ampak ustvarjati pozitivne eksterne učinke, ki jih kmetje z vzdrževanjem in ohranjanjem naravnih lepot ter določenih živalskih vrst ponujajo celotni skupnosti. In za to je potrebno kmeta tudi primerno nagraditi. Dodaten argument za multifunkcionalnost kmetijstva je, da z izumiranjem kmeta kot podjetnika pride tudi do dokončnega izumiranja vasi, s tem pa posameznih regij. Ko namreč gostilničarji zaradi premajhnega števila gostov podležejo »strukturnim spremembam« ter se preselijo v mesto in ko tudi manjši poštni uradi, bencinske črpalke, krajevne železniške postaje in celo župnijski uradi nimajo več svojega »duhovnega«, še manj pa ekonomskega smisla, lahko določena dežela izgubi del svojega družbenega, dolgoročno pa tudi ekonomskega jaza.

Najbolj zagriženi interpreti liberalizma v kmetijstvu trdijo, da gre pri »multifunkcionalnem kmetijstvu« zgolj za poskus, idejno opravičiti ogromna »darila« evropskemu agrarnemu lobiju, ki da v bistvu samo bremeni proračun EU. Okolju prijazen kmetovanje (»nachhaltige Landwirtschaft, sustainable agriculture«) naj bi bila po njihovem mnenju zmožna tudi večja kmetijska podjetja, to pa naj bi bilo tudi precej bolj racionalno in predvsem cenejše od sedanjega početja majhnih družinskih kmetij. »Optična prizadetost« pokrajine naj bi potemtakem v določenih primerih utrpela le minimalno škodo pa tudi kakovost množične proizvodnje naj bi ne bila bistveno slabša.

Tako tudi pri multifunkcionalnem gledanju na kmetijstvo pride v ospredje pomanjkljivost teorij uravnavanja gospodarstva s pomočjo zakonitosti trga (tržni neuspeh - »market failure«), ki pri reševanju problemov javnih dobrin zaidejo v slepo ulico, iz katere jih potem zopet mora reševati država. Vklapljanje javnih dobrin, kar naj bi bilo v našem primeru ravno multifunkcionalno kmetijstvo, v tržni instrumentariji, kot nam ga prikazuje »čista teorija javnih dobrin« že vse od začetka tega stoletja, ekonomski teoretiki zato imenujejo »ezoterika normativne teorije«.

Vendar pa EU avstrijske kmete štiti tudi pred neljubo konkurenco zunaj skupnega evropskega trga; uvoz kmetijskih proizvodov v Unijo zavirajo predvsem visoke uvozne carine in relativno majhne dovoljene uvozne količine. Že med pogajanjimi o pristopu si je avstrijsko gospodarstvo za določene izdelke priborilo posebne proizvodne kvote. Prodaja mleka neposredno »z dvorišča« je tako prvič količinsko omejena, vendar je Avstrijcem uspelo dobiti željene kontingente za vzrejo živine in ovac pa tudi za pridelava

Vplivi na agrarni trg delovne sile

Agarni strokovnjaki dunajske Biotehniške univerze so pri svojem izračunavanju vplivov na avstrijski trg delovne sile zaradi pridružitve Avstrije Evropski uniji prišli do - za kmete - strah zbujujočih rezultatov. V svojih študijah, kjer povežejo makroekonometrični model z agrarnim simulacijskim makromodelom, poskušajo opredeliti relativni pomen medsektorskih učinkov, ki delujejo neposredno na agrarni sektor (npr. nižje proizvodne cene), in medsektorskih učinkov, to je vplivov sprememb v drugih sektorjih gospodarstva na agrarni sektor. Namen je bil, napovedati obseg izseljavanja kmetov iz primarnega sektorja in njihove možnosti za zaposlitev na trgu delovne sile celotnega gospodarstva.

Spremembe znotraj agrarnega sektorja

Proučevanje agrarnega sektorja neodvisno od vplivov drugih delov gospodarstva na kmetijstvo je pokazalo, da bi širitev dohodkovnih škarij med celotnim gospodarstvom in kmetijstvom vsako leto povzročila dodatno selitev okrog 6000 zaposlenih iz kmetijstva. To pa pomeni, da bi imelo avstrijsko kmetijstvo sesto leto po pristopu k EU 36340 manj zaposlenih, kot jih je imelo, ko je bila Avstrija še članica Evropskega gospodarskega prostora. Vendar pa, ko vnesemo v izračun še medsektorske vplive, potem znaša to zmanjšanje samo še 14000 zaposlenih v kmetijstvu. Glavni razlog za manjšo prekvalifikacijo iz »kmetijskih poklicev« vidijo avstrijski strokovnjaki predvsem v poslabšanju položaja na trgu delovne sile v

505 2, 061 441 993
ali 97 82, od 18. do 23. ure

VESTNIK

Izdaja Podjetje za informiranje

Murska Sobota

Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiftar.

Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balazič-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica), Ksenija Šomen (tehnična urednica).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Ulica arh. Novaka 13, tel. št.: 31 998 (naročniška služba), n.c. 31 960, 33 019 (novinarji Vestnika), Vencera (trženje) 33 015, št. telefaksa 32 175. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Naročnina za II. trimesečje 1995 je 1.850,00 SIT, polletna naročnina je 3.340,00 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno.

Tekoči račun pri Agenciji RS za PPNi Murska Sobota: 51900-603-30005, devizni račun pri Abanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512.

Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tehnik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje pet-odstotni davek od prometa proizvodov.

AGROMERKUR,

proizvodnja perutninskega mesa, Murska Sobota, d. o. o.,

objavlja naslednji PROSTI DELOVNI MESTI:

1. pomočnik vodje farme nesnic v Petrovcu
Pogoji:
- visoka izobrazba kmetijske ali veterinarske smeri
- višja izobrazba kmetijske smeri
- končan pripravniški staž

2. materialni knjigovodja

- Pogoji:
- srednja ekonomska šola
- 1 leto delovnih izkušenj

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh na naslov AGROMERKUR, Murska Sobota, Industrijska ulica 8. Kandidate bomo o izidu obvestili v 15 dneh po izbiri.

O Kučanovem strahu, obešanju Marije, o slovenski duši in fašizmu

Vsi trije imajo po glavi posuto sivino dostojanstva. Pravi patricijski sij. O skoraj vsem so si tudi soglasni - o splavu, feminizmu, večinskem sistemu volitev in o krizih v učilnicah. Niso pa bili enakih stališč, ko se je volilo predsednika državnega sveta. Državni svetnik Andrej Hrstelj je bil proti izvolitvi Ivana Kristana za nadaljnega predsednika, državna svetnika dr. Jože Magdič in Evgen Sapač sta glasovala zanj. Tudi o lastni politični prihodnosti ne mislijo enako: Hrstelj še ne razmišlja o rešitvah, ker bodo v državni svet šele leta 1997, dr. Magdič bo politiko zapustil, Sapač se je že odločil, da bo na naslednjih volitvah kandidiral za državni zbor.

Dr. Jože Magdič: Tudi moja stranka SKD ne spoštuje svetnikov, na shodih me navadno spregledajo...

Gospodje svetniki, kako da ima državni svet tako majhno avtoriteto?

Andrej Hrstelj: Vloga sveta je bila od začetka obojena na manjše spoštovanje. V njem je pet interesnih skupin, najmočnejša je tista skupina lokalcev, ki pa bi morala biti v državnem svetu edina tako pa njeno delovanje slabo. Druge skupine. Na primer delodajalci bi morale zastopati politične stranke, ki so blizu temu sloju, delojemalce pa spet njihove.

Dr. Jože Magdič: Zavedal sem se, da bo tako, že ko sem sprejel kandidaturu za državni svet. Ta ustanova, kakršna je, je posledica preteklosti. Nastal je, da bi se skložen nadaljevalo z dotičnimi političnimi interesi. To je po svoji zasnovi sicer demokratska ustanova, vendar se nara se razviti. Ugled sveta ni niti ena parlamentarna stranka ga ne jemlje resno. Tudi moja ne, na shodih me navadno ne omenjajo.

Evgen Sapač: Neučinkovitost sveta izhaja iz njegovih pristojnosti, kot so zapisane v ustavi. Naš svet ni drugo dom parlamenta, ma manjše pravice. Za to ne deluje kot bi lahko, z ozirom na njegove kapacitete. Menim, da so kapacitete sveta dokaj velike, imamo mnogo ideje, predlogov. Veliko pa so za neugled sveta krivi tudi nekateri naši kolegi, ki se ukvarjajo sami s seboj, ne svet vendarle nima tako majhnih pristojnosti.

Namigujete, da je svet nastal iz delaje po interesih leve, vsi delajo pa ste z desne. Po neki politični logiki ste gotovo za veličinski politični sistem, ker je ugoden za desno?

Andrej Hrstelj: Sem absolutno za večinski sistem.

Dr. Jože Magdič: Moja izvolitev je rezultat modre odločitve za soodlovanje med SKD-jem in SLS.

Edini poštene je večinski sistem volitev.

Evgen Sapač: Samo večinski sistem prinese na površje prave ljudi.

Andrej Hrstelj: Marsikateremu gospodu novinarju se ne zdi vredno, da bi zapisal, kaj sem povedal...

Krivo za nizko avtoriteto ste pripisali ustavi. Kaj pa sami, kako se promovirate kot svetniki? Nobešen še ni sklical tiskovne konference.

ustvarjalni politični status. Kar se tiče narkomanije, sem za zdravo doktrino, narejen mora biti koncept, da se ne bi izzval nasprotni učinek. Zato raje ne nastopam, da ne bi sprožil nepotrebne politizacije hudega problema.

Evgen Sapač: O naši medijski

politik, demagog in tudi kot populistični politik, ker imam izkustvo, kako ta narod reagira. Prej se bojim regradacije v komunizem.

Evgen Sapač: Med komunizmom in fašizmom ni velike razlike, oba sta totalitarizma. In stare strukture, komunisti, vedo, kako

Svetniška trojka, od leve: Andrej Hrstelj, svetnik lokalnih interesov Prlekije in Štajerske; dr. Jože Magdič, svetnik lokalnih interesov Prekmurja; Evgen Sapač, svetnik slovenskih kmečkih interesov

Andrej Hrstelj: Če se v medijih malo pojavljamo, so za to krivi tudi nekateri gospodje novinarji. Marsikateremu se ne zdi vredno, da bi zapisal, kaj sem povedal.

- Ob nedavnem srečanju predstavnikov občin, ki ga je zbornala skupaj komisija za lokalno samoupravo, se niste pojavili v medijih, čeprav je to vaša specialnost.

Andrej Hrstelj: Tam sem imel govor, v katerem sem navzoče pozdravil z »velespoštovane dame in velespoštovani gospodje, predstavniki četrte veje oblasti«; bili so presenečeni, potem pa so moj govor dobro sprejeli, saj je lokalna samouprava zares četrta veja oblasti. Levice se organizacija tega posveta ni izšla, ker je devdeset odstotkov vseh nastopajočih pledirala za nadaljnjo delitvijo občin, nameto za vrnitev k starim.

- Gospod Magdič, psihater ste, narkomanov mrgoli, veliko je samomorov, vi pa ne spregovorite kot svetnik.

Dr. Jože Magdič: Svetnik bi moral biti profesionalen, moral bi imeti tajnico, moral bi imeti

odmevnosti ... smo pač svetniki s periferije. Če pride na govornico gospod Plut, mu vse kamere stojijo za hrbtom, mi pa lahko govorimo kar hočemo, nas ne kažejo in ne povzemajo. V časopise pišem, v Brazde največ, v Večer težko prodrem, ker je še vedno levo usmerjen, za Vestnik pa tole: kot svetnik ne bi rad bil uvrščen med pisma bralcev, vaša hiša me ne tretira kot državnega svetnika, ki zastopa interese kmetijstva cele Slovenije.

Evgen Sapač: Vestnik me ne spoštuje kot državnega svetnika ...

- Mislite, da Sloveniji zares grozi fašizacija? Predsednik Kučan se tega boji.

Andrej Hrstelj: Odgovarjam na kratko: Ne. Predsednik Kučan je bil takrat malo prestrašen in je tako govoril. Politična slika po naslednjih volitvah pa se bo spremenila.

Dr. Jože Magdič: Kot psiholog, poznavalec, hm, slovenske duše menim, da je fašizem slovenski duši tuj. To pravim kot

moša strahiti pred spremembami. Spomenka Hribar to ve.

Dr. Jože Magdič: Fašizem je slovenski duši tuj.

- V Nemčiji je to tema, pri nas se sprejemajo novi šolski zakoni: ste za to, da bi bili v šolskih učilnicah obešeni križi?

Andrej Hrstelj: Da.

Dr. Jože Magdič: Bog daj, da bi križ prišel v šolo. Bil pa bi ta križ zelo žalosten, če bi bil že prej milijonkrat preklet, če bi se o tem pripravili.

Evgen Sapač: Kot evangeličan ne bi imel nič proti, morda bi imel, če bi šlo za obešanje Marije.

- Vidite v feminizmu kaj nevarnega?

Andrej Hrstelj: Niti najmanj, v tem času ne.

Dr. Jože Magdič: Samo takrat, če se ženska v njegovem imenu uničuje.

Evgen Sapač: Med kmečkimi ženskami ne, ker je med njimi najmanj feministk.

Besedilo in fotografija: ŠTEFAN SMEJ

Še nekaj svetniških iz Ljutomera

Sodeč po dokaj številnih pobudah, predlogih in vprašanjih so člani občinskega sveta v Ljutomeru najbrž med najbolj »delavnimi«; daleč naokrog. Tudi na zadnji seji so imeli veliko povedati. Nekatere njihove misli smo že povzeli, o nekaterih pa kaže še kaj zapisati.

FRANJO ŠTEBIH, ki se dokaj pogosto sklicuje na svojo svetniško pravico, da pojasni to in ono, tokrat ni govoril le o tem, da bi morali sklepati o prenehanju mandata Tomiju Nemcu (medtem je postal načelnik državne upravne enote v

Ljutomeru), ampak se je obregnil tudi na pisanje v Vestniku, češ da smo svojčas zapisali, da je razočaran, ker ni prave zagnanosti za graditev novega doma za starejše občane v Ljutomeru. Verjamemo, da ni on osebno razočaran, ampak vsi tisti, ki bi takšen dom nujno potrebovali. Toda njegova izjava se je dobesedno glasila: »Razočaran sem nad odgovorom glede doma za ostarele. Pred volitvami so bile drugačne obljube ... Tokrat pa je izrazil novo »razočaranje«, in sicer da so odgovori na svetniška vprašanja preveč formalni, da nimajo vsebine in da piše tisto, kar on že ve. Pobude pa sicer dajejo zato, da bi se

svari v praksi premaknile. Ampak z novo ureditvijo prometnega režima v Ljutomeru nikakor ni zadovoljen, ker da je sedaj v središču mesta preveč avtomobilov. Najbrž spet ni samo on nezadovoljen. GABRIELA JELEN je mnenja, da bi se morala župan Ludvik Bratuša in načelnik upravne enote Tomi Nemeč pojaviti na programu kabelske televizije in povedati ljudem, za kaj je kdo pristojen. DRAGICA PUŠENJAK pa je predlagala županu, naj večkrat pride v mesto, da bo videl, kaj vse je narobe in zahteval od policije, da mora stvar urediti. K temu je OTO SMOLKOVIČ (iz Razkrižja) pripomnil, da občina ni le mesto.

JOŽE GRAJ

Glosa Milton Friedman, gospodinje in ekonomist s socialistične male kmetije

O gospodarjenju, oziroma o ekonomiji (da se bo slišalo bolj učeno), vem dvoje. Prvo se tiče delodajalcev, drugo delojemalcev in oboje je po svoji analitični vrednosti zelo zavezano mojemu kmečkemu poreklu. Vendar ne bi bilo umestno, to opozarjam vse v duhu dogovorne ekonomije šolane ekonomiste, tega »kmečkega porekla« moje ekonomistične razsodnosti šteti za pomankljivost.

Kmečko gospodarstvo, na katerem sem pridobival svoja temeljna ekonomska znanja, je bilo takega obsega in takega nacionalno ekonomskega pomena, da je bilo ves čas prepuščeno liberalizmu trga. Bilo je brez kreditov, brez subvencij, živelo je bolj ali manj v sivi ekonomiji: njegovim upravljalcem in delojemalcem nam je bilo prepuščeno kot priložnost za samopreživetje, nacionalna ekonomija, temelječa na državni oziroma družbeni lastnini, z njim ni pretirano računala. Če kaj prodate, tudi prav, je bilo sporočilo velikega ekonomskega brata; če nič in če propadate, se sproletarizirajte! Takratnemu družbenemu redu se je reklo socialistični in samoupravni, bil pa je, kot zdajle ugotavljam, za male in srednje kmete, ki ne takrat in ne pozneje niso bili ljubljenci socialističnih ekonomskih planerjev, čisto liberalistični.

Tisto, kar iz te življenjske skušnje vem o delodajalcih, je zadnjič ne neki televizijski okrogli mizi brez odzvena pri so-govornikih povedal direktor mariborskega primata gospod Fujs. Dejal je, da ni normalno, če si nastajajoči podjetniki za prvi kreditni ali profitni denar kupijo drage avtomobile. Po logiki kapitala bi morali vlagati v stroje, v znanje, v informacijo, pač v tisto, kar je temelj njihove pridobitne dejavnosti.

O gospodarnem obnašanju, ki ga delodajalci pričakujejo od delojemalcev, sem se učil v študentskih letih, ko sem med počitnicami delal v kapitalistični tujini. Eno poletje v Avstriji in čez nekaj let v Nemčiji. Čeprav sem bil najet začasno in brez potrebnih predkvalifikacij, torej bolj za neke vrste »navidezno zaposlitev«, zato da bi z neko vrsto statiranja upravičil šilinge oziroma marke, ki so mi jih plačali, mi odkazovali dela v tovarni, ne meni in ne mojim študentskim kolegom niso dovolili postaviti okrog po tovarni. Vedno so nam našli delo. Večkrat smo jih privoščljivo opazovali, kaj si bodo zdajle izmislili. Naredili smo vse, kar je bilo potrebno za delovni proces in po notranji tovarniški delitvi dela bi smeli zdaj sedeti in, recimo, kvartati. Niso nas pustili, predstavite te sode in pometite pod njimi, potem jih spravite nazaj, nam je rekel delovodja.

Ker so nas plačali za določeno število ur, recimo za osem, so to prodajo naše delovne sile razumeli takole: osem ur je osem ur. Če prideš ob sedmih in odideš ob treh, nisi delal osem ur, ker si se moral v tem času preobleči in umiti. Tvoja kartica z odtisnjanim prihodom in odhodom mora imeti izmerjenih vsaj osem ur in pol. V kolikor si bil s svojo delovno silo navzoč v tovarni manj od tega, si delal manj kot osem ur in ti jih osem ne bomo plačali. Odbijali so - vendar ne nam, ki smo se raje tako dolgo prhali, da smo postali gobavi - po pol ure za do pet minut manj od osem ur in celo ura za do deset minut manj od osem ur. Tako neumen, da bi žigosal kartico več kot deset minut pred koncem delovnega časa, ni bil nihče.

To dvoje torej vem o ekonomiji in kakor vidim, se tega v tej državi, ki bi bila rada konkurenčan na tujih trgih in imela trdno valuto, redki držijo. Zato mi v zadnjem času vse to govorjenje o tečajih tolarja, o pomoči izvoznikom, o mesečni inflaciji, o odpovedih naročil tujih partnerjev, ki si iščejo cenejšo delovno silo, skupaj z bližajočimi se volitvami, kaže na slabo, na črivo gospodarstvo. Vsepoprek se čveka v ekonomistični latovščini, nihče pa ne govori o produktivnosti, delovni morali, etiki kapitala in kapitalizma.

Vse ekonomistično razkladanje se suče v sferi monetarizma. Kot da bi šlo samo zato, da se namesto školjk kot menjalnega sredstva uvede papirnat denar, ne ve pa se, po koliko tolarjev naj bi bila ena školjka. To je beda slovenske nacionalne ekonomije, ki jo bo hinavščina politike v tem letu do volitev povečevala do katastrofe.

Tisti, ki je kdaj delal na nesubvencionirani socialistični kmetiji, ve o ekonomiji več kot vsi ti, po izvoru samoupravni direktorji in univerzitetni profesorji ter licemerni politiki skupaj. Pa čeprav ne ve več, kakor povprečna gospodinja z omejenim gospodinjstvom proračunom, ki hodi po tržnicah in trgovinah. Znani ekonomist Milton Friedman bi mi potrdil, in to mi zadostuje.

ŠTEFAN SMEJ

Prednjačimo po samoprispevkih!

Vsekakor so zanimivi podatki o samoprispevkih, ki jih je zbral slovenski statistični urad (prej zavod) pri upravnih enotah, torej starih občinah, saj kažejo, da so ravno Pomurci na prvem mestu po njihovem številu. Tako je bilo konec lanskega leta po teh podatkih največ samoprispevkov, in sicer 352, v občini Murska Sobota. Sledijo ji občine Ptuj (197), Novo mesto (151) in Lendava s 135 občinskimi in krajevnimi samoprispevki. Dokaj visoko sta tudi stari občini Ljutomer s 83 in Gornja Radgona z 51 samoprispevki. Edinole v dveh ljubljanskih občinah, Ljubljana-Bežigrad in Ljubljana-Center lani ni bilo treba plačevati nobenega samoprispevka.

Poleg tega so največ novih samoprispevkov, in sicer 11, lani uvedli v krajevnih skupnostih stare občine Murska Sobota. V občini Ljutomer so ljudje plačevali 3 nove samoprispevke, v občini Lendava pa dva. Med samoprispevki, ki so bili v veljavi konec lanskega leta, jih je največ (1746) zbiralo denar za ceste in mostove, za komunalo in ureditev naselij pa 1225, za vodovod in kanalizacijo 814 itd. Večina samoprispevkov se je zbirala na območjih posamezne krajevne skupnosti. Vse to kaže, da so samoprispevki še vedno v modi, saj njihovo število v primerjavi z desetletjem nazaj celo narašča.

M. JERŠE

Za telefonski mrk kriv le poceni priključek?

O problemu telefonije v pokrajini ob Muri smo doslej že večkrat pisali. Ne le o številu telefonskih priključkov na sto prebivalcev na zadnjem mestu v državi, ampak se pojavljajo tudi občasne težave s telefoniranjem. Tako so odročni predeli Pomurja zaradi slabih telefonskih zvez marsikdaj odrezani od drugih območij Slovenije in sveta.

V preteklih dneh pa so se pojavile težave tudi v mestu Murska Sobota in okolici, kar je bila po zagotovilih predstavnikov tukajšnjega Telekomu posledica preobremenjenosti obeh osrednjih telefonskih central v Murski Soboti. Vedeti je namreč treba, da je njuna zmogljivost le 512 hkratnih telefonskih pogovorov. To pomeni, da mora preostalih 3500 telefonskih naročnikov počakati na sprostitve telefonskih linij. Kot smo zvedeli, se bo občasni telefonski mrk pojavljal vse do letošnjega novembra, ko v soboškem Telekomu računajo, da bodo dokončno namestili naj sodobnejšo telefonsko centralo z ustreznim številom telefonskih priključkov.

Po drugi strani pa v Telekomu tarnajo nad prenizko ceno telefonskega priključka, ki znaša sedaj nekaj nad 100 tisočakov za vsa območja države. Kot je znano, so morali prej v pokrajini ob Muri plačevati tudi sedem ali osem tisoč nemških mark v tolaški protivrednosti; to pa je seveda občutna razlika. Ob takšni pocenitvi telefonskega priključka je pričakovano veliko zanimanje za nov telefonski priključek. Zato je soboški Telekom poskušal čimbolj ustreči željam ljudi, saj je na telefonsko omrežje priključil v krajšem času vrsto novih naročnikov. Resda se je telefonski mrk pojavil zaradi preobremenjenosti telefonskih linij, toda tudi posodobitev telefonskega omrežja bo morala potekati hitreje kot doslej, če bodo želeli dohitevati razvitejša na tem področju.

M. JERŠE

Sklad RS za razvoj prodal Mesno industrijo Pomurka

Novi lastnik prihaja iz Vojnika

Direktor podjetja in organi prisilne poravnave o prodaji niso bili obveščeni. Za nakup se zanima tudi vnukinja nekdanjega lastnika Benka.

Letošnji 23. oktober bo po vsej verjetnosti odločil za Mesno industrijo Pomurka. Za ta dan je namreč razpisan prvi narok za prisilno poravnavo, razvoj nadaljnjih dogodkov v tem podjetju pa je v celoti odvisen od rezultatov te poravnave. V najslabšem primeru, če upniki poravnave ne bi izpeljali, je stečaj Mesne industrije tako rekoč neizbežen, tega pa si najbrž ne želijo niti upniki, še manj pa sam dolжник. Zakon o prisilni poravnavi in stečaju namreč določa, da če prva poravnava ni uspešna, mora poravnalni senat uvesti stečajni postopek.

Po tem ko se je 23. junija v Pomurki začela prisilna poravnava, se razmere v tem podjetju niso bistveno spremenile. Šele v začetku tega tedna pa se je prvič sestel tudi odbor upnikov, ki ga je imenoval poravnalni senat pod predsedstvom sodnika Deziderja

Novaka. Sedemčlanski upniški odbor je sestavljen iz največjih upnikov Mesne industrije, za predsednika odbora so na prvi seji izvolili Jožeta Škulja iz Kmetijske zadruge Panonka; sam upniški odbor pa ima nekatere pomembne pristojnosti, saj med

drugim daje tudi soglasje k finančni reorganizaciji dolžnika. Po besedah direktorja Mesne industrije je predlog finančne reorganizacije pripravljen, z njo pa so skušali ugotoviti, kakšne obveznosti do upnikov lahko Mesna industrija poravnava iz tekočega poslovanja. Žal so te ugotovitve vse prej kot spodbudne, saj kažejo, da so obveznosti tako visoke, da bi morali upniki 90 odstotkov svojih terjatev spremeniti v kapitalske vložke, pa tudi preo-

v prihodnjem letu v Mesni industriji zaklati 16.300 govedov in 34.500 prašičev, seveda pa se zastavlja vprašanje, kako ta cilj v praksi tudi uresničiti. Najbolj boleče ob vsem pa je, da bo po predlagani finančni reorganizaciji potrebno močno zmanjšati tudi število zaposlenih, saj so našli 350 presežnih delavcev, tako da bodo v proizvodnji morali odpuštili kar 61 odstotkov delavcev. Z zmanjšanim številom zaposlenih in z ustreznim zagonskim kapitalom bi se morala po mnenju predlagateljev finančne reorganizacije prisilna poravnava uspešno končati v enem letu. Kot smo že zapisali pa je pogoj za to, da se obveznosti Pomurke do upnikov zmanjšajo za 90 odstotkov. V Pomurki pa so hkrati s predlogom finančne reorganizacije naročili tudi o analizi stanja v Mesni industriji, ki je zdaj že izdelana in nakazuje razvojne možnosti podjetja. Z njo se bo odbor upnikov seznanil na naslednji seji, ki bo že prihodnjeden.

Mednarodni obrtni sejem v Celju

Zlati ceh lendavskemu podjetju LOGO

Finančna nedisciplina spravlja obrtnike v slabo voljo - Kaj je povedal dr. Janez Drnovšek? - Kje so bili pomurski lončarji? - Bomo imeli sejem tudi v Murski Soboti?

Po obrtnem zakonu je obrt opredeljena kot natanko določene dejavnosti, ki se opravljajo na »obrotni« (neindustrijski) način, pri tem pa ni pomembna organizacijska oblika (družbe kot pravne osebe ali samostojni podjetniki kot fizične osebe). Zakon tudi ne omejuje števila zaposlenih. Je zakonodaja kriva za zmešnjavo na celjskem sejmu?

Obrt ali drobno gospodarstvo?

Na letošnjem obrtnem sejmu v Celju je razstavljalo svoje izdelke 1.753 razstavljalcev, od tega 944 »direktnih« in 809 zastopanih podjetij. Poleg domačih so se predstavila tudi podjetja iz 23 tujih držav. Glede na nova zakonska določila, ki opredeljujejo, kaj pravzaprav obrt je, naslov sejma ne odgovarja več, saj je bilo dejansko malo eksponatov, ki so bili izdelani na »obrotni« način. Primernejši termin bi bil drobno gospodarstvo. Seveda, če sejem še naprej namerava predstavljati tudi industrijske oziroma serijske izdelke. Ti so prevladovali. Zdi pa se, da bi kazalo ostati pri že uveljavljenem terminu, torej obrtni sejem, saj je pod tem naslovom ni poznan le doma, ampak tudi v svetu. To pa tudi zahteva selekcijo razstavljalcev. Žal pa obstoji bojazen, da se vodstvo sejma ne bo preveč oziralo na formalnosti in bo še naprej sejemski prostor polnilo z vseobsežno ponudbo. Bodi torej sejem malega gospodarstva!

Novi časi, nove naloge

Sredi letošnjega leta je bilo v Sloveniji vpisanih v obrtni register 51.000 gospodarskih subjektov, od teh 10 odstotkov »obrotnikov« oziroma po novem samostojnih podjetnikov. Kot dejavnosti so prevladovali (in to je dobro!) proizvodne dejavnosti: kovinska, gradbena, lesna in elektro, manj pa je bilo storitvenih dejavnosti. V »obrti« je bilo skupaj z lastniki zaposlenih nekaj več 100.000 ljudi. Kako naprej?

Organizirali smo pospeševalno mrežo z več sto člani in vsako leto namenili nekaj sto milijonov tolarjev za njihovo delo...

Pripravljamo strategijo razvoja malega gospodarstva in drugačno organiziranost pospeševalne dejavnosti v državi. Odprta je razprava o vlogi Pospeševalnega centra za

malo gospodarstvo, regionalnih in lokalnih pospeševalnih centrov ter o promotivnem, informativnem, izobraževalnem, svetovalnem in finančnem modulu, ki naj bi ga izvajali v novi organizaciji,« je v Informatorju Pospeševalnega centra za malo gospodarstvo zapisal dr. Maks Tajnikar, minister za gospodarske dejavnosti. Center je

Letošnji sejemski živ zavor v Celju je nekoliko motilo slabo vreme, a to ni bistveno vplivalo na rekorden obisk. - Fotografija: Sherpa

vključen v mrežo Euro Info centrov.

Slovenija je mlada (4 leta)

Predsednik Vlade R Slovenije dr. Janez Drnovšek je na otvoritveni slovesnosti v Celju ugotavljal, da zadnja tri leta beležimo 3-odstotno gospodarsko rast, hkrati pa nam je uspelo zaustaviti inflacijo. Stabilni pogoji gospodarjenja, trdna valuta in stabilna predvidevanja gospodarskih gibanj in pogojev poslovanja so pogoji, kakršne si za svoje delo želijo tudi obrtniki. Vlada pripravlja zakonske rešitve še za druga odprta vprašanja (plačilni red, visoke obrestne mere, slabi finančni pogoji poslovanja, drag naložbeni denar...).

V službi za gospodarski razvoj Obrtne zbornice Slovenije so v zve-

zi s plačilno nedisciplino pripravili posebno gradivo, v katerem so opisali svoje težave zaradi plačilne nediscipline in navedli zglede, kako jo zagotavljajo v Avstriji, Nemčiji in Italiji.

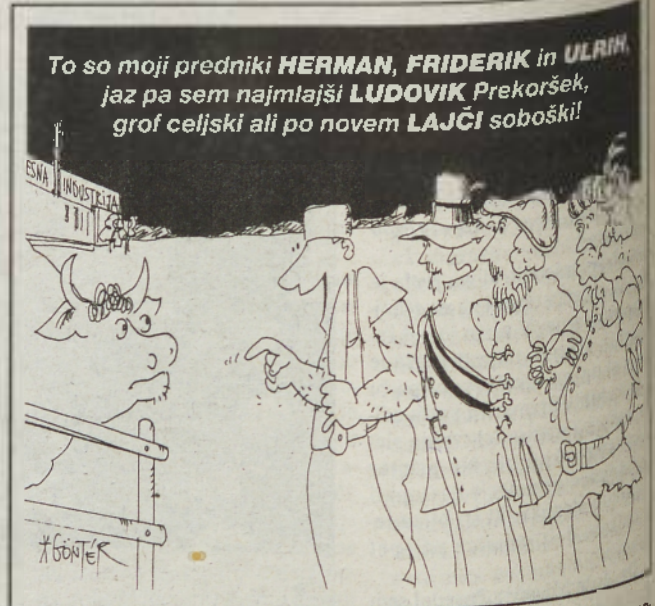
Finančni minister mag. Mitja Gaspari pa je zavrnil pripravljene predloge za zagotavljanje plačilne discipline, saj so bili po njegovem mnenju preveč administrativne narave. Menil je, da je treba rešitve v sistemu tržnega gospodarstva postavljati na dolgi rok in se zavzel za usklajeno pripravo sprememb in

Mihalič, s. p., Ljutomer, Modna kravata Gjergjek Murska Sobota, Müller, d. o. o., Radenci, Milan Muhič, s. p., Gornja Radgona, Območna obrtna zbornica Murska Sobota, Omega, d. o. o., Gornja Radgona, Pekarna in trgovina, Stefan Toplak, s. p., Nedelica, Pomurska založba Murska Sobota, S print, Srečko Kavaš, s. p., Murska Sobota, Šporetex, d. o. o., Gornja Radgona, Trgovska obrtna zadruga Prekmurka Murska Sobota, Vastroj, d. d., Lendava, Zdravec, d. o. o., Rakičan ... To pa je najbrž vse. S svojo ponudbo se ni predstavil noben gostinec z našega območja. Pomurska zastopnost je bila skromna glede na razvitost obrti in malega gospodarstva. Resnici na ljudo pa je treba vendarle zapisati, da je dejavnost nekaterih naših firm na sejmu izstopala, četudi je bila predstavljena v okviru obrtne zbornice ali zadruge, denimo Inoks in Roto iz Murske Sobotice. Prav gotovo pa so s sodelovanjem na sejmu zadovoljni v lendavskem Logu, kajti za svoj visokodvižni vilicar BHV 12 i so dobili priznanje Obrtne zbornice Slovenije, tako imenovani bronasti ceh.

Pogrešal pa sem zlasti naše predstavnik domače in umetne obrti. V hiši obrti v atriju sejišča so se tako predstavili (obiskovalcu iz Pomurja) le »tuji« obrtniki naslednjih dejavnosti: lončarstvo, kovaštvo, klekljanje, sedlarstvo, pletarstvo, pihanje stekla, svečarstvo, lectarstvo, graviranje stekla ter pečarstvo.

Gospodarski sejem v Soboti?

Že res, da se nekaj pomurskih firm predstavlja tudi na kmetijsko-živliskem sejmu, nekatere sodelujejo na drugih sejmih, a zdi se, da je vse to premalo za predstavitev izdelkov pomurske industrije, drobnega gospodarstva in obrtništva. Ideja o neke vrstnem gospodarskem sejmu, ki naj bi bil spomlad (kateri, to pa je že drugo vprašanje) v Murski Soboti, ni nova. Uresničila naj bi jo območna gospodarska zbornica. Prekmurci, Prleki in pomurski Štajerci imamo kaj pokazati. ŠTEFAN SOBOČAN

stalih 10 odstotkov obveznosti Mesna industrija ni sposobna poplačati.

Pomurka rabi še od 7 do 8 milijonov mark svežega kapitala

Vsaj zaenkrat kaže tako, da upniki nad takšnim predlogom finančne reorganizacije niso navdušeni, potreben pa bo seveda temeljit premislek in dogovor, saj bi po neuspešnem prvem naroku prišlo do stečaja podjetja, vendar tudi člani upniškega odbora zatrjujejo, da si tega ne želijo. Da težav pri izpeljavi nekaterih aktivnosti ne bo malo, kaže razpoloženje med največjimi upniki. V Skladu za razvoj, ki je večinski lastnik Pomurke hkrati pa tudi največji upnik, saj njegove terjatve do Mesne industrije presegajo 38 milijonov mark, pravijo, da so del svojih terjatev sicer pripravljeno spremeniti v kapitalske deleže, za določen del pa želijo, da se jim poplača. Tako naj bi jim 20 odstotkov terjatev poplačali takoj, 30 odstotkov so pripravljeno dolgoročno in pod ugodnimi pogoji reprogramirati, preostale terjatve pa so pripravljeno spremeniti v kapitalske vložke. Sicer pa je vseh upnikov, ki so v roku prijavili svoje terjatve, 145 in od vseh teh je odvisno, kako se bo prisilna poravnava iztekla.

Razrešitev dolgov pa seveda še ne pomeni tudi rešitve za Mesno industrijo. Če bi po uspešno opravljeni prisilni poravnavi leta želela normalno poslovati, bi potrebovala še od 7 do 8 milijonov mark svežega kapitala, saj je le ustreznina finančna moč porok za uspešno poslovanje. Po sedanjem predlogu finančne reorganizacije bi se morala bistveno povečati tudi izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti, ki so zdaj že nekaj časa izkoriščene le okoli 10-odstotno.

350 delavcev preveč

V letu 1996 bi morale biti klavniške zmogljivosti pri govedu zasledene 46-odstotno in pri prašičih 38-odstotno, saj z manjšo zasedenostjo ne bi bili konkurenčni na trgu. To pa pomeni, da bi morali

Ker so se ponedeljkove seje upniškega odbora udeležili kar trije predstavniki sklada za razvoj, smo pričakovali, da bomo na njih slišali tudi informacijo o prodaji Pomurke, vendar se to ni zgodilo. Po informacijah, ki so prišle v javnost, je bila namreč 15. septembra podpisana pogodba o prodaji Mesne industrije Pomurka, in to preko hčerinskega podjetja Kavaštrans, d. o. o. Večinski delež Kavaštransa je kupila družba Prekoršek, d. o. o. iz Vojnika, manjšinski delež pa družba SKB Trading iz Ljubljane in Sklad RS za razvoj. Da bodo s prodajo seznanili tudi člani upniškega odbora, je bilo pričakovati tudi zato, ker v Mesni industriji teče prisilna poravnava in mora zato soglasje k poravnavi dati še upravitelj oziroma senat. O podpisu pogodbe pa sklada ni obvestil niti upravitelj ali senat prisilne poravnave, pa tudi dajo pa ni vedel niti direktor

Pohvalno ob vsem je, da se sklada vendarle odločil, da Pomurko proda novemu lastniku, kar pomeni, da je, zakaj je s takšno odločitvijo tako dolgo zavlačeval, saj so aktivnosti za iskanje novega lastnika tekale več kot dve leti. Kot nam je zvedel Walter Nemeš, so v sklada že ob prevzemu Pomurke bili odločeni, da jo bodo prodali po njegovem pa so se prodajo odlašali zato, ker so iskali najvišje ceno ponudnika. Za podjetje iz Vojnika so se odločili, ker je po mnenju sklada ponudil najvišje pogoje, pogodba o prodaji pa veljavna šele po uspešno izpeljani prisilni poravnavi. Če je odločitev o prodaji končna, pa bi bilo prav, da bi za to zvedeli tudi drugi zainteresirani. Za nakup se namreč že vedno zanimajo tudi kmetijske zadruge, nimajo tudi kmetijske zadruge najvišje ceno ponudnika. Benko, ki je sicer tudi po namenu o denacionalizaciji upravitelj, do vrnitve premoženja nekdanje Benkove mesnice, predložil na sedanje Mesne industrije Pomurka. LUDVIK KOVAČ

V Sadjarstvu Kmetijske zadruge Panonka bodo letos pridelali 1.300 ton jabolk Pomankanje hladilniških zmogljivosti

Če napovedi kažejo, da bo letošnji pridelek sadja v Evropi manjši kot lani, bomo v Sloveniji letos v plantažnih nasadih pridelali za 2 in pol odstotka več sadja. Dober pridelek pa imajo tudi v Sadjarstvu Kmetijske zadruge Panonka. Zaradi težav, v kakršnih se je v preteklosti znašlo to združeno podjetje, je obnova združinskih nasadov v zadnjih dveh letih sicer zastala, trenutno pa imajo 55,5 hektarja rodni jablanih nasadov. Z obiranjem so začeli in okoli 100 obiralcev

zdej trga zgodnejše jesenske in zimske sorte jabolk. Po besedah Martina Puhana bodo letos iz teh nasadov pospravili okoli 1.300 ton jabolk, od teh pa bo le okoli 700 ton prvega kakovostnega razreda, saj jim je toča tudi letos prizadela precejšnje površine jablanovih nasadov. Največ škode so utrpeli nasadi v Kuštanovcih, kjer bodo ves pridelek, in tega bo okoli 200 ton, prodali industriji, sicer pa bo vseh industrijskih jabolk okoli 500 ton. Celotna združna pridelava jabolk je vključuje

na v slovensko integralno pridelavo sadja.

Problem, s katerim se bodo tudi letos srečali zadržni in ostali goriški sadjarji, pa je pomankanje ustreznih skladiščnih zmogljivosti. Ti so se v letu 1987 sicer odločili za gradnjo hladilnice v Puconcih, ki naj bi v celoti služila za potrebe in razvoj sadjarstva, že kmalu pa se je namembnost hladilnice v dobrem delu spremenila. Leta 1988 je bila zgrajena prva etapa s prostori za sprejem in sortiranje, v letu 1989 pa še druga faza s hladilniškimi zmogljivostmi in že jeseni so v njih vskladiščili jabolka. Tisoč ton so znašale hladilniške zmogljivosti, v začetku so vse te prostore napolnili s sadjem, 500 ton hladilniških

prostorov pa je s kontrolirano atmosfero. Zdej že nekaj let sadje skladiščijo le v prostorih s kontrolirano atmosfero, saj ostale hladilniške zmogljivosti uporabljajo za druge namene. Ker je v njih moč skladiščiti blago na temperaturi od 0 do -25° Celzija, jih zdej 350 ton rabijo za skladičenje piščancev ter 180 ton za sladoled in druge izdelke.

Če je bila hladilnica v Puconcih zgrajena za potrebe sadjarstva, bi temu namenu morala tudi služiti, zatrjujejo sadjarji, ki se hudejejo tudi zato, ker so izgubili lastništvo nad hladilnico. Ta je zdej v 55-odstotni lasti Kmetijske zadruge Panonka, 35 odstotkov lastništva pripada Pomurki Internacional in 10 odstotkov skupini podjetij ABC Pomurka. V razvojnem programu je bilo sicer predvideno, da se bodo hladilniške zmogljivosti v naslednjih etapah razširile na 3 tisoč ton, vendar kaže, da tega cilja nikoli ne bodo uresnili. To še toliko manj, ker sadjarstvo v zadnjih letih ne posluje pod ugodnimi pogoji. sama zadruga pa je zašla v izredno velike težave. Če se razmere ne bodo uredile, se kaj lahko zgodi, da bodo uničena vsa prizadevanja, ki so jih doslej vlagali v razvoj sadjarstva na Goričkem, obstoječi združni nasadi pa bodo počasi propadli. To pa bi bil že tretji propad sadjarstva na tem območju po vojni. Propad združnega sadjarstva bi namreč pomenil tudi zastoj v razvoju zasebnega sadjarstva, zato bi slednji morali resneje razmišljati o ustreznih organiziranosti.

cer bilo, če na tem območju ne bi bilo toče. V Radgonskih goricah so lani začeli s trgatvijo 7. septembra, letos pa 20. septembra.

Na otvoritvi je bil tudi mag. Tone Vodovnik, ki je povedal, da s trgatvijo ne kaže hiteti, saj grozdje z vsakim dnevom pridobiva na kakovosti. Tudi strah vinogradnikov pred gnitjem je odveč, saj je prav žlatna gniloba tista, ki izboljšuje kakovost vina.

LUDVIK KRAMBERGER

Ludvik KOVAČ

V podjetju Radgonske gorice Posodobljen center za prevzem grozdja

Toča je letos za petino zmanjšala pridelek

Sredi preteklega tedna je bil v Gornji Radgoni pomemben praznik za podjetje Radgonske gorice in za vinogradnike Radgonsko-Kapelskih goric. Ob največji radgonski kleti na Gubčevi cesti, kjer hranijo 2 milijona litrov kakovostnih vina, so namreč predali namenu podoben prevzemni center za odkup in prevzem grozdja, o novi pripravi pa je na slovesnosti spregovoril direktor Radgonskih goric Franc Škrobar.

«vesel sem, da smo uspeli do roka izpeljati to zahtevno in pomembno investicijo, ki nas je veljala za 17 milijonov tolarjev. S tem bomo opravičene dolge čakalne dobe, izboljšala se bo higiena, najpomembnejše pa je, da bodo rezultati tehtanja in ugotavljanja sladkorne stopnje znani v nekaj sekundah. Skladnik v grozdju bo ugotavljal elektronski fraktometer, ki bo dajal rezultate vzorca vsako sekundo, ti pa bodo vpisani na odkupni oziroma prevzemni tehni listek. Celotni postopek prevzema grozdja bo vo-

den s pomočjo računalnika, in prav to je največja pridobitev tako za nas kot tudi za prodajalce grozdja,« je dejal direktor Radgonskih goric.

Ob tem so v podjetju posodobili in povečali tudi zmogljivosti predelave grozdja, saj so nabavili večji in sodobnejši mlin za mletje ter z dodatnimi stiskalnicami povečali zmogljivosti stiskanja. Prav tako so se opremili tudi z močnejšim kompresorjem, ki omogoča hitrejši postopek stiskanja grozdja. Ob tej naložbi so opravili še dodatna dela v največji ležalni kleti, kjer so položili nove tlake, kupili in namestili so 100 tisoč litrov novih jeklenih posod ter obnovili 30 odstotkov klasične lesene posode.

Po besedah Franca Škrobarja bo lastni pridelek grozdja v Radgonskih goricah letos znašal 1.600 ton, računajo pa, da bodo okoli 400 ton grozdja odkupili še od zasebnih vinogradnikov. Oboji bodo letos imeli za nekaj več kot 20 odstotkov manj pridelka, kot bi ga si-

Izdelki iz kozjega mleka

V osnovi se kozje mleko zelo malo razlikuje od kravjega, torej tako iz njega naredimo prav toliko mlečnih izdelkov kot iz kravjega. V praksi se je pokazalo, da se kozje mleko v tehnološkem procesu nekoliko bolje sesiri, bolj je termično stabilno in močnejše podvrženo povišani sirišča in kultur pri izdelavi fermentiranih mlečnih izdelkov. Posebno izrazite so te razlike pri izdelavi jogurta in masla iz kozjega mleka.

Siri iz kozjega mleka

Od vseh izdelkov iz kozjega mleka so siri najbolj znani. Za izdelavo dobrega sira je potrebno upoštevati več faktorjev: temperaturo, relativno vlažnost, čas sesirjanja in oblikovanja v sirarnici, čas zorenja v zorišču... Glede na našete faktorje in specifično tehnologijo proizvodnje delimo siri v več skupin.

Razvrstitev sirov v različne skupine	vešnost vode v brezmasni suhi snovi sira v %	potrebna količina mleka za 1 kg sira
ladi siri	56 in manj	11,01
siri za narezek	od 54 do 63	10,01
potiski siri	od 61 do 69	9,51
mekki siri	od 67 do 76	9,01
vezi siri	od 73 do 87	7,01

Vir: G. Moser, Bauerkaserei
Čim dalj časa siri zorijo, bolj so suhi, tudi če je cepljena ista kultura bakterij.

Jogurt

Izdelava jogurta iz kozjega mleka je možna s specifičnim tehnološkim procesom in cepljenjem posebnih kultur v mleko. Izdelava jogur-

ta s cepitvijo običajnih kultur je sicer možna, vendar je po trditvi mnogih strokovnjakov tak jogurt slabše obstojen in preveč kisel.

Maslo

Iz kozjega mleka se izdeluje le zelo malo masla zaradi težkega ločevanja smetane od osnove. Za pridobivanje masla je potrebno s centrifugiranjem posneti smetano. Preostalo mleko pustimo stati, da dobi kiselkast vonj, okus pa še ne sme biti kisel. Po pasterizaciji smetane dodamo čiste kulture (kislo maslo ali sirotko). Maslo pridobivamo v posebnih posodah - pinjah pri sobni temperaturi od 12 do 16 stopinj C.

V toplejših letnih časih se bolj približujemo spodnji, v hladnejših letnih časih pa gornji temperaturi. Pri pojavu prvih maščobnih kroglic ločimo pinjavec in dodamo hladno vodo.

Po dodajanju vode se začnejo maščobne kroglice hitreje združevati. Po 3- do 4-kratnem izpiranju maso zgnetemo v gnetilnikih. Pri zadnjem obdelovanju dodamo sol, ki povečuje obstojnost masla. Maslo iz kozjega mleka je mehko, kar marsikateri poznavalec posebej ceni.

Pinjavec

Dejansko je to stranski proizvod pri izdelavi masla. Vsebuje beljakovine, minerale, vitamine in zelo malo maščobe. Pinjavec je lahko prebavljiv in ljubiteljem daje svojstven užitek. Vonj in okus sta v glavnem odvisna od vsebnosti mlečne kisline.

Iz kozjega mleka in stranskih proizvodov pri predelavi se da narediti še marsikaj. Uporablja se lahko namesto kravjega mleka pri peki, kuhanju itd.

Janez Lebar, dipl. inž. kmet.
Kmetijska svetovalna služba pri ŽVZ-ju za Pomurje

Priprave na trgatve

Letošnje leto je zelo pestro, kar se tiče vremena, pestro pa je tudi v vinogradih, kjer dozoreva grozdje letnika 1995. Sladkorna stopnja je odvisna od sorte, obremenitve z rodnim lesom, zdravstvenega stanja grozdja in listja; odločajo pa predvsem vremenske razmere in seveda začetek posameznih razvojnih faz trte. Letos v primerjavi s letnikom '94, posebej pa še z letnikom '93 vinska trta v povprečju zaostaja, in sicer rane sorte za 14 dni, srednje pozne za 9 in pozne za 6 dni. Kot zanimivo primerjavo si pogledajmo sladkorne stopnje in titracijske kisline, izmerjene 7. 9. leta '93, '94 in '95 za podokoliš Goričko.

Sorta	7. 9. 1995		7. 9. 1994		7. 9. 1993	
	sladk. v Oe	titr. k. v g/l	sladk. v Oe	titr. k. v g/l	slad. v Oe	titr. k. v g/l
Rizvanec	65	9,1	73	8,7	72	7,6
Chardonnay	67	13,9	73	11,1	82	8,3
Sauvignon	67	15,7	73	12,0	82	10,2
Šipon	53	20,2	54	14,9	62	12,2
Laški rizling	53	15,8	62	12,6	70	8,9
Renski rizling	59	18,1	66	13,4	71	12,5

Podatki zgornjo kažejo, kaj pomeni, ko včasih rečemo, da je vino odsev letnika, zato se morata vinogradnik in tudi kasneje kletar prilagajati posebnostim določenega letnika, ne pa se ravnati po sablonskih ukrepih. Če bi pogledali roke trgatve pri posameznih vinogradnikih za nekaj različnih kakovostnih letnikov nazaj, bi v večini primerov ugotovili, da se časovno zelo malo razlikujejo, kar pomeni, da večina trga glede na datum, ne pa ko je posamezna sorta primerno tehnološko dozorela. Kaj so najpogostejši izgovori (»vzroki«), ki jih imajo posamezni vinogradniki, da opravijo prezgodnjo trgatve:

- **GNILoba** (ni vsako leto v enakem obsegu, tudi letos se pojavlja, vendar ne toliko, kot nekateri prikazujejo predvsem zato, da bi fitofarmaceutske firme prodale čim več pripravkov proti gnilobi). Če je gniloba zelo razširjena, lahko občinski organ, pristojen za kmetijstvo, izda tudi predčasno dovoljenje za trgatve. Odločimo se lahko tudi za podbiranje. Vendar vinogradniki pozabljamo, da je gniloba kompleksna zadeva in se je ne da rešiti z enim ukrepom. Žlahna gniloba pa je v določenem odstotku tudi zaželjena, posebej pri trgatvah posebnih kakovosti;

- **PROBLEM »zadostnega«** števila trgačev. Trgatev je vinogradnikov praznik, zato povabi tudi prijatelje, ki potem določajo čas trgatve, saj »pridejo lahko« le to in to soboto ali nedeljo;

- **STRAH pred slabim vremenom**, kajti sladkorne stopnje v tednu dni tako ali tako »ne« narastejo toliko, da bi se s trgatvijo splašalo počakati, bomo pa zato bolj dosladkali. Pri tem pa pozabljajo, da je sladkorna stopnja le eden od kazalcev dozorelosti in da v marsikaterem letu odločajo kisline, ki se iz dneva v dan nižajo, in še mnoge sestavine, ki se oblikujejo s prezrevanjem grozdja. Gornja tabela kaže, da letos ne bo problema z nižjimi ali normalnimi kislinami, temveč z višjimi kislinami, ki bodo kljub dosladkavanju mošta povzročile, da bodo vina neharmonična;

- **STRAH pred krajo**. »Večina je namreč že potrgala, kaj bom še čakal, saj že kradejo.« (Ali res ni več zaupanja med sosedi in znanci na posameznih vinorodnih bregovih ??);

- **V VINOGRADIH imamo različne sorte**, in to majhno število trt, zato se nam ne splača posebej trgati. Čeprav ugotavljamo, da ima ne glede na količine vinogradnik kletar, ki trga sortno grozdje, seveda v rokih, kot je za posamezno sorto določeno in tudi tako kletari vsaj do prvega pretoka, v povprečju boljšo kakovost vin kot tisti, ki trga vse sorte naenkrat. Če res ne gre drugače, določajmo rok trgatve po pozno dozorevaajoči sorti ali po sorti, katere imamo v vinogradu največ.

Seveda izgovorov je še več, vendar je škoda, da vsako leto marsikateri vinogradnik prizna, da je res trgal prezgodaj in da bo naslednje leto drugače, vendar ni, potem pa res ne velja rek, da se človek največ nauči na svojih napakah, čeprav ga te največ stanejo.

V naslednjih prispevkih pa bo govor o strokovnejših zadevah, ki se tičejo trgatve. Kmetijska svetovalna služba, Ernest Novak, dipl. inž. agr.

Naravi prijazna pridelava sadja

Večje zanimanje za znak siničke

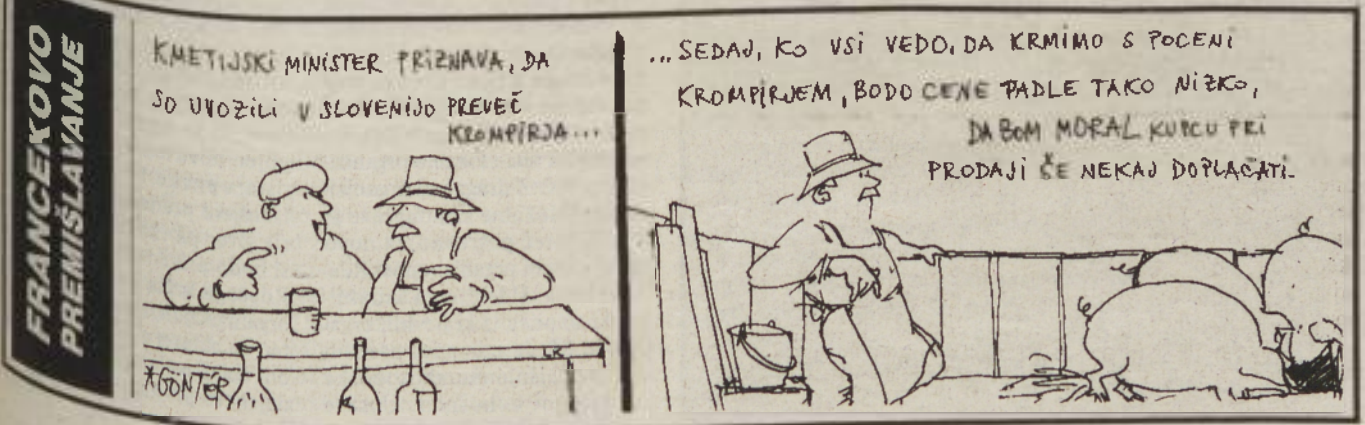
Tovrstno pridelavo vključiti v slovenski nacionalni program razvoja sadjarstva

Z željo in ciljem, da bi zmanjšali uporabo fitomedicinskih pripravkov in mineralnih gnojil ter se tako čim bolj približali naravi prijazni uporabi le-teh, so se v Sloveniji že pred leti odločili za integrirano pridelavo sadja. Začetki tovrstne pridelave segajo pri nas pravzaprav že 15 let nazaj, ko so strokovnjaki za varstvo rastlin začeli proučevati integralno varstvo v sadjarstvu. V inštitutu za sadjarstvo pri Visoki kmetijski šoli v Mariboru, ki je prevzel strokovni del integralne pridelave, pravijo, da so se pri tem zgleovali po izkušnjah v svetu, v Sloveniji pa je prva tehnološko celostna integralna pridelava stekla leta 1991.

Ekološke razmere v Sloveniji so takšne, da integralno pridelavo sadja omogočajo, zato bi te prednosti morali izkoristiti in pridelati čim več zdravega in ekološko prijaznega sadja. Tovrstna pridelava se je namreč že močno uveljavila v nekaterih sadjarsko razvitih državah, kjer je takšno pridelovanje celo sprejeto v nacionalni program. Tam, kjer takšne programe imajo, želijo v pridelavo vključiti vse sadovnjake, urejeno pa imajo tudi financiranje strokovnih institucij, ki takšno pridelavo strokovno vodijo.

Integralna pridelava sadja v Sloveniji temelji na strokovnem in organizacijskem delu, zajema pa celotno tehnologijo, od naprave nasadov in agrotehničnih ukrepov do zaščitne znamke. V letih 1991-1993, ko je bilo urejeno financiranje, se je število pridelovalcev, ki so bili vključeni v integralno pridelavo sadja, nenehno povečevalo, v letu 1994 pa se je število le-teh skoraj prepolovilo. Leta 1991 je bilo v takšno pridelavo vključenih 29 sadjarjev s 320 hektarji nasadov, v letu 1992 63 sadjarjev s 623 hektarji in v letu 1993 67 sadjarjev s 689 hektarji sadovnjakov. V letu 1994 se je njihovo število zmanjšalo na 36, površine pa na 377 hektarjev, ponovno povečanje pa so zabeležili letos, ko je v integralno pridelavo vključenih 53 sadjarjev s 1.200 hektarji plantažnih nasadov. Ker je tudi prihodnost slovenskega sadjarstva v integralni pridelavi, le tako pa se bomo lahko povezovali tudi v evropske integracijske tokove, sadjarji predlagajo, da jim država zagotovi ustrezno finančno pomoč za uvajanje novih tehnoloških postopkov in izvajanje kontrole ter za promocijo zaščitnega znaka siničke, hkrati pa naj se integrirana pridelava sadja vključi tudi v slovenski nacionalni program razvoja sadjarstva.

LUDVIK KOVAČ

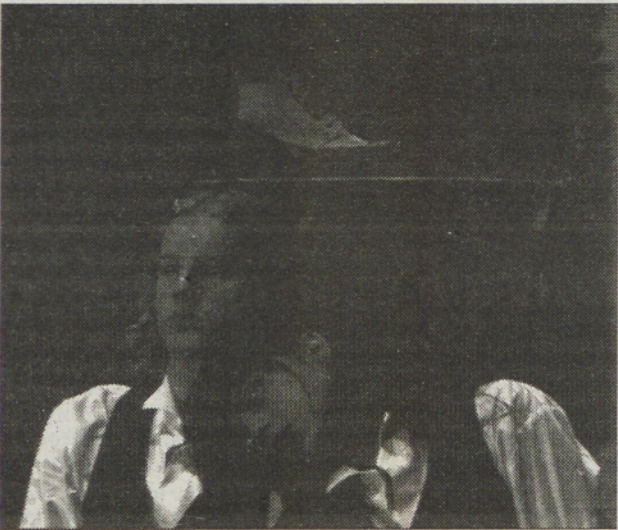

Kinematografi in distributerji Gremo v kino

V Murski Soboti se je zbrala večina slovenskih distributerjev, kot so Ljubljanski kinematograf, Cenex, Karantanija, Trias in drugi, ter številni kinooperaterji iz Slovenije. Medtem ko so se v Murski Soboti, v okviru filmskega sejma, tri dni vrтели najnovejše filme in sklepali pogodbe, so se poklicni filmski udeleženci zbrali na sestanku in novinarski konferenci.

Sestanek so namenili predvsem novostim v kinematografiji, to pa je poenotenje pogodb med distributerji in prikazovalci, vzgled pa si bodo vzeli po pogodbi Ljubljanskih kinematografov. Od 1. oktobra pa bodo začeli tudi s kontrolo po slovenskih kinematografih in ugotavljali, če vse poteka po pravilih. Želeli so tudi, da se napiše nekak kodeks, kako naj se dela, v aneksih pa se določijo specifičnosti.

Veliko vprašanj pa se je porodilo tudi v zvezi s šolskimi predstavami, katere so po mnenju prikazovalcev filmov predrage. Čeprav so distributerji želeli določiti spodnjo mejo najnižje vstopnice, so prikazovalci povedali, da je bolje, če delajo po svojih izkušnjah. Zaradi točnega števila obiskovalcev pa bi naj po novem izdajali gratis vstopnice, ki se naj beležijo in evidentirajo.

Kinematografi so se tudi strinjali, da morajo biti distributerji bolj natančni pri dostavi filmov, opozorili so na slabe kopije in slabe podnapise. Kinooperaterji niso bili zadovoljni s katalogi in predstavljajo filmov, katere bodo vrтели. Pravijo, da dodatni material dobijo prepozno in premalo. Po njihovem mnenju bi bilo lahko to glede na količino svetovne literature o novih filmih veliko bolje predstavljen. Sestanek pa je pokazal še nekaj, da so oboji, distributerji in kinooperaterji, precej neorganizirani in da je veliko vprašanj, katere bi najlažje rešili skupaj.

Kljub številnim vprašanjem, ki so se porajala, pa lahko sklenemo, da je program filmov v Sloveniji podoben kot v Evropi in da novi filmi zelo kmalu pridejo v naše kinematografe.

Aleksandra Nana Rituper

Sejem je bil prestižen

Na filmskem sejmu so mnogi zijali. Bolj tisti, ki so vajeni metropolitnih kinodvoran kot domači filmski gledalci. Kako, saj ni mogoče! V Ljubljani se teh niso vrтели! Šele dva tedna je, kar je prišel ta film iz Amerike na evropski kontinent! Hm!

Soboški filmski sejem je bil prestižen in slabo obiskan. Mnogo slabše kot bi smel biti. Dobro, tukajšnji obiskovalci kina niso vajeni matinejnih predstav, to je že res. Toda upokojenci imajo čas tudi dopoldne. Stavim, da so organizatorji pozabili obvestiti upokojenske organizacije. S tem bi bilo morda doseženo število obiskovalcev, ki priložni redki priložnosti, še bolj pa bi bilo, če bi vse filme odvrteli v popoldanskem času ... (šsm)

SOS ☎

telefon za ženske in otroke, žrtve nasilja
061 441 993 ali 97 82,
od 18. do 23. ure.

Kako drag je v resnici zavoječek cigaret?

Znanec iz sosednje ulice se je po tridesetih letih strastnega kajenja odločil, da si ne bo prižgal nobene cigarete več.

V svoji odločitvi sedaj že vztraja več kot leto, toda na pokajene cigarete se je spomnil prav pred kratkim. Takole si je izračunal: Kadil sem povprečno po dve škatli cigaret dnevno, kar pomeni, da sem v tridesetih letih mojega kadilstva pokadil 21 900 škatlic cigaret. Če si to preračunam v denar ali če vzamem, da je zavojček cigaret po 150 tolarjev, sem v teh letih tako zapravil 3 milijone 285 tisoč tolarjev ali nekaj manj kot 40 tisoč mark. Za ta denar pa bi si že lahko privoščil na primer avtomobil dobrega razreda, recimo BMW.

Potem se je ozrl po svojem kolegu, ki je tudi sam velik porabnik cigaret, ob njem pa kadi še njegova žena. Razmišljal je: Dim, ki sta ga spuhala v zrak v tridesetih letih, je vreden toliko kot solidno dvosobno stanovanje.

Sicer pa, ali bi sploh vse zavojčke cigaret, ki sta jih pokadila v tem času, lahko spravila v dvosobno stanovanje?

Zase je potem izračunal, da 21 tisoč 900 škatlic, kolikor jih je pokadil v tridesetih kadilskih letih, zapolni 3287 kubikov prostora, kar pa je 22 dvosobnih stanovanj površine 60 kvadratnih metrov. Sam presenečen nad tem izračunom se je potem spomnil, da v Sloveniji po raziskavi Slovensko javno mnenje pri nas kadi 34,7 odstotkov moških in 22,7 odstotkov žensk odrasle populacije.

Če imamo po popisu prebivalstva v državi okrog 670 tisoč odraslih moških, potem imamo med njimi približno 233 tisoč

kadilcev. Vzemimo, da si vsak dnevno kupi zavojček cigaret po 150 tolarjev, za cigarete moški kadilci na dan odštejejo nekaj manj kot 35 milijonov tolarjev. Slovenski moški kadilci torej samo v enem letu za tobak vplačajo okrog 12,7 milijarde tolarjev

ali 153,4 milijonov mark. Po podatku iz SJM '94 si lahko izračunamo, da imamo v naši državi 153 tisoč kadilk, ki dnevno vpla-

čajo za tobak, če si vsaka kupi samo zavojček, 23 milijonov tolarjev ali letno okrog 8,4 milijarde, kar je 101,2 milijona mark. Po vsem tem, kar je izračunal, se je kolega potem spomnil še na zapisano trditev dr. Božidarja Voljčca, ki jo je dal na papir v času prvega velikega poraza v parlamentu (avgusta lani). Takrat je namreč pogorel s svojim zakonom o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov v državi.

»Dokler bo tobačna industrija obračala tolikšna sredstva, bodo računa na pomoč politike in kapitala.« In še: »Igre v zvezi z reklamami za tobak segajo povzeto do najvišjih mednarodnih finančnih krogov, ki s tobačnimi in nikotinsko nimajo nobenih povezav. Zdravstvo se je tu znašlo v nepovratnem spopadu z močnimi, izkušenimi in politično vplivnimi nasprotnikom.«

Moj znanec pa ve, da zdravstveni minister česa takega ni napisal kar tako, ampak zaradi lastne izkušnje. Pa vendar: Je pri tem nehote pozabil na pomembno »malenkost«, davek, ki vsak prodani zavojček cigaret pobere država?

Zavezanec za plačilo prometnega davka državi je po novem proizvajalec ali neposredno tobačna tovarna. Z davkom pa je tako: Uvozne in licenčne znamke cigaret, na primer Milde, Marlboro in druge so obdavčene s 35 tolarji za zavojček, 18 tolarjev davka je treba plačati za domače cigarete, ki spadajo v ekstra kakovostne skupine, kot je na primer Boss, in 9 tolarjev davka za ostale domače znamke, na primer Filter 91, Filter 57 in druge. Poleg tega je prav na vse cigarete še 45-odstotni prometni davek in povrh še 30 tolarjev od vsake prodane škatlice posebnega prometnega davka.

Če si kupimo na primer zavojček cigaret, ki stanejo 140 tolarjev, je v tej ceni kar 98,40 tolarja prometnega davka. Zato država, kar snemi svojo avto, vsaj takrat, ko boš se spet nahajala v razpravi o omejevanju porabe tobačnih izdelkov.

MAJDA HORVAT

Kako se godi radenski osnovni šoli pod okriljem nove občine?

Prijetno presenečeni

Ob ustanavljanju novih občin je obstajala bojazen, čes da se zna zgoditi, da se bo položaj osnovnih šol poslabšal, saj majhne občine ne bodo v stanju zagotoviti sredstev za materialne izdatke, ki jih je potrebno pokrivati iz občinskih proračunov. Zanimalo nas je, kako je to v praksi v primeru OŠ Radenci.

Ravnateljica tamkajšnje osemletke DANICA SEPEŠY je proti pričakovanju dokaj prijetno presenečena, saj je nova radenska občina pokazala doslej zares veliko razumevanje za njihove potrebe. Tako so letos končno lahko uredili oziroma obnovili prezračevalni sistem v kuhinji in jedilnici, s tem pa se rešili razno raznih vonjav, ki so se od tam širile skoraj po vsej stavbi. Razen tega jim je občina zagotovila denar za zamenjavo vrat in prenovitev stopnišča v stari šolski zgradbi ter za ureditev specializirane matematične učilnice. Med počitnicami pa so lahko nemoteno opravili tudi redna vzdrževalna dela.

Skupen znesek vloženih sredstev je okrog 7 milijonov tolarjev. Vse to govori, da se je nova Občina Radenci zares izkazala pri skrbi za šolstvo. Nimajo sicer občutka, da so dobili več, kot jim pripada, ampak se jim zdi, da so prej dobivali premalo, oziroma da so njihova sredstva prelivali drugam.

Seveda pa prostori oziroma materialne razmere niso vse. Ali bi

lahko rekli, da se je radenska osemletka tudi odzivala na sodobne »tokove« v vzgoji in izobraževanju?

»Lahko rečem, da se nismo množično vključevali v projekte, ki so potekali po šolah, dokaj zavzeto in uspešno pa smo vplejali elemente, ki so se nam v teh projektih zdeli posebej koristni, in mislim, da je dalo tudi takšno delo dobre rezultate. To se je med drugim pokazalo na eksternem preverjanju znanja in na raznih tekmovanjih, potrjuje pa se tudi pri nadaljnjem šolanju naših učencev. Še posebej ponosna sem bila, ko mi je pred leti eden izmed srednješolskih profesorjev dejal: 'Imaš pa dobro šolo, da veš. Vaših učencev se veselimo.' Po mojem prepričanju je naš šolski kolektiv zares prizadeven in uspešen. Veliko se pogovarjamo med samo, kot ravnateljica pa skušam pri njih izkoristiti njihove pozitivne sile, da bi vsi skupaj učence kar najbolj celovito pripravili na nadaljnjo življenjsko pot. Naš moto pa je: Zdrav in sproščen otrok po sposobnosti do uspeha.«

Kakšno pa je vaše mnenje glede prijazne šole?

»Teško je govoriti le o prijazni šoli, saj gre za obvezno ustanovo, v kateri so določene naloge, obveznosti ... Pomembno je, da se učitelji ne postavijo nad otroke, ampak da živijo z njimi. Večina staršev pričakuje, da si bodo njihovi otroci pridobili čimveč znanja. Mi ga ponujamo, dajemo in vsak si ga lahko pridobi toliko, kolikor je sposoben in koliko truda vložil. Mislim, da starši ne morejo vsega prepustiti le šoli.«

Ali ste samo zadovoljni ob začetku novega šolskega leta ali pa je ob tem tudi kaj, kar vas moti?

»Kakšnih posebnih problemov res nimamo; vsekakor pa si želimo boljše vrednotenje našega dela. V šoli moramo imeti dobre in slabe učence, se z vsemi truditi, ta trud pa ni poplačan v zadostni meri.«

JOŽE GRAJ

Nova organizacija RK

Območna organizacija Rdečega križa je prostovoljno, neodvisno, nevladno humanitarno društvo, ki deluje na območju občin: Beltinci, Cankova-Tišina, Gornji Petrovci, Hodoš-Šalovci, Kuzma, Moravske Toplice, Puconci, Rogašovci in Mestne občine Murska Sobota ... Tako je med drugim zapisano v prvem členu statuta Območne organizacije RK Murska Sobota, ki so ga prejšnji teden sprejeli občinski oziroma krajevni delegati in s katerim so potrdili novo lokalno organiziranost RK. Z drugačno organiziranostjo lokalne samouprave je bilo namreč potrebno na novo zastaviti tudi organiziranost Rdečega križa. Udeleženci skupščine, ki so prišli iz krajevnih organizacij RK devetih novo nastalih občin prejšnje murskosoboške ter Splošne bolnišnice, Uprave za notranje zadeve in Zdravstve-

nega doma, so na prvi ustanovni skupščini javno in soglasno za predsednika Območne organizacije RK izvolili mag. Eme Zverja ter brez pripomb član območnega odbora in druge organe za delovanje organizacije. Delo skupščine je s svojo prisotnostjo počastil tudi župan mestske občine Franc Cipot. Delovnega programa za prvo ustanovno skupščino niso načrtovali, no skupščino niso tudi podelo Rdečega križa pa tudi podelo Rdečega križa v tistih krajevnih organizacijah, kjer vlada samostojno delo. Zver pa tudi napoveduje, da si bodo prizadevali pozitivno delo Rdečega križa v tistih krajevnih organizacijah, kjer vlada samostojno delo. Zver pa tudi napoveduje, da si bodo prizadevali pozitivno delo Rdečega križa v tistih krajevnih organizacijah, kjer vlada samostojno delo. Zver pa tudi napoveduje, da si bodo prizadevali pozitivno delo Rdečega križa v tistih krajevnih organizacijah, kjer vlada samostojno delo.

M. H.

Poznosrednjeveški grobovi iz Čontoša v Lendavi

Arheologi že dolgo nismo doživeli tega, da bi nas kdo poklical in nam sporočil novico, da je na svoji parceli odkril grobove. Ponavadi je tako, da je in tudi podjetja, ki opravljajo zemeljska dela, o arheoloških najdbah (bodisi, da gre za posamezne najdbe, arhitekturne ostanke ali pa grobove) molčijo. Velikokrat se tudi pri večjih gradbenih delih na tleno arheološko najdišče uniči, najdbe pa zavržejo.

V preteklosti so bile melioracijske delave, ki so razen tega, da so neuporabna uničile prvoten naravni rastlinski in živalski svet. Prilagodile so se velikim meram uničenja (ne)odkritih arheoloških najdišč.

Ne znam si razložiti, zakaj se je treba bati arheologov, ki bi z veseljem prišli in vsaj naključno najdeno arheološko najdišče ali pa arheološke najdbe dokumentirali oz. jih vnesli v register arheoloških najdišč.

V primeru Čontoša se ni zgodilo tako, zakonca Klemencič sta pri čiščenju in planiranju poseje naleteela na dva grobova. Takoj sta obvestila o najbi Poljski muzej v Murski Soboti. Arheološka ekipa je na lokaciji odkrila še tri grobove, ki so bili skorajda na površini in jim ni bilo treba uničenja.

Grobovi na Čontošu leži približno 70 m severno od lendarjskega gradu. Na lokacijo vodi pot, ki povezuje prebivalce Lendarjskih gor in mes-

odne okončine; bil je brez pridačkov. Drugi grob je bil zraven njega, prav tako brez pridačkov, roke je imel iztegnjene ob telesu. Tretji skelet je bil še nedotaknjen, tudi ta je imel roke iztegnjene ob telesu, od pridačkov pa slabo ohranjeno (močno preperelo) pasno spono oblike D, ki je pokojniku sklužila za spenjanje pasu.

Cetrti skelet je ležal 1 m od tretjega, bil je zelo dobro ohranjen. Pokojnica je imela položene roke na prsi, noge pa iztegnjene. Na zatilnem lobanjskem delu smo odkrili majhno bronasto

Pod ženskim skeletom smo odkrili še en skelet, ki pa je bil ob pokopu ženske prekopan. njegova lobanja pa položena na noge žene. Temu petemu grobu je pripadala najdena pasna spona kvadratne oblike.

Grobišča nismo v celoti izkopali, ampak smo rešili le grobove, katerim je grozilo uničenje. Danes je težko govoriti o velikosti grobišča. Prostor, na katerem smo odkrili 5 grobov, je izredno majhen. Večji del grobišča je še neodkrit, ta se vleče na vrhu grebena ob poti. Veliko grobov je bilo uničenih pri si-

rjenju poti. Morda so jih zasledili tudi na drugi strani poti, ko so sadili vinograde!

Glede datacije (časovne opredelitve) petih grobov lahko sklepamo, da sodijo le-ti v čas poznega srednjega veka, o čemer pričajo pridački, kot so pravokotne pasne sponke, igla s čebulasto glavico in sponke za obleko (srajco). Ti predmeti glede na analogijo iz podobnih grobišč sodijo v čas 16. stol. in 17. stol.

Po turškem zavzetju Kaniže leta 1600 je postala Lendava glavna mejna trdnjava, katero so Turki večkrat oblegali, a je niso nikoli osvojili. To se je zgodilo že leta 1600, ko so tatarske čete ropale in plenile v okolici Lendave in Lentija. Leta 1601 je Kristof Banffy z najemniško vojsko odbil turško-tatarski napad. Katastrofalna turška napada sta doletela Lendavo leta 1603, takrat so namreč Turki požgali cerkev in samostan. V tej bitki s Turki v Lendavi naj bi padlo veliko vojakov, ki so jih pokopali v skupni grobnici na pokopališču, imenovanem »Otemet vagy Csontos«. To pokopališče naj bi bilo znano kot staro, kostno pokopališče. Kot nam kažejo odkriti grobovi - krščanski način pokopa - ima ženska na prsih sklenjene dlani, ostali trije moški pa iztegnjene ob telesu. Grobovi ležijo sime-

trično v vrstah, smer pokopa vzhod - zahod. Ti niso vojaški, ampak so na grobišču pokopani preprosti prebivalci srednjeveške Lendave, Lendarjskih gor in ali iz bližnjih vasi.

Vendar je dokončno sodbo za grobišče na Čontošu za sedaj težko izreči. Odkritih je pre malo grobov, da bi lahko dobili celoten vpogled na grobišče. Prav tako je bilo v preteklosti uničenih veliko grobov. Glede na dosedaj odkrite grobove teza o skupinskem pokopu v boju s Turki padlih Banffyjevih vojakov in morda tudi Turkov na Čontošu tega ne potrjuje.

Naključne najdbe, ki smo jih dobili od lastnice parcele (železna žlica, ključavnica obešanka, železno okovje ...), kažejo na to, da bi lahko bila v bližini grobišča tudi manjša naselbina ali postojanka.

B. Kerman

kulturni koledar

- RAZSTAVE**
- MURSKA SOBOTA:** Otvoritev razstave slik Geze Gibičarja bo v soboto, 23. septembra 1995, ob 18. uri na dvorišču Kroške ulice št. 45 v Murski Soboti. V otvoritvenem programu sodelujejo tudi Danijel Tivadar s svojimi slikami, saksofonist Aleš Kuhar in Urban Kuhar na sintetizatorju.
- MURSKA SOBOTA:** V razstavnem salonu Zavarovalnice Triglav je na ogled razstava likovnih del Franca Jausovca.
- MURSKA SOBOTA:** V predprostorih grajske dvorane si lahko ogledate razstavo članov likovne skupine LIKOS.
- LJUTOMER:** V galeriji Mestne hiše je na ogled prodajana razstava Vladimírja Potočnika ml.
- LJUTOMER:** V galeriji Anteja Trstenjaka si lahko ogledate razstavo Sokoli in orli na Štajerskem, Koroškem in Prekmurju. Razstavo si lahko ogledate do 10. oktobra.
- MORAVSKE TOPLICE:** V galeriji si lahko ogledate likovno razstavo Živka Brkiča - Zige.
- RADENCI:** V galeriji muzeja Radenske si lahko ogledate razstavo likovnih del priznanih slovenskih in avstrijskih umetnikov.
- LIPOVCI:** V sredo, 27. septembra, bo ob 19. uri otvoritev razstave likovnih del udeležencev slikarske kolonije Lipovci '95. Razstavljajo: Irena Brunec, Sandi Červek, Dušan Fiser, Samo Pajek, Vojko Pogačar, Mitja Stanek, Izidor Horvat, Mirko Rajnar, Zlatko Gnezda in Jože Tisnikar.
- SOMBOTEL:** V galeriji Keptar razstavljajo svoja dela člani Društva likovnih umetnikov Prekmurja in Prlekije.
- PRIPREDTIVE**
- MURSKA SOBOTA:** V četrtek, 21. septembra, bo v grajski dvorani ob 21. uri predpremiere plesne predstave Romeo in Julija v koreografiji Matjaža Fariča, v petek, 22. septembra, pa bo ob 20. uri v istih prostorih še slovenska premiera.
- MURSKA SOBOTA:** V soboto, 23. septembra, bo ob 10. uri pred galerijo v Murski Soboti krst Bibliobuska.
- RADENCI:** V glasbeni uti parka so v torek in soboto med 16. in 17.30. uro ter ob nedeljah od 10.30 do 12. ure koncerti zimzelenih melodij.

Politikova knjiga

Genscher se spominja

Novi zunanji minister z razgovorom o slovenski zunanji politiki v obdobju od 1990. do 1991. leta. Genscher je izdal knjigo z naslovom Spomini. Obenem je nekaj odlomkov, ki so jih objavili v tiskanih medijih. Čeprav gre po eni strani o slovenski zunanji politiki, vendarle za aktualno politiko. Toda po drugi strani Genscherjevo besedilo značilnega za tako spominarsko literaturo. Skrbno branje priporočamo. Mednaslovi so redak-

To je veljalo predvsem za Slovenijo in Hrvaško, kjer se je čedalje glasneje zahtevalo, da bi uporabili v ustavi zapisano pravico do zapustitve zveze držav.

Zahod se je 1990. in vse tja daleč notri v leto 1991 - tako kot celotna mednarodna skupnost držav - odločno zavzel za ohranitev zveze držav. To je veljalo tudi za nemško zunanjo politiko; zaradi tega je bila izpostavljena mnogim kritikam ...»

»Slovenski zunanji minister me je prosil ...«

»Konec junija, ko so se zgoščevali namigi o intervenciji jugoslovanske armade v Sloveniji, sem se odločil, da bom na kratko obiskal Jugoslavijo, v svoji takratni funkciji predsednika ministrskega sveta KEVS-a. Slovenski zunanji minister me je nujno prosil, naj pridem v Slovenijo. Vsekakor pa sem prej potoval v Beograd, kjer me je sprejel zunanji minister Lončar, Hrvat.

Povsod sem razgrinjal naše mnenje, da nič, ampak res čisto nič, ne bi moglo opravičiti uporabe vojaške moči, temveč da bi morala biti vsa vprašanja rešena politično. Pri tem da bi se moralo upoštevati, da naj bi imele državne skupnosti pravico do samoodločbe, po sklepnem aktu iz Helsinkija in po Pariški listini. Tudi s srbskim predsednikom Miloševićem sem se srečal in na vsakega sem pritiskal, naj konča prelivanje krvi v Sloveniji in stopi po poti pogajanj. Nameravani

nadaljnji polet iz Beograda v Ljubljano je moral izostati, ker je nad mestom v nizkem letu letala Jugoslovanska ljudska armada. Poročali so o obstreljevanju ciljev na zemlji in metanju bomb. Čisto očitno naj bi se poskušalo predsedujočemu ministrskega sveta KEVS-a preprečiti, da bi obiskal stiskano Slovenijo. Zategadelj sem 2. julija 1991 pristal v Celovcu, da bi se od tam odpeljal v slovensko glavno mesto. V Celovcu sta me sprejela predsednik Kučan in zunanji minister Rupel, ki iz varnostnih razlogov nista želela avtomobilske vožnje v Ljubljano. Tako sem predlagal, da se pogovarjamo v Celovcu. Predsednik Kučan je pristal: vsemu svetu naj bi postalo očitno, da so z vojaško močjo preprečili obisk predsedujočega ministrskega sveta KEVS-a v slovenskem glavnem mestu ...«

Državno predsedstvo v Beogradu

»19. julija 1991 je državno predsedstvo v Beogradu objavilo, da se bo JLA umaknila iz Slovenije ...«

Trend priznanju

Oblikovanje mnenja v Evropski skupnosti je kazalo, da so se morale medtem tudi tiste države, ki so srbskemu vodstvu najprej priznavale določen kredit, prepričati, da je bila nemška presoja srbskega vodstva od samega začetka pravilna. Kaj, tako sem se vedno znova spraševal, lahko

konča prelivanje krvi? Čedalje bolj se je priznanje Slovenije in Hrvaške in s tem internacionalizacija konflikta kazala kot edino preostalo politično sredstvo.

Zvezni kancler, s katerim sem našo politiko do Jugoslavije v osebnih pogovorih korak za korak usklajeval, je 27. novembra v bundestagu predstavil stališče do položaja na kriznem območju. Mednarodnopravno priznanje tistih republik, ki to želijo, takoj je poudaril, se z blokado mirovnih prizadevanj ne bi smelo odriniti na dolgi rok. Omenil je tudi datum za odločitev o priznanju: do tega naj bi prišlo po božičnih praznikih, torej dva tedna po 10. decembru, terminu, ki ga je postavil predsednik Sveta van der Broek. Nizozemskemu zunanjemu ministru ni ugovarjala nobena država. Še več: Trend k priznanju Slovenije in Hrvaške je postal opazno močnejši.

... 16. decembra smo imeli dogovorjeni sestanek. Med posvetovanjem je na eni strani raslo število tistih kolegov, ki so se izrekli za priznanje, prav tako pa so še vedno bili pomisleki. Tako na primer Grčija načelno ni bila proti priznanju, grški zunanji minister Samaras pa se je vendar bal, da bi lahko priznanje Slovenije in Hrvaške tudi Makedonijo navedlo k takemu koraku in bi potem zahtevala grška območja vključno s Solunom.

Ponovno sem pojasnjeval, da pa je zdaj v igri verodostojnost Evropske skupnosti. Tako naj bi bilo očitno, da so samo Srbi poskušali preprečiti zedinjenje. Nadaljnja preložitve bi zato učinkovale kot vzpodbuda za nadaljevanje osvajalne vojne proti Hrvaški. Uporaba sile pa nikakor ne bi smela biti poplačana ...«

Nemška preuranjenost?

»Potem ko smo se v zadevi uskladili, sem v krogu zunanjih ministrov pojasnil, da ima zvezna vlada namen, še pred božičem, odločiti o priznanju. Vendar da bom tudi pozitivna odločitev prešla v navezavo diplomatskih stikov šele po preteku roka 15. januarja novega leta, ki ga je postavila Evropska skupnost. Potemtakem nima poznejši očitki, ki je prihajal od slabo informiranih strani, da naj bi bili mi s svojimi odločitvami izsiljevali, nobene osnove ...«

15. januarja je predsedujoča ES - od začetka leta Portugalska - objavila odločitev dvanajsterice: Hrvaški in Sloveniji naj se odslej izreka priznanje. Za tem, in ne pred tem, smo navezali diplomatske stike. Priznanje Slovenije in Hrvaške ni vodilo k večji eskalaciji vojne na Hrvaškem, kakor so se bali nekateri moji kolegi. Nasprotno: predsednik Milošević je 9. januarja objavil vojno v Hrvaški in proti njej za končano, in oboroženi spopadi so polagoma prenehali. To, da je Milošević lahko vojno enostransko razglasil za končano, da je bilo celo dejansko konec, kaže, kdo je to vojno vojeval ...«

Carrington spozna

»Marca 1992 so mi poročali o govoru, ki ga imel je v Chatham Housu 10. marca lord Carrin-

gton. Na kritični očitek nekega poslušalca, ki je priznanje Slovenije in Hrvaške označil za napačno, najmanj pa za preuranjeno, naj bi lord Carrington odgovoril, da je bila njegova drža do tega z današnjega stališča ambivalent-

»V Celovcu sta me sprejela predsednik Kučan in zunanji minister Rupel, ki iz varnostnih razlogov nista želela avtomobilske vožnje v Ljubljano. Tako sem predlagal, da se pogovarjamo v Celovcu. Predsednik Kučan je pristal: vsemu svetu naj bi postalo očitno, da so z vojaško močjo preprečili obisk predsedujočega ministrskega sveta KEVS-a v slovenskem glavnem mestu ...«

na, ker je sedanji izid korigiral njegovo prejšnje stališče. Po priznanju da se je uporaba sile enoznačno zmanjšala. On da naj bi imel o tem druge predstave in da je bil poučen o boljšem.

Odločitev priznati Slovenijo in Hrvaško da je bila neizogibna: »The decision was inevitable«. To da ve iz današnjega poznavanja stanja ...«

ne zgodi se vsak dan

zvezde vam kažejo

Oven

Ona: Ne kaži tako očitnega zanimanja za svojega novega sodelavca, saj mu lahko to še stopi v glavo. Ugodnosti se bodo podvojile in prav z lahkoto ti bo uspelo tudi tisto, česar sploh nisi nameravala.

On: Uspelo ti bo nekaj, o čemer si do sedaj lahko le sanjal, sedaj pa bo to tudi realnost. In kar je še najvažnejše - pri tem ne boš pozabil tistih, ki so ti ves čas zvesto stali ob strani, ampak boš srečo delil z drugimi.

Bik

Ona: Doživela boš izredno prijeten konec tedna. Fant, ki ga že dalj časa opazuješ, ti bo predlagal povsem konkreten predlog. Toda kaj bo k temu rekel tvoj dosedanji partner, ampak to je že druga zgodba ...

On: To, kar doživljaš sedaj, je sicer lepo, je pa tudi nevarno, zato ti malce več diskretnosti ne bo prav nič škodilo. Toda vedi, da se lahko na koncu opečeš predvsem ti, drugi pa se ti bodo smejali.

Dvojčka

Ona: Zaman boš čakala svojega princa iz sanj, saj ti obstajajo samo v pravljicah. Še vedno pa ti bo ostal nekdo, ki sicer ni ravno princ, je pa zato njegova ljubezen toliko iskrenejša in resnična.

On: Ali ni že skrajni čas, da se tudi ti začneš zavedati svojih dolžnosti. Sredi tedna se ti obeta prijetna avantura, toda bolje bi bilo, če bi malce popazil tudi na svoj finančni položaj.

Rak

Ona: Prijeten konec tedna bo znak, da so se tudi tebi začela odpirati prava vrata. Nikar se ne boj, ampak sprejmi izziv, ki ti ga bo ponudil prijatelj. Iz tega bo še nekaj nastalo, vsekakor pa se boš odlično zabavala.

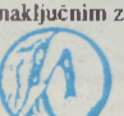
On: Skušaj razumeti, da obstajajo stvari, mimo katerih ne moreš, zato se sprizajni z dejstvi. Potrebuješ počitek, zato se nehaj naprezati in si raje privošči kratak oddih ob koncu tedna. Seveda v družbi ...

Lev

Ona: Krtično obdobje je počasi za teboj, zato bi ne bilo slabo, da bi se ponovno posvetila ureditvenju svojih načrtov. Nekdo te bo opazoval in pri tem delal velike načrte, od tebe pa bo odvisno, ali se mu boš odzvala!

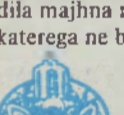
On: Nesporazumi, ki se ti zdijo povsem nepomembni, bodo dobera pomešali tvoje poslovne načrte. Drugič raje pazi na vsako malenkost, predvsem pa bo bolje, da o svojih načrtih ne govoriš naključnim znancem.

Devica

Ona: Nikar ne računaj s tem, da ti bo partner kar tako odpustil zadnji spodrseljaj, saj postaja zaradi tvoje raztresenosti že rahlo nestrpen. Preveliko tveganje ti lahko prinese le izgubo, zato raje dvakrat premisli.

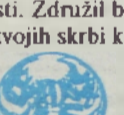
On: Nikar se ne pritožuj nad svojo nesrečo, ampak raje stori nekaj, da boš stanje tudi popravil. Na krajšem izletu se ti bo zgodila majhna nezgoda, ki pa bo omogočila srečanje z nekom, do katerega ne boš čisto ravnodušen.

Tehtnica

Ona: Le zakaj se obremenjuješ z nepotrebnim, ko pa je vendar toliko koristnih opravil, ki te čakajo? Konec tedna lahko pričakuješ prijetno presenečenje, ki ti bo dodobra popestrilo tvoje ljubezensko življenje.

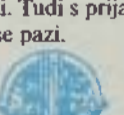
On: Nekdo ti bo obljubil priložnost, ti pa jo kar najhitreje izkoristi. Združil boš prijetno s koristnim, to pa še ne pomeni, da je tvojih skrbi konec. Popazi raje na sumljive poteze sodelavcev!

Skorpijon

Ona: Poskusila se boš otresti spominov na preteklost, a ti tega ne bo uspelo v celoti uresničiti. Nekdo si sicer vztrajno prizadeva pridobiti tvojo naklonjenost, toda tvoje obnašanje ga odbija.

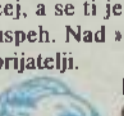
On: Če se boš precejeval, se ti lahko zgodi, da se boš zameril precej vplivnemu človeku, ki se bo znal prav prefinjeno maščevati. Tudi s prijateljico nimaš poravnanih ravno vseh računov, zato se pazi.

Strelec

Ona: Spoznala boš popolnoma drugačno plat svojega prijateljstva z osebo, ki si jo spoznala na nedavni zabavi. Ponujeno boš sicer sprejela, vendar se boš poskušala kar najbolje zavarovati. Uspelo ti bo nekaj čudovitega!

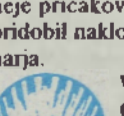
On: Poskusil se boš približati neki osebi, do katere ti je sicer precej, a se ti je do sedaj zdelo, da nimaš nobenih možnosti za uspeh. Nad »rezultatom« boš presenečen tako ti kot tudi tvoj prijatelj.

Kozorog

Ona: Znanec ti bo ponudil priložnost, da se srečaš z nekom, ki ga že dolgo opazuješ. Toda nikar se ne prenašli, saj se ti lahko sicer zgodi prava katastrofa. Predvsem pa pazi, da tega ne izve tvoj partner!

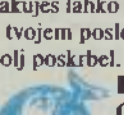
On: Razveselil se boš prijateljčine pozornosti, vendar boš pozneje pričakoval veliko več, kot ti je pripravljena dati. Da bi si pridobil naklonjenost sodelavcev, ti ni potrebno razmetavati denarja.

Vodnar

Ona: Tisto, kar se ti poraja v mislih, bi bilo sicer idealno, a le, če bo za to tudi tvoj partner. To pa bo v tem trenutku bolj težko ... Spoznala boš nekoga, ki bi ti prav rad ustregel.

On: Potrj boš, saj ti bo ljubosumje pustilo globoke rane. Pričakuješ lahko obisk, od katerega bo odvisna še marsikatera stvar v tvojem poslovnem življenju. Pa tudi za zdravje bi lahko malo bolj poskrbel.

Ribi

Ona: Neko povabilo bo sicer zapeljivo, vendar bo izrečeno na tako dvoumen način, da si tega dolgo ne boš znala razložiti. Toda kljub temu boš za dosego cilja uporabila vsa razpoložljiva sredstva, to pa lahko postane tudi nevarno.

On: Prišel boš do tiste točke, ko se bo potrebno odločiti, ali naj nadaljuješ in tvegaš vse ali previdno pobereš dobiček. Če boš vztrajen, ti nagrada ne more uiti. Nepričakovan obisk.

Dvomov o smrti carja Nikolaja II. ni več

Ameriški strokovnjaki so na mednarodni tiskovni konferenci v Washingtonu predstavili znanstvene dokaze, da kosti, ki so jih našli v množični grobnici v bližini Ekaterinburga v uralskem gorovju, pripadajo zadnjemu ruskemu carju Nikolaju II. Tako so odpravili 74 let trajajočo negotovost o usodi monarha, ki so ga julija 1918 boljševiki ubili skupaj z družino.

Dr. Pavel Ivanov je objavil rezultate testiranja DNA, opravljenega v ameriškem vojaškem inštitutu v Marylandu. Ivanova je ruska vlada določila za nadzornika preiskave. Pred dvema letoma so namreč Britanci s testiranjem DNA v krvi princa Filipa

in drugih sorodnikov ruske kraljeve družine ugotovili identiteto cesarice Aleksandre in treh od njenih petih otrok. Čeprav večina zgodovinarjev meni, da sta drugi dve trupli zgoreli, se občasno v javnosti pojavi kakšna neznanka, ki trdi, da je prav ona najmlajši cesarjev otrok, princesa Anastazija.

Preiskava je trajala tri mesece, dokončno identifikacijo so opravili z analizo DNA iz kosti cesarjevega mlajšega brata Jurija, ki so jih ekshumirali iz mavzoleja v St. Petersburgu. Jurij je umrl zaradi tuberkuloze v starosti 28 let. Preživeli svojci družine Romanov se še niso dogovorili o kraju, kjer naj bi pokopali carjeve ostanke.

Vse za denar

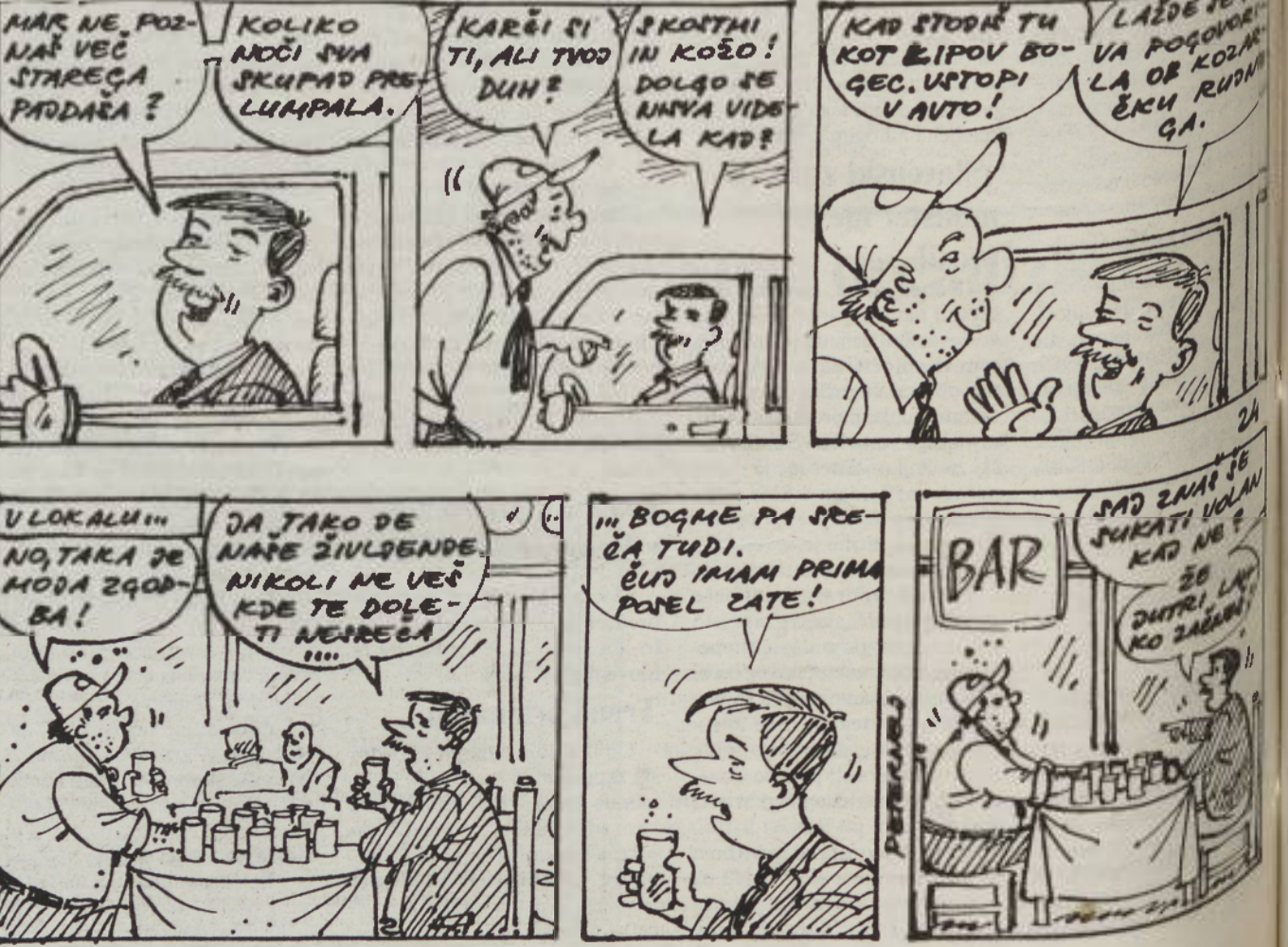
Nekdanji pevec skupine Take that Robbie Williams se je skupaj s šestimi brhkimi lepoticami pustil fotografirati v drznih kopalkah, čevljih z visoko peto in žensko lasuljo na glavi zaradi reklamne kampanje za pijačo 7 Up Light. Osmešil se je za soliden honorar: podjetje mu je za stori-tev plačalo 100.000 funtov.

Miniaturna stenska ura, ki jo je pred kratkim izdelal 87-letni nemški umetnik Alfred Drieselmann in njo porabil 400 delovnih ur, je kopija neke 200 let stare ure. Njene dimenzije so 21 krat 17 krat 21 milimetrov. Urar je svoje delo že prijavil za Guinnessovo knjigo rekordov.

Večji od lovca

V Peruju vsako leto slavi dan Zmajev in ob tej priložnosti si domači pravec veznejo na glavo maske rečne ribe. Čisto resnične piraruke pa vsak dan porijo vzdolž reke do najbližjih ribarnic. Gre za eno največjih rečnih rib na svetu in tudi tokrat je plen prerasel lovca.

za vsakogar nekaj

Shraniti kruh?

Plesnjenje boste preprečili, če položite poleg kruha v omario ali vrečko nekaj surovih krompirjev. Kruh bo ostal dalj časa svež, če ga hranite skupaj z nekaj jabolki ali kockami sladkorja.

Žemlje in francoske štruce niso dolgo hrustljave: premažite jih s slano vodo in položite za deset minut v ogreto pečico (180 stopinj).

Popečene kruhove kocke dodajte juhi šele, ko ste jo že nalili v krožnike, sicer bodo preveč razmeščane.

Kruh lahko ostane svež štiri do šest tednov tudi, če ga ne zamrznete: zavijte ga v pomokane vrečke in shranite v kleti.

Zlato, korale in barvno steklo

Bižuterija hodi zadnja leta kar pogumno v korak z dragoceno kovino – zlatom. Izredno natančno in prefinjeno je izdelana pa tudi cena govori o njeni kakovosti. Letošnje zaplestnice, ogrlice, uhani, prstani in obeski se, še posebno, če ste lepo porjaveli, najlepše podajo k preprosti obleki, ki je brez odvečnih okraskov. Samo tako pride bogat bižuterijski nakit res do izraza.

In katere so glavne značilnosti modnega nakita? Po dimenzijah, oblikah in barvah se močno približuje zlatim izdelkom, vsekakor pa je modnemu nakitu dovoljena večja svoboda. Kovina je najpogosteje zlate barve, kamni pa so različni, od akvamarinsko modrih do rubinsko rdečih. Poleg steklenih kamenčkov so modna muha korale. Iz njih so izdelane barvne kroglice, zvezdice, drobne cvetlice in celo miniaturni grozdi.

Kuhajte z nami

Zelenjavna plošča z gnjatjo (4 obroki)

Čas sveže zelenjave z vrta počasi mineva. Prav ravnanjo gošpodinje, ki jo dnevno vključujejo v prehrano. Med vrstami zelenjave izbirajmo tiste, ki imajo krajši čas uporabnosti pred zrelostjo ali odmiranjem. Možno so različne kombinacije zelenjavnih vrst. Vzamemo, kar imamo na voljo. Najbolje je, če so dušene na manjši količini vode. Posode, v katerih dušimo, morajo imeti dobro prilegajoče se pokrove, da je izparevanje čim manjše.

Potrebujemo: 4 rezine kuhane gnjati, 40 dag stročjega fižola, 8 blitvinih listov ali nekaj glavic brstičnega ohrovtja, par cvetov brokolija, 1 malo glavico cvetače, 2 čebuli, 4 dušene ali še bolj pečene paprike, 4 manjše paradižnike, 4 žlice olja ali masla, strok česna.

Paradižnike na gladki strani navzkrižno zarezemo in jih znotraj posolimo. Paprike operemo in obrišemo. Skupaj jih lahko spečemo v pečici ali na plošči v kozici. Česen in čebulo olupimo in vsako posebej sesekljamo. Kuhano gnjat zrežemo na kocke. V kozici segrejemo 2 žlici masla, dodamo 1/2 grobo narezane čebule in prilijemo 1 skodelico vode. Vložimo glavico cvetače in 20 minut dušimo, da se zmehča. Preostalo čebulo zarumenimo na maščobi, dodamo blanširane liste blitve, česen, sol in poper ter pokrito dušimo 5 minut. Namesto blitve lahko na isti način pripravimo vnaprej blanširano špinacjo. Na kolesca narezan korenček dušimo z malo vode. Enako pripravimo brstični ohrovt in brokoli.

Tako pripravljeno in še vročo zelenjavo dekorativno razvrstimo na servirno ploščo – velik plitev krožnik, cvetača naj bo v sredini, drugo zelenjavo pa barvno razvrstimo okrog nje v kupčkih. Namesto gnjati lahko damo na mizo na oko ocvrta ali zgubljena jajca.

Čilka Sukič

Stekleni drobc

Drobcev razbitega stekla nikar ne pobirajte z golimi rokami, ker se lahko hitro poškodujete. Najbolje jih pobirajte s pomočjo kosem vate, nanj se bodo prilepili tudi najmanjši delčki. Če se vam razbije stekleni predmet, ga posebej cenite, in če so razbitine večje, jih lahko zlepite s hitro delujočimi lepili, ki vam jih ponujajo v trgovinah. Ta lepila so učinkovita tudi za lepljenje keramike.

Bliza se čas puloverjev

Še malo, pa bomo začeli razmišljati o nekoliko toplejših oblačilih. Pulover že sodi mednje.

In kakšne bomo nosili to jesen in se kasneje pozimi? Velike in udobne, take, ki jih lahko nosita on in ona. Če so gladko pleteni,

so obvezno vzorčasti, še raje pa reliefni: z najrazličnejšimi kitami in kroglicami. Ovrtnik je okrogel, pulover pa lahko, zares debel in topel, nosite brez majice ali srajce.

RADIO MV - MURSKI VAL

UKV 94,6 MHz (dopolodne tudi SV 648 kHz)

Petek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Mariborsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Zamurjenci (kabaret) - 10.00 Poročila - 10.30 Kinovenilator - 11.15 Od petka do petka - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 14.30 Romska oddaja - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Ob koncu tedna - 17.30 MV-dur - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Sipli mi - 22.00 Lahko noč

Sobota - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Predstavljamo vam - 10.00 Poročila - 10.30 Potepajte se z nami - 11.00 Sobotni gost - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila na MV - 14.30 Evropa v enem tednu - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Ob koncu tedna - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Dober večer, Beno - 22.00 Lahko noč

Nedelja - 8.00 Začenjamo nov dan - 8.05 Horoskop - 8.15 Panonski odmevi - 8.50 Zamurjenci (kabaret) - 9.15 Misel in čas - 9.30 Srečanje na Murskem valu - 10.25 Obvestila - 10.30 Nedeljska kuhinja - 12.00 Poročila - 12.30 Minute za kmetovalce - 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (vmes javljanja s pomurskih športnih igrišč) - 19.00 Lahko noč

Ponedeljek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Porabsko/Kolnsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 10.00 Poročila - 10.15 Tema dneva - 11.15 Voj po bencinu - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Šport - 17.30 S krščakom, cekron pa z marelof - 18.15 Bilo je nekoč - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Moja mala nočna glasba (jazz in klasična glasba) - 22.00 Lahko noč

Torek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Ljubljansko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 10.00 Poročila - 10.30 Kratki stik - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 18.00 Na narodni farmi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 DA in NE - 22.00 Lahko noč

Sreda - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Zagrebško zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 10.00 Poročila - 10.15 NSTSNMV - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 V stiski - 17.30 Srebrne niti - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Mursko-morski val - 22.00 Lahko noč

Četrtek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.40 Svetuje kmetijski strokovnjak - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 9.15 Sedem veličastnih - 10.00 Poročila - 10.30 Poletna reportaža - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Mali radio/Adolescentni ringšpil - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Geza se zeza - 22.00 Lahko noč

JEKLO TEHNA d.d. MARIBOR **PRODAJNI CENTER MURSKA SOBOTA**
Cvetkova 2a
tel.: 31 760

PONUDBA TEDNA

HIDRAVLIČNE IN MEHANIČNE STISKALNICE ZA GROZDJE IN SADJE, MLINI IN PVC-KADI PO ZELO UGODNIH CENAH. BREZPLAČNA DOSTAVA DO 30 km.

To je JEKLOTEHNA!

S KARTICO ZVESTOBE ŠE 5 % POPUSTA!

Veselim se vašega obiska!

Glasbene lestvice

NAJBOLJŠIH SEDEM NA MURSKEM VALU NSTSNMV

1. KISS FROM A ROSE - SEAL
2. HOLD ME, TRILL ME, KISS ME, KILL ME - U2
3. LAY LADY LAY - DURAN DURAN
4. NEVER FORGET - TAKE THAT
5. HYPNOTISED - SIMPLE MINDS
6. I GOT RHYTHM - ROBERT PALMER
7. NIGHTS IN WHITE SATIN - SANDRA

Predlogi:
MOSTRA CULPA - IMPERIO
YOU ARE NOT ALONE - MICHAEL JACKSON
SOMEWHERE - SHANICE

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE 7 VELIČASTNIH

1. EN GLAZ VINA MI DEJ - IZTOK MLAKAR
2. VČASIH, KO SE TI ZAZDI - BE RADIO
3. ZA VEDNO MOJ - PANDA
4. GLAZEK VINČKA - LADO LESKOVAR
5. PRID K MEN - PETER LOVŠIN
6. POSTAL BO VOJAK - AVANTURA
7. ENERGIJA - MZ HECTOR

Predlogi:
SAMO SE NOČOJ - DAMJANA IN ROK
RAD TE IMAM - ZORAN PREDIN
MOJE FLAVTE NEŽNI ZVOK - TINKARA KOVAČ

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE 8 KRŠČAKON, CEKRON PA Z MARELOF

1. KO ZAKLICAL BOM TVOJE IME - SLAPOVI
2. MAMI NAGELJ
3. MI BREČAČI - PREROD
4. PA BRZ ZAMERE - PTUJSKIH 5
5. LE ODMEVAJ PESEM - SLOVENSKOGORIŠKI KVINTET
6. SREČNO, SREČNO - FANTJE TREH DOLIN
7. KAPELICA POD TRIGLAVOM - ALPSKI KVINTET

Predlogi:
NA ZDRAVJE VSI PRIJATELJI - OBZORJE
ME JOČI - ANS. FRANCA MIHELIČA
PRAV VSI SMO LJUDJE - ŠTAJERSKIH 7

Izkušene kopije pošljite do četrta, 28. septembra 1995, na naslov: Murski val, Ulica umetnika Novaka 13, 69000 Murska Sobota, s pripisom »Za glasbene lestvice«.

Kupon št. 38

Glasujem za skladbo:

tuja _____

domaća _____

narodnozabavna _____

ime in priimek ter naslov: _____

Prihaja sezona čaja

Jesen je tu, vedno hladneje postaja, in to je čas, ko se morate nekako ogreti. Čaj je pripravno sredstvo za to. Čaj bo ohranil čudovito aromo, če ga hranite v pločevinki, v katero položite tudi nekaj jabolčnih olupkov. Lahko pa v ta namen uporabite tudi strok vanilije. Pred pripravo čaja usujte čajne lističe na pekač, obložen s papirjem, in ga za nekaj časa potisnite v toplo pečico.

Čaja nikoli ne hranite v papirnatih vrečkah, ampak v pločevinkah, ki ste jih obložili z alu folijo ali staniolom.

Dober čaj za izkašljevanje si lahko pripravite sami: posušene jabolčne olupke zdrobite med prsti, prelijte jih z vrelo vodo in pustite stati najmanj 10 minut. Čaj nato precedite in posladite z medom.

Kako preizkusite, ali je čaj zares pristen? Ščepec lističev vrzite v mrzlo vodo in premešajte. Pravi čaj tekočino komaj obarva, če ni pristen, bo voda temna.

Pravi okus ima čaj le, če ga pijete iz skoraj prosojno tankih porceanastih skodelic. Čaj je vsekakor potrebno piti vroč.

Preden dodate juham ali omakam stepeno jajce, ga pomešajte z nekaj juhe ali vode, da ne bo zakrnilo. Če pri paniranju niste porabili vseh jajc, jih ne zavrzite, ampak pomešajte z moko, drobtinami, šče-pom pecilnega praška in seseklanim peteršiljem. Zmes začinite, oblikujte čmoeke in jih uporabite za jušno zakuho.

SESTAVIL MARKO NARPAŠT	SLOVENSKI SUKAR NARVEČ	IGOR JE ABONIRAN NA KAJ	PRIPIRAVA ZA ODKRIVANJE PODMORNIC	TRŽŠČE	SODOBNI NEVSKO DIRGENT (HELMUTH)	VERSILOV EP	IGOR MEŠA PLJACE V BARU
PTICA UJEDA KANJUH							
USEJUNA							
SPREJEN CIRKUSO GLUMAC							
GLAVNI STEVNIK				DEŠNI PRITOK DRANE			
KATRAN				NAPovednik VALKA BAS REKA V FRANCIJI			
INDU			OSEBA IZ BIBLIJE TISKARSKO SITO				
ZAVTEVEN ELEMENT NA KONJU Z ROČAJI						NAJVEČJA REKA V SREDNJI AZIJI	NEVAGLAŠNE BESEDE
DUŠIK	IGRALNA KARTA STOPNJA RAVEN			TANTAL ČESKO ŠAHOVSKI TEORETIK			
ČASOPISNI OGLAS ANONSA							
NAJVEČJI MORSKI SESALEC				HERCEGOVEC NATRIJ			
ELEN OD TRIGLAVO GRICEV							
FEDERALNI TERITORIJ V BRAZILIJU							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE - vodoravno: razmak, aliansa, zemljan, ska, Ova, TS, duel, raja, RI, Enare, LDS, kis, IRNA, GP, violina, Ojstrah, at, Aci.

Osem pogledov

20. Opis sveta na pragu tretjega tisočletja

Jerneja Katona

Drago Pintarič

Naučili smo se združevati (telo in duha, življenje in smrt, zunanje in notranje), naš čut za soobstoje vseh možnosti, kakršnega nam izpričuje narava, pa je zakrnel. Izgubili smo del senzibilnosti, usmerjene v smer, ki smo jo (zato) imenovali zunanje okolje - vendar smo bili prvi osiromašeni sami. Meje ni.

Naše besede niso bile vrč grške povezovalke mitov z metafizično dimenzijo, same enake resnice - postale so ostro razmejene lastnice črno-belih pomenov. Razsekavale so naš notranji svet in zarezale v naš pogled. Krščanska terminologija je ostro razdeljena, »razklana« v sebi in tako pozna npr. sedem let izobilja in sedem slabih let kot človeku in naravi odtujeno simbolno izpolnitev najvišje resnice. Zgodba je v svoji ostri razmejitvi sicer nekakšna parabola, njena razklanost pa ni samo v dvakrat sedmih letih, pač pa še bolj v tem, da je v svoji »zemeljski« uresničitvi božanske volje preveč »nenaravna«, ostro zarezana, po svoje čudežna. Morda s tem res kaže na vsemožnost božanske volje, vendar potvarja dejstvo, da je narava in njeno zorenje v sebi osmišljen cikel, ki sam po sebi nakazuje pomembno resnico. Ljudje jo kot njeni otroci poznamo naravno, na tak način tudi čutimo njen pomen, njegovo zanikanje pa ustvarja nekakšen zev, ki nas odtuja same sebi ter nam onemogoča vrnitev k blagodejnemu izviru. Res, pregnanci iz raja smo.

Ali je mogoče biti preganjen v še bolj pušto deželo, kakor je današnji podescartovski in pogalilejski čas razuma in strojev, ali obstaja dežela še bolj vzhodno od raja.

kakor je svet z naravo skreganega meščana? A bolj ko se oziramo na Vzhod, jasneje postaja, da je daljni vzhod tako daleč od raja, da zanj niti slišal ni, in mu za raj sploh ni mar. Kitajci so svoj davni pogled usmerili k tuzemskemu in v naravi prepoznali pet temeljnih elementov: drevo, ogenj, kovino, vodo in zemljo. Vsak od njih je nosilec pomembnega naravnega dogajanja oz. njene lastnosti: zaznamuje stran neba, letne čase, barvo, fazo zorenja v naravi, peti element pa prevladuje v obdobjih sončnih obratov. Stari Kitajci so svoja vsakodnevna opravila in vedenje nasploh uravnavali po takšnem elementarnem kolektarju, organiziranem v obliki mesečnih zapovedi. Te so usmerjevalke tako bioloških kot tudi socioloških procesov: za Kitajce je bil najpomembnejši življenjski imperativ, obdržati harmonijo z naravnimi silami, saj so globoko verjeli, da so naravni pojavi v tesni povezavi s človeškim vedenjem. Celotno družbene organiziranosti ali celo v načinu vladanja so iskali harmonično sozvočje z večjim cikličnim ritmom.

Kar pa zadeva nastanek vesolja, je ta v domeni ene najstarejših knjig kitajske modrosti I Ghriin -

Knjiga sprememb. Porajanje gibanja iz mirovanja in obratno je dogajanje, iz katerega izvira prej naštetih pet elementov, ki predstavljajo osnovno strukturo vsega vesolja. Njegovo globlje počelo pa sta ženski princip yin in moški princip yang: skrajna dosega mirovanja in gibanja. Eno je popolna negacija drugega, vendar ne gre za golo prevlado enega nad drugim, za nestrno izpodrivanje, težnjo k prevladujoči poziciji, pač pa raje za skupno ustvarjanje tiste dinamike vesolja, ki ima lastnost univerzalnega zakona. Opisana je v 64 heksagramih - kombinacijah yin in yang - in Kitajcem ne pomeni samo ključa do skrivnosti vesolja: medigra obeh principov je tisto tvorno spajanje, ki skupaj s petimi osnovnimi elementi zaobsega in ureja vse dogajanje. Od preproste menjave dnevov in noči preko menjave letnih časov do težko doumljivega stvarjenja in propadanja. Današnji čas zaznamuje heksagram z edino preostalo moško yang linijo na vrhu - propadanje, ki mu sledi heksagram z vsemi šestimi ženskimi yin linijami - mirovanje, praznina in začetek. Vsak svet, ustvarjen in uničen, pa traja 129.600 let. Vzhodna semena klijejo počasi.

Vzhod seje globoko in nikoli za (daljne) obljube: seme opazuje z drugačnimi očmi. V njem vidi življenje, a da bi se uresničilo, mora samo segniti, da v zatohlem objemu prsti s svojim izničenjem seme požene kal: nekogaršen propad rojeva življenje in obratno. Ločnice ni. Narava valovi, osmišljena je v sebi in tako je vsak njen element - čeprav nezaten - nosilec najglobljega bistva, saj uresničuje najvišje počelo vesolja, ki je večna, prelivajoča se energija. Kar klije iz semena, je ono, kar seme samo nosi v sebi; niti najvišja spekulativna resnica (ali celo samo parabola) mu ne more odvzeti njegove prečudovite moči in posebne vloge, ki mu jo je namenilo neskončno vesolje.

Poglavje o človeku in skali

Trditev je resna in zgovorna: poglavje o ljudeh se začne z nastopom Marsovcev. O nekaterih rečeh smo se ljudje začeli spraševati prav zaradi njih. Približno 20 let nazaj so si vrhunski znanstveniki zaradi iskanja življenja na Marsu zastavili »neumno« vprašanje: kaj je življenje? Pri razvijanju metode za zaznavanje živih oblik bivanja na drugih planetih se je izkazalo, da se na našem živem planetu nobena od strok ne ukvarja z vprašanjem o naravi življenja. Lovelock, ki svojo knjigo (iz prejšnjega poglavja) imenuje knjiga o iskanju življenja, saj je z Gajo skušal najti največje živo bitje na Zemlji, trdi, da je razlog za naše nezanimanje za to vprašanje najverjetneje v tem, »da imamo v svojem trajnem spominu zelo učinkovit program za prepoznavanje

(Nadaljevanje prihodnjič)

Mag. Miran Puconja

Komunistična politika in njene posledice 1.

Komunizem kot družbena in politična stvarnost se je uveljavil v industrijsko nerazvite države. Samo nerazvite družbe so verjele v utopičen sen, da je možen nagel skok iz »carstva nuje« v »carstvo svobode«. Zahvaljujoč zgodovinskimi okoliščinam vzhodne Evrope je ta romantizirana ideološka fantazma postala družbena in politična stvarnost tega dela sveta vsaj polovico 20. stoletja.

V slovenske politične razmere je bil komunizem uvožen s pomočjo fanatične agitacije neposrednih in posrednih domačih Stalinovih gojencev, ki so leta 1945 postali vodilne osebnosti zmagujočega režima.

Komunizem je manevriral z avreolami, ki so imele skoraj magično moč in se proklamiral z velikimi religijam, predvsem krščanski. Predstavljal se je kot »rešitev uganke svetovne zgodovine«, torej zmagoslavna pijanost in že kar apriorna veljavnost vsega, kar razglasa za realno; od tod njegova kategorično roteča zahteva po brezpogojni kapitulaciji vseh, ki niso na njegovi strani.

V razmerah materialne in duhovne zaostalosti, prežet s perfekcionističnim domišljijским nabojem apriorne etičnosti in nastopajoč v prepričanju, da razkriva »sedmi pečat« ali drži v rokah vzvod, s katerim bo premaknil Zemljo s tečajev, je bil komunizem pripravljen na svoj totalni pohod.

Potem ko so komunistični oblastniki leta 1945 v Sloveniji prevzeli oblast, so uvedli najprej v igro »adute«, ki so imeli med ljudskimi množicami največjo težo in s katerimi so jim lahko dajali največje obljube.

Poglavitni »adut« so bile »slabo-

sti« režima stare Jugoslavije. Za glavnega sovražnika je bila razglášena kapitalistična ureditev predaprilske Jugoslavije, ki je omogočala »izkoriščanje človeka po človeku«. Na sovražnih okopih so se naenkrat znašli domači in tuji kapitalisti. Gospodarsko nerazvitost in nizek življenjski standard so novi oblastniki utemeljevali kot nujne posledice napačne politike predaprilske Jugoslavije, ki je omogočala bogatitev posameznih kapitalistov in tujih kapitalističnih eksploatatorjev na račun izkoriščanih množic.

Prav tu je novi režim ponujal največjo rešitev, katere bistvo je bilo v obljubi odprave socialne bede, hkrati pa je taktiziral in množice usmeril proti sovražniku, ki mu je bil prva leta »ljudske oblasti« potreben, da je lahko ob njegovem namišljenem obstoju opravičeval svoje nadaljnje korake.

»Ljudska« oblast je torej znala za ceno dosege svoje totalitarne oblastvenosti zastaviti lopato na pravem mestu. Zato je Edvard Kardelj v govoru svojim volilcem v Ljubljani leta 1947 opravičeval velik državni proračun in pri tem fascinaril poslušalce z retoričnimi vprašanji: »Od proračuna 36.608.389.000 din bi prešle v staremu režimu dve tretjini v žep kapitalistov, torej v neproduktivne svrhe, velik del pa v inozemstvo. Danes, v novi Jugoslaviji, pa ostane 22 milijard v rokah ljudske države, za korist našega gospodarskega napredka, za korist vsega našega ljudstva... Vsakdo od nas se mora vprašati, kaj bomo storili s temi milijardami, ki jih je včasih porabil kapitalist za svoj privatni luksus. Ali jih bomo tudi mi izvozili v inozemstvo in tam kupovali blago, ki nam ni neobhodno potrebno? Ali bomo mi gradili za te milijarde podjetja brez vsakega

plana...? Če bi mi tako storili, bi te milijarde zelo hitro potrošili, toda ostali bi prav tako zaostala dežela kakor prej.«

Režim se predstavlja tu kot bistroumni rešitelj, ki ve za »napake«, pozna pa tudi pot, ki vodi k odpravi teh napak, torej za »novo«, »pravo«, celo »edino pravo« pot, kakršno naj bi utrl nov družbeni plan (petletka). Petletni plan so oblastniki gradili na slabostih režima stare Jugoslavije, da bi tako opravičevali svoje korake. Predvsem naj bi izkoreninili tržno (kapitalistično) gospodarstvo in namesto njega uvedli plansko (socialistično) in izpodkopali izkoriščevalskega sistema, s čimer bi hkrati utrdili »ljudsko« oblast.

Krivo do največja družbena protislovja so torej komunistični oblastniki naprtli staremu režimu in hkrati trdili, da je za odpravo teh protislovij potrebna celovita družbena preobrazba. Oblast so gradili in utrjevali na velikih obljubah o popolni odpravi družbenih protislovij, katerih konkreten zgodovinski fakt je bil nizek življenjski standard najsiših množic. Politiki so na eni strani skušali pojasniti zgodovinske vzroke njihove eksistenčne bede, na drugi strani pa razglášali revolucijo za kreativni proces, ki celovito spreminja družbene-ekonomsko okolje in utira pot novemu človeku in novi epohi. Odkrivali so protislovja, ki so povzročila družbeno-antagonizme, po drugi strani pa se veličastno razglášali za gledanje, prekajene v »ljudski« revoluciji, ki ukinjajo največje zlo tega sveta - zasebno lastnino - in na ta način omogočajo izgradnjo sijajne epohe, v kateri bodo lahko uživali celo vrenemu.

(Nadaljevanje prihodnjič)

6 ŠESTDESET LET KOPALIŠKE KULTURE V MURSKI SOBOTI

METIKA TIARI

Poročevalec Murske Krajine je o dogodku zapisal: »Bil je velik dan za Soboto (še celo trgovine so zaprli popoldne) in udeležba meščanstva ob otvoritvi je bila izredno velika.« (MK IV/28, str. 2)

Kot je v navadi, so se najprej zvrstili bolj ali manj zaslužni govorniki. Uvodni govor je seveda imel župan Hartner, za njim pa so se z govori zvrstili še sanitarni referent dr. Gregorc, sreski načelnik Lipovšek, podpredsednik športnega kluba Mura Vutkovič in zastopnik Murine mladine Šrimpf; najbolj »patriotičen« govor v imenu Sokola in Narodne Odbrane pa je imel geom. Pertot, ki so ga v poročilu pomotoma izpustili, za kar pa so se mu opravičili v naslednji številki. (MK, IV/29, str. 2).

V govorih so vsi po vrsti poudarjali novo pridobitev, ki je temeljnega pomena tako za zdravstvo kot za šport in rekreacijo, edini pa so si bili tudi v tem, da je novo kopalnišče pravi okras našemu mestu. Nihče od govornikov prav tako ni pozabil omeniti župana in njegove srčne borbe, s katero se je lotil akcije in jo tudi do konca speljal, za kar mu bo prebivalstvo M. Sobote vedno hvaležno.

Nazadnje je besedo ponovno povzel župan ter zbranim občanom, gostom in predstavnikom civilnih in vojaški oblasti na glas prebral pozdravno brzojavko, ki so jo

sestavili ob tem dogodku in jo namenili banu, dr. Dinku Pucu.

Po končanem uradnem delu je zaigrala občinska godba in ob njenih zvokih so se v vodo pognali prvi kopalci. V dobro oskrbljeni Faflikovi restavraciji so točili Plzensko pivo in svečano razpoloženje se je zavleklo pozno v noč, na koncu pa se je razvilo v pravo ljudsko veselico.

Čez štiri dni, v torek, 9. 7. 1935, je bilo na kopalnišču še ena slovesnost, ki jo je pripravil športni klub Mura v čast ustvaritelja kopalnišča, g. župana Hartnerja.

Ob tem slavlju so na kopalnišču odkrili spominsko ploščo, na kateri je bilo zapisano: »S. K. Mura misli vedno hvaležno na ustvaritelja tega kopalnišča župana gospoda Hartnerja Ferdinanda, ki je uresničil davne želje naše mladine.« Ganjeni župan je skromno sprejemal pohvale in opazoval trobojnico, ki je odkrivala napis na spominski plo-

šči. Slavnostni govor je imel predsednik kluba Lipič, športniki pa so se županu zahvaljevali z zmeraj novimi napitnicami. Skromno slavlje je doseglo vrhunec ob 22. uri, ko je v vodo skočil navijač, ki je že zdavnaj srečal Abrahama.

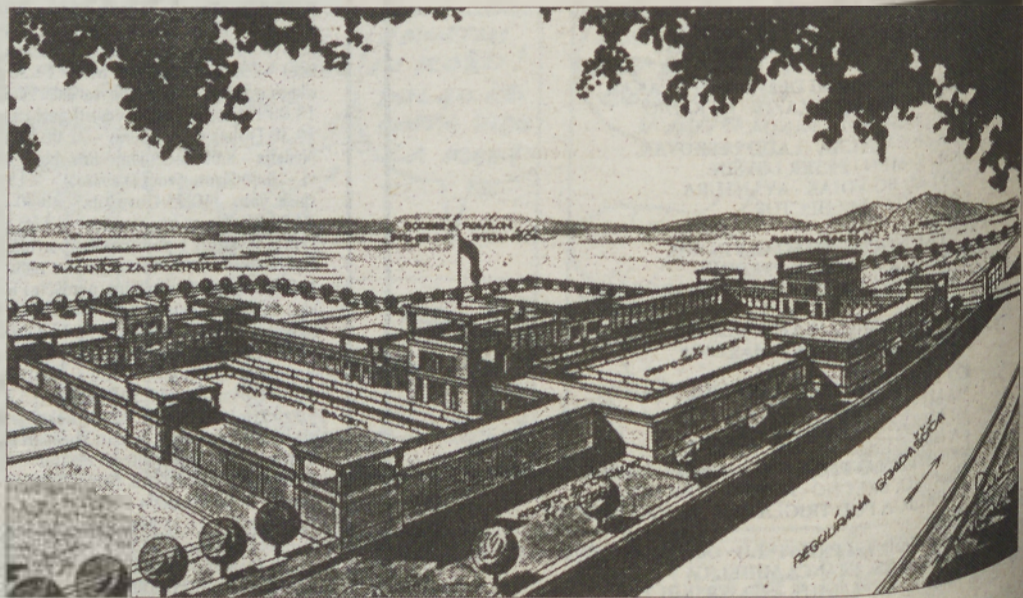
Na dan otvoritve je bilo kopanje v kopalnišču zastoj, od takrat naprej pa so obiskovalci morali plačevati vstopnino po cenah, ki jih je določal novi, skrbno sestavljen cenik. Tako je enkratno kopanje stalo 3 Din, za dijake 2 Din in za otroke do 6 leta 1 Din. Mesečna izkaznica je veljala 60 Din (dijaki 40 Din, otroci 20 Din), sezonska pa 120 Din (za dijake 80 Din, za otroke 40 Din). Oddajali so tudi skupinske kabine za pet ali za štiri osebe. Kabina za pet oseb je prišla 5 Din (letni najem 200 din), kabina za štiri osebe pa 4 Din (sezonska 180 Din). Na razpologo so bile tudi kopalke: izposoja moških kopalnih hlač je veljala 2 Din, ženske kopalne obleke 5 Din; premogli pa so celo brisače, ki so jih izposojali za 2 Din. Za osebe, ki so prispevale denar za zgraditev kopalnišča, so uvedli določene olajšave. Tisti, ki so dali denarno podporo, so imeli za mesečne in letne izkaznice 25 % popusta, tisti, ki pa so denar prispevali le kot brezbrezno posojilo, pa so imeli 15 % popusta.

Soboško kopalnišče je tako bilo 5. julija 1935 končno odprto in

ali pa so se postavljali kar s svojim krajem, ki premore takšen sodoben objekt.

Kopalnišče je pomenilo njihovo novo zmago, ob tem pa je bil storjen tudi korak naprej v borbi Murske Sobote za status mesta.

***

idejni načrt za preureditev ljubljanske Kolesije

izročeno svojemu namenu. Kljub temu, da so se že takoj na začetku pojavile kraje (kradlo se je predvsem po kabinah), je bil obisk kopalnišča izreden. Takratno časopisje poroča celo o gostih iz Čakovca in iz Avstrije.

Kopalnišče je bilo vse do bližajoče se vojne zelo dobro obiskano in je služilo tudi »v kras našemu mestu«. Soboški veljaki so izkoristili vsako možnost, da so se z njim hvalili, poudarjali so svoje zaupanje in nesebično skrb za svoje občane

NADALJNA USODA KOPALIŠČA

Murska Sobota je torej dobila svoje tako željeno kopalnišče, navdušenje nad njegovo prekrasno lego in ureditvijo pa se je raztegnilo še daleč v povojni čas.

Vseeno se je kopalnišče sčasoma postaralo, postalo je premajhno, nazadnje pa ni več ustrezalo niti novim standardom niti novim higienskimi zahtevam.

V Soboti se je ves ta čas ohra-

njala želja po 50-meterskem bazenu, do večjega izraza pa je prišla potem, ko je Sobota dobila status mesta (1952).

Kljub vsemu tudi nove ambicije niso pripomogle, da bi Murska Sobota prišla na seznam mest, ki bi dobila nove bazene.

Dobrih trideset let po dokončani starega kopalnišča so stvar ponovno vzeli v roke domačini sam. leta 1968 je Krajevna skupnost mesta Murska Sobota s pomočjo krajevnih delovnih organizacij in s pomočjo samoprispevka občanov zgradila novo kopalnišče.

Pomembnost dogodka nam danes izpričuje takrat vidana spominska ploščo na novem stolpu.

(dalje prihodnjič)

STIGMA

droge, AIDS
061 97 89

od ponedeljka do petka
od 10.30 do 14.30
in od 15.00 do 20.00.

Zgodilo se je ...

Tihotapki mamila obsojeni

V Vestniku smo sredi leta obširno poročali o Romunki Ani Baffo Gyan, ki je 21. junija poskušala pretihotapiti iz Madžarke čez mednarodni mejni prehod na Hodoš 2.514 gramov heroína, ki naj bi ga v Ljubljani predala državljanki Borundije E. C. Obe po odkritju priprli, zdaj pa jima je Okrožno sodišče v Murški Soboti prisodilo še kazen. Borundijski so odmerili 3 leta, Romunki pa 2 leti in 6 mesecev. Na sodbo se lahko seveda pritožita.

Osební avto zadel ob pesca

Avtomobilist Marjan P. iz Meglenke pri Trebnjem je med vožnjo oziroma prehitevanjem po magistralni cesti od mejnega prehoda Dolga vas proti Lendavi zadel z vozilom Janeza O. iz Dolgovaških Goric. Pešec je padel in obležal hudo poškodovan. Prepeljali so ga v bolnico v Rakican.

Hudo poškodovani traktorist umrl

Predzadnje sredo je v soboški bližini umrl 87-letni Ferenc Senega iz Kapce, ki se je hudo poškodoval 8. septembra v domači vasi, ko je s traktorjem zapeljal z neoprednostne ceste na magistralno, po kateri je v tistem času prišel tovornjak, katerega je vozil Jozsef H. z Madžarskega.

Smrtna žrtev tudi v Podgradju

Na regionalni cesti zunaj Podgradja (občina Ljutomer) se je v petek ob 13.30 uri zgodila izredno huda nesreča, ki je terjala življenje 53-letnega Miroslava Zuka iz Mekotnjaka, ki se je peljal z osebnim avtom Renault 4 (karró). V nesreči je bil udeležen 18-letni voznik mercedesa Bostjan Petek iz Babinec. Le-ta se je peljal proti Ormožu. V levo nepredeltem ovinku se mu nasproti pripeljal Žuži, ki je prehitel pred seboj vozeči traktor. Voznik Petek je iz nezaviral, kar pa je bilo tudi usodno, saj je avto zaneslo na levo stran ceste, na kar je z levim

prednjim delom trčil v katrco, katere vozniku se je po končanem prehitevanju traktorja posrečilo zapeljati na desni vozni pas. Voznik Žuži je umrl, njegov 15-letni sin Dejan se je lažje poškodoval, druga sopotnica Helena Žuži pa se sploh ni poškodovala. Srečo je imel tudi voznik osebnega avta Mercedes.

Mlinar se je utopil

77-letni Martin Škerjanec in 30-letni Slobodan V., oba iz Pušencev iz okolice Sv. Tomaža, sta v petek ob 2. uri ponoči na potoku Libanja reševala mlin pred naglo naraslo vodo. Skušala sta dvigniti zapornice, pri tem pa se je vreteno odlomilo in oba sta padla v vodo. Slobodan V. se je rešil, iz vode je skušal potegniti tudi ostarelega mlinarja, a mu to ni uspelo: znani mlinar Martin Škerjanec se je žal utopil.

Nesreča motorista v Stanjevcih

13. septembra ob 14.30 uri je v prometni nesreči utrpel hudo telesno poškodbo voznik kolesa z motorjem Viktor K. Policija je ugotovila, da se je v Stanjevcih pripeljal v ovinek z neprimerno hitrostjo, zato je zapeljal na bankino, od koder ga je zaneslo v jarek in nazadnje na njivo.

Oskubel je delovni stroj

V noči s 13. na 14. september je neznanec vlomil v bager, ki je bil parkiran v Dokležovju, in s tega delovnega stroja pokrafl različne dele, katerih vrednost znaša 34.000 tolarjev. Za storilecem poizvedujejo. Če pa kdo kaj o njem ve, naj sporoči policiji.

Pritihotapil se je skozi okno

Dobrodošel bo tudi namig o (ne)znancu, ki se je prejšnji četrtek med 9. in 12. uro splazil skozi okno in tako vlomil v stanovanjsko hišo v Ratkovcih na Gorickem. Našel je 7.000 tolarjev in 10 dolarjev.

Sunil je dve ženski uri

So pa ti vlomilci res sila, ko pa si upajo »delati« sredi belega dne. Tudi v Prlekiji, konkretnije v Grabah, je namreč neznanec vlomil skozi okno stanovanjske hiše in sunil dve ženski ročni uri, zlati poročni prstan ter iz denarni-

ce pobral 1.600 tolarjev. Skupna škoda je ocenjena na 50.000 tolarjev.

Vlomilec tudi pri Veri

V času od 12. ure v soboto do 7.50 ure v nedeljo je bilo vlomljeno v zasebno trgovino Vera v Gornji Bistrici. Neznanec je odnesel cigarete in nekaj tekstilnih ter prehrabnih izdelkov, s čimer je povzročil za 60.000 tolarjev škode. Policija ga seveda išče.

S starim golfom ga je podrl

V Melincih se je v nedeljo okrog 2.45 ure zgodila huda prometna nesreča, saj je nezani avtomobilist v bližini vaške gostilne trčil v pešca Simona J. Očividci so vedeli povedati, naj bi neznanec vozil starejši golf rdeče barve.

Lepo bi bilo, ko bi se kdo spomnil vsaj nekaj številka na registrski tablici.

Z motorjem v železno ograjo

Voznik motornega kolesa Robert G. se je v nedeljo okrog 13. ure peljal z neprimerno hitrostjo skozi Tropovce, pa ne preseneča, da ni uspel izpeljati ovinka. Izgubil je oblast nad vozilom in trčil v železno vrtno ograjo. Dobil je hude poškodbe.

Kdo je ponaredil pettisočaka?

V izpostavi LB Pomurske banke v Križevcih pri Ljutomeru so med štetjem denarja ugotovili sumljivi bankovec za 5.000 tolarjev. Poslali so ga v temeljitejši pregled. O ponaredkih v poletnih mesecih ni bilo slišati, kot kaže.

pa se pojavljajo zdaj, na jesen, ko smo vsi bolj ali manj na tesnem z denarjem.

Naboji pod armaturno ploščo

Cariniki na mejnem prehodu v Gornji Radgoni so v petek ogorčili nekega državljana Hrvaške z običajnim vprašanjem, ali ima kaj za prijavit. »Nič takega ne peljem,« je odgovoril. Potem pa so malo pogledali v avto in se ustavili ob armaturni plošči. Našli so 200 malokalibrskih nabojev, na kar so mu jih zasegli in ga prijavitli sodniku za prekrške.

Kaljena javni red in mir

V preteklem tednu je bilo v svetu ob Muri spet nekaj kršitev javnega reda in mira. Večina kršilcev se je po prihodu policije pomirila, dva pa so za določen čas dali v policijsko treznilnico.

V prejšnjem tednu so na mejnih prehodih spet zavrneli veliko tujcev, ki niso izpolnjevali pogojev za vstop v Slovenijo, nekaj teh pa so pozneje odkrili po ilegalnem prehodu meje.

Huda nesreča v Mostju

Vzrok za prometno nesrečo, ki se je zgodila v ponedeljek okrog 19. ure v Mostju, je nepravilno prehitevanje osebnega avta, ki ga je vozil madžarski državljan Bela V. Ta je namreč trčil v osební avto, s katerim se je peljal Franc K. On in njegova sopotnica Angela K. sta se hudo poškodovala, Bela V. in njegov sopotnik Ferenc M. pa sta jo odnesla z lahкими poškodbami. Na avtomobilih je škode za 1.200.000 tolarjev.

Š. S.

Prvo regijsko tekmovanje gasilcev v svetu ob Muri

Kdo na državno tekmovanje?

Svet pomurskih gasilskih zvez in regijsko gasilsko poveljstvo sta pred časom razpisala prvo regijsko gasilsko tekmovanje v vseh kategorijah, katerega organizator sta bila Gasilska zveza Ljutomer in Gasilsko društvo Ljutomer. Bilo je v nedeljo, 17. septembra, na športno-rekreacijskem centru v Ljutomeru. Pravico udeležbe na tekmovanju so imele tri najboljše enote v posamezni kategoriji iz medobčinskih tekmovanj v Gornji Radgoni, Lendavi in Murški Soboti ter na občinskem tekmovanju v Ljutomeru. Prišlo je 56 enot. Tekmovalce in goste, med katerimi sta bila tudi predsednik GZS Ernest Eöry in podpoveljnik GZS Maks Lešnik, sta pozdravila ljutomerski župan Ludvik Bratuša in predsednik GZ Ljutomer Colnarič. Tekmovanje je potekalo hkrati na več progah, za kar gre zahvala gasilcem GD Ljutomer, ki so vzorno pripravili tekmovalni prostor.

Rezultati temovanja pa so naslednji: mešane pionirske enote: Tešanovci pred Hodošem; pionirke: Sv. Jurij ob Ščavnici pred Lipovci in Lipo; pionirji: Zenkovi pred Žižki in Boreci; mladinke: Podgorje pred Žižki in Zbigovci; mladinci: Dolnji Slaveči pred Apači in Žižki; članice B: Mala Nedelja; članice A: Tešanovci pred Vadarci in Spodnje Ščavnico; člani B: Gornja Radgona pred Murško Soboto in Apačami; člani A: Sv. Jurij v Prekmurju pred Šratovci in Črešnjevci.

Tri prvovrščene enote v vsaki kategoriji so se uvrstile za državno prvenstvo, ki bo prihodnje leto. Rezultati so pokazali, da se enote gasilcev v svetu ob Muri pridno pripravljajo in usposabljaajo.

DUSAN KOSI

Svečana prisega novincev

V 76. protiklepem divizionu oziroma v Vojašnici Murska Sobota je bila v petek popoldne prisrčna slovesnost, na kateri je prislego 60 mladih vojakov. Za ta veliki dogodek so pripravili priložnostni kulturni program. Slavja so se udeležili tudi starši novih vojakov in njihove prijateljice. V vojašnici so tudi odprli novo kuhinjo z jedilnico, učilnico in vojaško okrepčevalnico.

Š. S.

Po maščevanju si je sodil sam

52-letni Bojan Kozar je večkrat grozil, da bo zažgal hišo, a nihče ni slutil, da bo to zares naredil. To je storil predzadnji torek, nato pa se v vližnjem gozdu obesil.

saj sta ta postala družinska člana Kozarjevih. Zdaj, ko sta fanta (prava kost ju je) ostala povsem brez staršev, ju imata za nadomestna starša, saj jima nudita neke vrste družinsko toplino.

Grozil je z najhujšim

Tja do 1967. leta mu je bilo ime Helmut, kar pa naj bi bilo preveč po nemško, zato si je dal ime uradno spremeniti v Bojan. Žal pa se ni in ni mogel spremeniti kar zadeva uživanje alkohola, zlasti pa ne po smrti svoje zunajzakonske partnerice Marije, ki je zaradi raka umrla pred tremi leti. Za tako boleznijo naj bi tudi sam bolehal, čeprav naj bi se pred mesecem dni v bolnišnici zdravil zaradi pljučnice. V zadnjem času je bil zamišljen, spregovoril pa naj bi le takrat, ko ga je »prijelo« in naj bi grozil, da bo hišo zažgal in da bosta sinova ostala siroti.

Bojan je zapustil dva sinova: 21-letnega Alojza, ki ima očetov priimek Kozar, in 19 let starega sina Bojana, ki je prevzel materin priimek Osojnik.

Brez strehe nad glavo sta ostala tudi 37-letna Majda Lukovnjak in njen 40 let star brat Milan. Ona sta se h Kozarjevim priselila, potem ko jim je umrla žena in mati. Dotlej sta živela v Spodnji Ščavnici, kamor se je Majda omožila, brat Milan pa je prišel za njo. Njen zakon je šel narazen (njena dva otroka sta v skrbništvu) in potem ni imela kam drugam (enako tudi brat) kot h Kozarjevim na Plitvički Vrh. Tam naj bi bila gospodinja vdovcu Bojanu in skrbela naj bi za fanta, ki sta ostala brez matere. Še kar dobro so se ujeli in skupaj »gospodarili«. Ker je zemlje malo, so imeli glavino dohodkov od dninarskega dela na tujih njivah in vinogradih. Za priboljšek je bila socialna podpora, ki jo je v nekaj zadnjih letih prejemal Bojan Kozar.

Od zidanega dela stanovanjske hiše, na kateri so nameravali na spomlad urediti pročelje, so ostale le stene. Ker je bil strop lesen, je zgorel tudi on, prav tako vse pohištvo, obleke, oprema ...

Polil je bencin in prižgal ogenj

»Velikokrat je grozil, da bo hišo sežgal, zato smo čestokrat še posebej bdeli nad njim, da tega ja ne bi storil. Tudi moledovali smo nad njim, naj ostane pri pameti, a ni se dal prepričati. V torek, ko smo bili vsi zdoma, saj smo delali na njivah oziroma pomagali pri zidarjih, je okrog 16. ure zadnji del gospodarskega posloppja polil z bencinom in prižgal. Požar je prva opazila soseda Alojzija Kmetič, ki je potem stekla k sosedu Konradu Recku, ki je po telefonu poklical policijo in gasilce. Ti so prišli iz Gornje Radgone, Apač. Spodnje Ščavnice in Lešan, a veliko rešiti niso mogli, ko pa je tako naglo gorelo, zlasti pa ostrešje stanovanjskega in gospodarskega posloppja, pa tako tudi leseni stropovi,« je povedal Milan Lukovnjak. Njegova sestra Majda pa je dejala, da so vsi štiri, ki so ostali brez strehe in skoraj vsega premoženja, zelo hvaležni gospodu Kolariču, ki ima v

Kljub vsemu: katoliški pogreb

Nihče izmed četverice, ki so ostali brez vsega (zgorela so tudi oblačila), ne more razumeti, zakaj oče oziroma stric ni našel v svojem srcu kančka dobrote, da bi jim pustil vsaj hišo. Le zakaj, se sprašujejo, je bil tako maščevalen? Sami naj mu ne bi storili nič žalega, celo »cartali« naj bi ga: imel je dovolj hrane, zadnje čase ni nič delal, gledal je televizijo ..., le za pijačo si je sam skrbel, ko pa so mu jo ostali odklanjali prinašati.

Predzadnje sredo, dan po smrti, so požigalca in samomorilca, ki se je menda obesil na isto drevo

Brata Alojz Kozar in Bojan Osojnik, ki ima materin priimek, sta stara 21 oziroma 19 let. Zgodaj sta izgubila mater; da pa bo še huje, je »poskrbel« oče, ki je požgal hišo. - Fotografija: Š. S.

bližini »njihove« hiše (zdaj pogorišča) vinogradniško hišo, saj je na stečaj odprl njena vrata in tako ponudil začasno zatočišče oziroma prebivališče. Obljubil je tudi vsakršno pomoč, zlasti pa organizacijo zbiranja pomoči za brata Alojza in Bojana in tudi za brata in sestro Milana in Majdo,

Poroke

V Uprani enoti Murska Sobota so se poročili: Krešo Mundar, oblikovalec kovin, iz Križovca in Jerica Mlinarič, dipl. ekonomistka iz Bratonce; Vladimir Maučec, poljedeljski delavec, iz Gančan in Majda Buček, bolniška strežnica, iz Murske Sobot; Stefan Šajt, strojni inženir, iz Banute in Jožica Nemeč, šivilja, iz Bukovnice; Branko Pintarič, poslovodja, iz Rogašovec in Daniela Rojko, administrativna tehničarka, iz Cankove; Marjan Gergorec, mizar, iz Vučje Gorile in Jožica Janža, ekonomistka, iz Polane; Mitja Ferk, komercijant, iz Maribora in Ana Kous, natakaričica, iz Murske Sobot; Robert Moolic, grafik, iz Kroga in Darja Vučkic, ekonomska tehničarka, iz Cernelavec; Uroš Jud, strojni tehnik, iz Polane in Petra Horvat, strojni tehnik, iz Murske Sobot; Tomaž Šebök, delavec, iz Domanjševca in Valerija Balek, slašičarka, iz Neradnovca; Jožef Ošl, kmetijski tehnik, iz Filovca in Romana Kerman, šivilja, iz Filovca. Čestitamo!

BAKOVSKIH UPOKOJENCEV - V Bakovcih je bil teden upokožen, v okviru katerega so pripravili več zanimivih prireditev in tekmovanj. Kolesarjenja se je udeležilo 21 upokoženec, srečanja balinarjev in skokov v vodo v bližini Čakovca (od koder je tudi posnetek) pa 6 ekip moških in žensk. V vsakem domu je bilo kar 151 upokoženec, ki jih je med drugim pozdravil tudi predstavnik slovenske zveze društev upokoženecov iz Slavnice. Kulturni program so izvedli učenci bakovske osnovne šole in periska skupina domačih upokoženec. Za prijetnejše razpoloženje pa je poskrbel ansambel Vrt. M.J.

Aktualno v športu

Teden športa - šport za zdravje v Sloveniji

Teden športa v Sloveniji je akcija, ki sodi v prizadevanja, da bi spodbudili športno dejavnost in povečali število udeležencev v športu.

Državna akcija bo potekala v času od 22. septembra do 1. oktobra 1995, naziv akcije pa je **TEDEN ŠPORTA - ŠPORT ZA ZDRAVJE V SLOVENIJI**. V Sloveniji se s športom ukvarja 12 odstotkov prebivalstva, evropsko merilo je 60 odstotkov. Torej so prizadevanja za povečanje števila udeležencev umestna. Znano je, da so v športni dejavnosti manj aktivne ženske, otroci do 10 let starosti ter odrasli. Med osnovne cilje države sodi podpiranje športa za vse ter športa za otroke in mladino. Ta cilj pa se še vedno ne uresničuje v zadostni meri, saj v večini občin podpirajo le tekmovalni oziroma vrhunski šport.

Akcija sama naj ljudi seznanja z možnostmi športnega udejstvovanja, zato bo s pomočjo oglaševanja ta akcija ponujena vsem izvajalcem športne dejavnosti. Vsi izvajalci športnega programa - klubi, društva, šole in vrtci - imajo možnost, da svoje programe, ki potekajo vsako leto ali pa bodo organizirali le eno samo akcijo, predstavijo v okviru tega projekta. Zavod za šport Slovenije zbira prijave, ki bodo predstavljene s plakati, pa tudi posebnimi zgibankami. Vsem izvajalcem so poslani posebni vprašalniki, ki jih je bilo že potrebno dostaviti. V Zavodu za šport Slovenije si prizadevajo ustvariti osnovo podatkov o športu v naši državi. To je tudi priložnost, da se dobijo podatki o klubih in društvi, ki so aktivni. Glede na trenutno aktivnost in pa odzivnost klubov in društev ne moremo biti

zadovoljni, saj se je v naši sredini odzvalo le štirinajst nosilcev športne dejavnosti. To pomeni, da ponujena priložnost ne bo v celoti izkoriščena. Ministrstvo za šolstvo in šport se je v tej akciji obrnilo neposredno na izvajalce v športni dejavnosti, ki jih je v državi okoli 4.000, v Pomurju pa okrog 250. Večina jih je usmerjena v tekmovalno dejavnost, zanemarjajo pa možnost ponudbe športne aktivnosti širšemu krogu občanov. Pojavlja pa se tudi vprašanje organiziranja akcije po posameznih občinah, da ne bi vse urejali centralistično, pa tudi mreža organiziranosti po občinah ni urejena v celoti.

Kljub temu pa je nekje treba začeti. Izkušnje in zaključki iz same akcije bodo koristni za delo v prihodnje, predvsem pa za nove pobude in ponudbe.

Ludvik Zelko

Hokej na travi Slovenija tretja

V Bratislavi je bil tretji tradicionalni turnir v hokeju na travi za pokal Panonija '95. Sodelovale so štiri reprezentance: Madžarska, Hrvaška, Slovaška in Slovenija. Slovenska reprezentanca, ki jo je sestavljalo 9 igralcev Triglav iz Predanovec, 5 Leka iz Lipovec in 2 Svobode iz Ljubljane, je bila najmlajša na turnirju, saj znaša povprečna starost 18,5 let. Kljub temu pa je Slovenija osvojila

tretje mesto, kar je doslej največji uspeh v tem tekmovalstvu. Slovenija je bila tudi proglašena za najbolj disciplinirano moštvo. Na turnirju je bil tudi Vito Fujs, naš mednarodni sodnik v hokeju na travi, ki je vodil dve srečanju. Rezultati: Slovenija : Madžarska 2:2 (Cigut, F. Maučec). Slovenija : Slovaška 2:2 (Cigut, D. Maučec) in Slovenija : Hrvaška 0:6. Vrstni red: 1. Hrvaška, 2. Madžarska, 3. Slovenija in 4. Slovaška.

Namizni tenis Košček in Puhan med osmerico

V Škofji Loki je bil prvi državni namiznoteniški turnir za pionirje. Med 120 tekmovalcev iz 77 slovenskih klubov so sodelovali tudi igralci Moravskih Toplic-Sobote in Radgone ter dosegli solidne uvrstitve. Najbolja med njimi sta bila Sobota in Puhan, ki sta se uvrstila med osmerico. Pohvalo zasluži najmlajši pionir Zavec, ki se je presenetljivo uvrstil med šestnajeric. V finalni skupini sta igrala še Šbül in Horvat. V

predtekmovalni skupini sta Balazic in Gorčan zasedla drugi mesti, Gider in Ocepek (Radgona) pa tretji. Igralci Moravskih Toplic-Sobote so pred začetkom tekmovalstva v prvi državni namiznoteniški ligi, ki se prične 23. septembra, odigrali dve prijateljski tekmi in obe izgubili. V Ljubljani jih je premagala Olimpija z 11:5, v Čakovcu pa ekipa Čakovca s 14:6, vendar so Sobočani nastopili brez Benka. M. U.

Šport od tu in tam

V Škofji Loki se je začelo letošnje tekmovalstvo v državni super ligo, kjer sodelujejo tudi Radenska - Pomurje, Iskra premagala Radensko - Pomgrad z 9,5: 1,5 točke. Radensko - Pomgrad so rezili: Zupe, Cigan in Sedo. V drugem kolu pa je Radenska - Pomgrad premagala za Radensko - Pomgrad so zmagali: Hulak, Zupe, Cigan, Čoklin, Števančičeva in M. Marincev. Tekmovalje se bo končalo jutri (v petek).

Perme sedma. V teku na 10 km je bil Kristjan Volf sedmi, Boštjan Dletner osmi in Simon Babošek deveti. Omeniti velja še deseto mesto Ksenije Volf, enajsto mesto Martina Ploja, dvanajsto mesto Dejana Košarja in trinajsto mesto Gregorja Pavliča. (G. G.)

Namizni tenis - V Ligistu v Avstriji je bil 16. mednarodni namiznoteniški turnir, na katerem so sodelovali igralci iz Madžarske, Avstrije in Slovenije. Lep uspeh je dosegel Boris Rihtarič (Radgona), saj je osvojil prvo mesto in dobil pokal. V tekmovalju dvojic pa je bil skupaj s klubskim kolegom Brumcem drugi.

Rokomet - V prijateljski mednarodni rokometni tekmi sta se moštvi Radgone in Gradca razšli z neodločenim izidom 30:30 (12:15). Strelci za Radgono: Ravš 7, Trbuc, Klun in Strah po 6.

Tenis - Na državnem članskem teniškem prvenstvu v Murski Soboti sta preizkušali svoje moči tudi Nina Kelemen (Murska Sobota) in Martina Bagari (Gornja Radgona), ki pa sta izpadli v prvem kolu.

Košarka - V Pecu na Madžarskem je bil mednarodni košarkarski turnir za starejše deklice. Sodelovala je tudi ekipa Pomurja iz Murske Sobote in osvojila prvo mesto. V finalnem srečanju je premagala Pecs z 59:53. Strelke za Pomurje so bile: Jocić 59, Svetina 58, Glišič 53, Fefer 36, Cipot 12, Mate 10, Kerec 3, Pušenjak 2 in Kolman 2. Najboljši igralci na turnirju sta bili Glišičeva in Jocićeva, najboljši trener pa Ruslan Kovačev (Pomurje). Z.T.

Atletika - V Mežici je bil prvinski tek Borisa Keršbauma. Med 200 tekači so bili pet odrezali. Prvi mesti sta osvojila Geza Grabar v teku na 10 km v starostni skupini članov in Branko Perme v malem maratonu med veterani. Druga mesta so osvojili: Mojca Meglič v teku na 5 km v kategoriji članic, češkoslovaški atlet Roman Miljan Hozjan pa med starejšimi člani prav tako tretji. Ivan Maučec je zasedel četrto mesto med veterani. Med starejšimi člani na 10 km je bil Slavko Kumeč peti, Branko Svajger šesti, Aleksij petnajsti. Med deklicami na 2000 m je bila Branko Perme peta, Marjan Mežica pa med dečki ter Danijela

Strelstvo - Na državnem prvenstvu v streljanju z malokalibrskim serijskim orožjem, ki je bilo v Ljubljani, je Manuela Rudolf (Ljutomer) s 488 krogi zasedla tretje mesto pri članicah.

Tenis - V Radencih je bil drugi teniški turnir za dečke in deklice in za pokal Swing, ki sta ga pripravila TK Radenci in Torming. Sodelovalo je 80 tekmovalcev. Od pomurskih tekmovalcev je bil najuspešnejši Pintarič (Radenci), ki je v kat. do 12 let zasedel drugo mesto. Pri dečkih do 11 let sta Geder (Radenci) in Kous (MS) zasedla 5. do 8. mesto. Med dečki do 12 let pa sta Fekonja in Bezjak (oba Radenci) zasedla 5. do 8. mesto.

Košarka - V Ljubljani je bil ženski košarkarski turnir, na katerem so sodelovale tudi košarkarice Pomurja iz Murske Sobote in dosegle lep uspeh, saj so osvojile drugo mesto. V finalu so izgubile z ekipo Mibex Ilirije s 69:72. Najboljši strelki pri Pomurju sta bili Kazminova 30 in Drožinova 13. (Z. T.)

Rokoborski klub Murska Sobota Mitko Nasevski novi trener

Mitko Nasevski - novi trener soboških rokoborcev.

V soboto se bo začelo tekmovalje v prvi državni rokoborski ligi, kjer sodelujeta pomurski ekipi Murska Sobota in Mlekopromet Ljutomer. Sobočani bodo startali z novim trenerjem Mitkom Nasevskim. Gre za 26-letnega profesorja športne vzgoje na Srednji strojni in tekstilni šoli v Murski So-

boti. Z rokoborbo se je začel ukvarjati v rojstnem Štupu, potem je 10 let nastopal za RK Murska Sobota. Zadnje leto pa je bil član RK Keor iz Razvanja. S pripravami so Sobočani začeli v začetku avgusta in vadijo vsak dan. V tem času so imeli tudi mednarodno srečanje z nemškim drugoligashem TSV Trostbergom. V ekipi ni prišlo do bistvenih sprememb. K ljutomerskemu Mlekoprometu je odšel Dominik Mitov, iz Ljutomera pa je prišel Jože Vrbancič. V novem državnem prvenstvu Sobočani računajo, da bodo ubranili naslov državnega ekipnega prvaka, ki so ga lani osvojili v super finalu. Sicer pa se soboški rokoborci zlasti intenzivno pripravljajo na letošnje svetovno člansko prvenstvo, ki bo od 10. do 15. oktobra v Pragi in kjer bodo sodelovali trije njihovi tekmovalci: Jože Vrbancič (57 kg), Rade Bačić (68 kg) in Zoran Vukan (74 kg). (FM)

Rokoborski klub Ljutomer Pokrovitelj Mlekopromet Ljutomer

Ljutomerski rokoborci se pod vodstvom trenerja Kurbusa že dalj časa intenzivno pripravljajo za novo tekmovalno sezono v prvi državni ligi. Klub sta zapustila Jože Vrbancič (62 kg) in zaradi nespoznamov Miloš Horvat (nad 100 kg). Ljutomečane pa je okreplil Dominik Mitov iz Murske Sobote. Cilj ljutomerskih rokoborcev je ponoviti lanskoletno uvrstitev, to je osvojiti tretje mesto. V novi tekmovalni sezoni bodo rokoborci Ljutomera tekmovali pod imenom Rokoborski klub Mlekopromet

Ljutomer. V času kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni sta podpisala pogodbo o pokroviteljstvu dr. Ludvik Bratuša, direktor Mlekoprometa Ljutomer, in Boštjan Pihlar, predsednik rokoborskega kluba. (N. Š., fotografija: D. T.)

Košarka Pomurska liga

Pomurska košarkarska zveza organizira tudi za sezono 1995/96 tekmovalje v pomurski košarkarski ligi. Zainteresirani klubi se morajo prijaviti najpozneje do 15. oktobra 1995 komisarju Igorju Prelogu, Radenci, p. p. 39 ali na telefon 65 224 (doma) oz. 61 725 (služba).

Košarkarski pokal Slovenije Visoka zmaga Pomurja

V prvem kolu tekmovalja za košarkarski pokal Slovenije Mercator '95 so košarkarice Pomurja v Murski Soboti prepričljivo premagale Comet iz Slovenskih Konjic z rezultatom 77:44 (39:17).

21 in Ukrajinka Olena Kazmina 22, ki sta novi okrepitvi novega člana prve državne košarkarske lige Pomurja. Ostale strelke za Pomurje: Karova 8, Boharjeva 7, Cerova 6, Drožinova 6, Horvatova 4 in Orijeva 2. Sobočanke so se uvrstile v drugi krog tekmovalja.

Pri Pomurju sta bili najučinkovitejši Rusinja Tatjana Zotova

Odbojka Moški in ženski turnir

V Ljutomeru je bil moški odbojkarški turnir.

Rezultati: Maribor : Ljutomer 3:2, Varaždin : Pomurje 3:2, Pomurje : Ljutomer 3:0 in Maribor : Varaždin 3:0. Vrstni red: 1. Maribor, 2. Varaždin, 3. Pomurje, 4. Ljutomer. V Szombathelyu na Madžarskem je bil mednarodni ženski odbojkarški turnir.

Sodelovali sta tudi pomurski ekipi ŽOK Zavarovalnica Maribor Ljutomer in MTC-SL-ROTO Murska Sobota. Ljutomečanke so v polfinalu premagale ATS iz Gradca z 2:1, v finalu pa izgubile z madžarsko Tatabanyo z 0:2 ter zasedle drugo mesto.

Sobočanke pa so zaradi poškodb Drevenskovce in Mörečevce zasedle peto mesto. (NŠ)

Druga državna ženska rokometna liga Bakovci : Velenje B 25:24 (12:9)

V prvem kolu prvenstva v drugi državni ženski rokometni ligi so Bakovci premagali drugo ekipo Velenja. Bakovci: Ščap, T. Buzeti, Horvat, Majerič, Cajnko 1, Hozjan 11, Forjan, Jakišič 6, M. Buzeti 5, Smodiš, Kolbl 2. Sodila sta Jeger in Kavčič iz Celja.

Črenšovci : Ptuj 17:19 (9:11)

Rokometnice Črenšovec, ki prvič tekmujejo v drugi državni ligi, so gostile ekipo Ptuja in tesno izgubile. Z malo več prisebnosti pa bi lahko tudi zmagale. Črenšovci: Žalik, Tibaut 1, Huber 2, K. Smej 4, P. Smej, M. Pintarič, D. Pintarič 4, A. Pintarič 2, Jakopina, Jenš, Sodila sta Kumer in Bujdo iz Maribora.

Ob tednu invalidov Priznanja ob 15-letnici dela

Društvo za rekreacijo in šport invalidov Murska Sobota je pripravilo 16. tradicionalni Teden invalidov, v okviru katerega so se zvrstila številna športna tekmovalja. V balinanju, kjer je sodelovalo 6 ekip, je zmagala ekipa DI Ormož (ženske) pred DU Bakovci (moški) in DRSI (moški). V streljanju z zračno puško je ekipa Društva paraplegikov Murska Sobota nastreljala 1082, DRSI pa 968 krogov. V šahu je zmagalo DRSI s 7,5 točke pred Medobčinskim društvom slepih in slabovidnih MS 4,5 in Društvom paraplegikov MS 3 točke.

Za zaključek Tedna invalidov je bilo tudi tradicionalno športno srečanje DRSI Murska Sobota in članov društva Vasakarati iz Szombathelya. Invalidi z obeh strani meje so se pomerili tudi v športu. Rezultati: kegljanje: 1. DRŠ MS 301, 2. Vasakarati 269, DRSI (ženske) 265, Vasakarati (ženske) 244; pikado: prvi mesti sta zasedli moška in ženska ekipa DRSI pred Vasakaratom, šah: DRSI 3, Vasakarati 1 točko; namizni tenis 2:2. Pokrovitelj srečanja je bila Zavarovalnica Triglav Murska Sobota. Ob tej priložnosti je Športna zveza Murska Sobota podelila plakete ustanoviteljem DRSI za petnajstletno uspešno delo. Ta so prejeli: Ladislav Kuhar, Anton Rihar, Franc Vajndorfer, Janko Kardinar, Franc Sluga, Jože Lutar, Jože Peterka in Djuro Erdeli.

Feri Maučec, fotografija: Jure Zauneker

Atletika V Varaždinu je bil prvi cestni tek v počastitev osvoboditve mesta.

Med 200 tekači so sodelovali tudi člani TS Radenske. Daniel Perme je na 1000 m zasedel četrto mesto, Slavko Kumeč pa je bil v teku na 2000 m drugi.

V osrednjem teku na 16,5 km je Karli Vrbnjak med veterani osvojil prvo mesto, Geza Grabar je bil pri članih drugi, Branko Perme pa drugi med veterani. (G. G.)

Turistično društvo Grad Grobnica obnovljena

Dosedanji predsednik društva umrl, kdo bo poslej predsednikoval?

Turistično društvo pri Gradu so ustanovili 1975. leta, a je v zadnjih nekaj letih »mirovalo«. Na nedavnem občnem zboru so sklenili, da ga je treba »prebuditi«. Za predsednika so izvolili Marijo Hüll, tajnik pa bo še naprej Marjan Hüll.

Grad z okolico je zanimiva turistična točka. Štefan Dravec, predsednik Pomurske turistične zveze, ki se je udeležil občnega zbora pri Gradu, je menil, da ljudje znova odkrivajo Prekmurje, od domačinov pa je odvisno, kakšne vtise bodo imeli ob obisku in ali se bodo še vrnili na določeno turistično območje. Časi, ko so bili turisti zadovoljni zgolj z ogledom golega grajskega zidovja, so mimo. Člani TD Grad so ob tem ugotavljali, da jih čaka še veliko dela. Poskrbeli bodo za izdelavo ustreznega promocijskega materiala, pri izdelovanju spominkov bodo sodelovali z učitelji in učenci graške osnovne šole, za gostinsko ponudbo pa naj bi poskrbeli gostinci bližnje okolice. V turistične namene želijo izrabiti predvsem veliko proščanje na dan Marijinega vnebovzeta in Andrejev sejem, ki je v gornjem delu vasi.

KRIPTA - V Vestniku smo pred tedni pisali o zanemarjeni grajski kripti oziroma grobnici. Domačini so do nje končno uredili cesto, objekt pa obnovili. V soboto, 16. septembra, jo je duhovnik še blagoslovil. - Fotografija: Š. S.

Župan občine Kuzma Ludvik Kočar pa je na občnem zboru menil, da pri Gradu vendarle niso povsem (za)spali, kajti že nekaj let obnavljajo grajsko poslopje. Tako bodo določena dela (prekrivanje strehe) opravljali tudi letos (predvidoma 1. oktobra), denar pa sta prispevali občina in država (vsaka po 5.000.000 tolarjev). Turistično društvo pa bo poskrbelo za okolico pred grajskim poslopjem. V ta namen bo uredilo cvetlične gredice, steze in kašipote. Sicer pa je v gradu na ogled muzejska zbirka, ki prikazuje življenje in delo naših prednikov. Pri Gradu pa si veliko obeta tudi od ustanovitve krajskega parka treh dežel, saj naj bi imel ta gorički kraj središčno vlogo.

MARJANCA FERKO

Naši »fantje«, ki se uveljavljajo drugod

Izvirni glasbeni koraki za mlade

V Vzgojnem zavodu Planina pri Rakeku je že od 1980. leta zaposlen kot učitelj glasbenega pouka tudi 42-letni NACE DUH z Melinca. Lahko bi rekli, da je veliko več kot samo učitelj, saj se razdaja tudi drugje. Tako je v Mačkovičah pri Trstu vodil mešani zbor ter župnijsko glasbeno šolo, še vedno pa je organist v Trebčah pri Trstu. Lani pa je v samozaložbi izdal dve zbirki skladb za mladino, ki ju lahko s pridom uporabljajo predvsem učitelji glasbenega pouka in osnovnošolski zborovodje.

Prva zbirka ima naslov *Faloti veseljaki*, skladbe pa so nastale spontano iz igrive situacije pri terapevtskih urah z mladimi v vzgojnem zavodu. Gre za uglasbitev 18 pesmi znanih slovenskih avtorjev ter 2 lastni skladbi (Vesela pomlad, Pred zimo). Pesmi so enoglasne s klavirsko spremljavo ali oštevilčene s harmonijo, med njimi pa sta tudi dve dvoglasni in ena triglasna. V vseh skladbah se po mnenju glasbenih strokovnjakov zrcali Nacetova romantična duša, polna občutljivosti do sočloveka in zlasti otroka, ki je potreben pomoči. V njih je prepoznaven tudi vpliv Nacetove orgelske prakse.

Drugo delo pa je poimenoval *Svet postal bi lep*, gre pa za zbi-

rko duhovnih skladb za mladino. Razdeljena je na tri sklope. V prvi ciklus spadajo skladbe, ki so opremljene z ilustracijami in imajo oštevilčeno harmonijo. Sem spada tudi otroška maša. V drugi ciklus so uvrščene tri- in štiriglasne skladbe ter mladinska maša. V tretji ciklus pa spada maša za mešani zbor in orgle. Ta skladba je sicer nezahtevna, vendar izstopa zaradi drugačnega (izvirnega) pristopa.

Ko se je te dni Nace mudil v domačem kraju, nam je zaupal, da pripravljajo že tretjo izdajo s tako imenovano etno glasbo. Gre za baladne (ljudske) pesmi, ki jih zbira na Melincih in v okoliških krajih. Zbral je že blizu 60 pesmi, pri tem pa mu je veliko pomagal okrog 80-letni domačin Jože Fekonja.

Vedno bolj pa ga vleče v rodni kraj za stalno in morda se mu bo ta želja izpolnila prihodnje leto.

JOŽE GRAJ

Za ceste, igrišče in vrtec

Krajani Desnjaka, Mekotnjaka in Stare Ceste so se na nedavnem referendumu z veliko večino odločili za uvedbo 5-letnega krajevnega samopriskpeva. Na ta način se bo zbralo skoraj 14 milijonov tolarjev, ki jih bodo namenili za vzdrževanje krajevnih cest, izvajanje zimskih služb, za sofinanciranje ureditve igrišča in obnovo vrta na Stari Cesti ter drugo. G. G.

MEJNI PREHOD V BUDINCIH - Sem očitno zabaja malo ljudi, saj ni stalno nameščenih stražarjev ob slovensko-madžarski meji. Zanimivo pa je, da poteka bližnja cesta nekaj časa celo po madžarski strani, vendar zaradi tega ni nikakršnih težav. Fotografija: M. JERŠE

Zadnje slovo od najstarejšega vaščana Cezanjevec

29. avgusta letos se je po vasi in okolici razširila vest, da je prenehalo biti plemenito srce našega najstarejšega vaščana Jožefa Makoterja - Južeka.

Vsi smo ga poznali, saj je bil med ljudmi priljubljen.

Pokojni Jožef Makoter - Južek se je rodil materi Mariji in očetu Francu Makoterju kot drugi sin 1. marca 1908. leta. Prva leta skupnega življenja sta starša živela na Zgornjem Kamenščaku. Leta 1903 sta kupila sedanjo kmetijo v Cezanjevcih. V družini so se jima rodili trije sinovi, ki pa so že v rani mladosti ostali sami z materjo Marijo, saj je oče moral med prvo svetovno vojno na fronto.

Kot 14-letni fant je Jožef ostal brez očeta, ki je v svojih najlepših letih umrl v prometni nesreči. Ovdovela mati je po smrti svojega moža leta 1922 prevzela delo mežnarja v domači cerkvi in ga ob polnoletnosti prvega sina Franca predala njemu, vendar je z vso resnostjo že čez dobro leto postal mežnar Jožef Makoter. Mežnar je ostal do leta 1972 (polnih 35 let). Kljub prirojenemu daru za risanje se je moral temu odpovedati in ni nadaljeval šolanja, ampak se je lotil težkih kmečkih del.

Leta 1938 si je izbral svojo zakonsko družico Franciško in do leta 1951 se jima je v zakonu rodilo 8 otrok. Ker pa majhna kmetija ni dajala dovolj kruha za tako številno družino, se je takoj po svoboditvi zaposlil v takratni obdelovalni zadrugi v Cezanjevcih, pozneje pa ostal vse do upokojitve leta 1972 blagajnik Kmetijske zadruge Radoslavci.

Tudi tedanji režim mu ni bil naklonjen, saj so veljaki menili, da državna služba ni združljiva z delom mežnarja, vendar je prevladal razum vsaj nekaterih, saj je svoje delo opravljal izredno vestno.

Opravljal je tudi delo knjižničarja, bil je igralec v domačem dramskem gledališču. Ker je bil vsestransko razgledan, je rad pomagal ljudem, še posebno, ko je bilo komu od vaščanov ali prijateljev treba napisati kakšno prošnjo ali sporočilo takratnemu režimu. Slovel je tudi po izredno lepi pisavi.

Po končani službi je obdeloval polje, po upokojitvi

pa je lepo uredil načrt domačega pokopališča in ni bilo pogreba, ko ne bi skupno s sorodniki pokojnega ugotovila in sporočila KS Cezanjevci, kje bo pokojnik pokopan.

Leta 1937 se je kot pripravnik vključil tudi v gasilsko vrsto in leta 1938 postal redni član gasilskega društva v Cezanjevcih.

Nekaj časa je opravljal v društvu tudi tajniške posle. Za svoje delo je prejel razna priznanja in leta 1994, ko je društvo praznovalo svojo 100-letnico obstoja, tudi priznanje častnega člana. Za gasilske vrste je znal navdušiti tudi vse svoje otroke, saj so bili vsi aktivni člani našega društva, seveda vse do tedaj, ko so se razselili.

Svojim otrokom je znal vcepiti ljubezen do domačega kraja, saj so v povojnih letih otroci večjih družin množično odhajali v tujino za boljšim kosom kruha, njegovi pa so vsi ostali v bližini domačega ognjišča, saj se je najdlje od doma odelila hčerka, ki živi pri Mali Nedelji, vsi drugi pa so bližje doma.

Ob neki priložnosti je rekel: Sam nikoli nisem preveč ljubil tujine in je tudi svojim otrokom nisem priporočal.

Mesec avgust je za njegovo rodbino nesrečni mesec, saj se je 17. avgusta 1922. leta na Veščici smrtno ponesrečil njegov oče, pred devetimi leti mu je preminila žena Franciška (po domače Franca), spet letos avgusta je prenehalo biti plemenito srce Jožefa Makoterja - Južeka.

Najbolj ga bodo seveda pogrešali njegovi otroci, čeprav so že vsi v zrelih letih, saj so bili vsi po smrti matere Franciške močno navezani na dom in očeta, posebno še sin Jožko, ki je ostal sam na domačiji.

Pred mesecem je bil tudi kratek čas v bolnici, vendar so zdravniki sporočili, da zanj ni več zdravila, saj mu je srce tako močno opešalo, da je samo še vprašanje časa, kako dolgo bo vzdržalo.

Da je bil izredno priljubljen, pričča tudi velika množica ljudi, ki so prišli od blizu in daleč, da se zadnjič poslovijo od umrlega Jožefa Makoterja - Južeka.

Ob odprtem grobu se je orosilo marsikatero oko posebno še starejših ljudi, saj so jim misli poromale v davno preteklost, ko jim je tako ali drugače pomagal.

Rodil se je kot domoljub, vzel vse svoje življenje kot domoljub, svoje otroke je vzgojil v domoljubje in tudi umrl kot domoljub.

Naj mu bo lahka domača slovenska zemlja, ki jo je tako močno ljubil.

Francišek Ferencek

55. obletnica mature soboških gimnazijcev

Castiljiv jubilej priložnost za obujanje spominov

»V spomin lepih dni, ko še mladi smo bili, hodili v šolo učenosti, nabraji smo si modrosti!« Geslo, ki so si ga izbrali nekdanji učenci državne gimnazije kneza Koclja s samoupravnim 8. razredom v Murski Soboti, ki so v šolskem letu 1939/40 opravili višji tečajni izpit oziroma matura, je gotovo pravilno. To je bila zadnja generacija slovenskih maturantov pred začetkom druge svetovne vojne, zato je njihov 55-letni jubilej, ki so ga pred dnevi dostojno proslavili, toliko pomembnejši. Od nekdanjih 34 maturantov se jih je tokrat v Murski Soboti zbralo le še 11 (štirje so se opravičili), drugi pa so žal že med pokojnimi. Še živeči maturanti pa so se seveda razkropili po raznih krajih Slovenije in tujine. Vsako, ki je le mogel, je prišel domov, da zopet vidi svojega nekdanjega sošolca, s katerim sta pred mnogimi leti skupaj »gulila« hlače v gimnazijskih letih, to pa je bila tudi lepa priložnost za obujanje spominov.

Nekateri organizator srečanja nekdanjih maturantov in bližnji pomožni skof v Mariboru Jože Smej nam je povedal: »Med meseca junija pred 55. leti smo maturirali na samoupravni državni gimnaziji kneza Koclja v Murski Soboti. Po tistem smo odšli vsak na svojo pot in študirali. Nekateri smo šli študirat bogoslovje, pri tem smo se trije odločili za študij teologije. Poleg mene sta bila še Alojz Eljas in Ivan Ifko. Drugi so šli v druge poklice, dva sta postala zdravnika, nekaj pa je bilo tudi inženirjev in pravnikov. Sicer smo se srečevali ob 10. in 25. obletnici ter pred petimi leti, ko smo praznovali 50. obletnico našega rojstnega doma v Božjini Vasel sem, da so se moji nekdanji sošolci in kolegi odzvali povabilu na srečanje v Murski Soboti. Ker smo pred 55. leti opravili matura. Pri sveti maši pa smo se spomnili vseh pokojnih sošolcev in profesorjev. Med sošolci se rad spomnim zdravnika Štefana Berdena in Emila Kohneja ter drugih, med profesorji pa predvsem profesorja verouka in filozofa

Jože Smej

fije Alojza Šostareca, ravnatelja državne gimnazije inženirja Iva Zobca, našega razrednika Frana Pušnika in še posebej profesorja Vladimira Močana. Pri nekaterih od naštetih sem bil na pogrebu.»

Soorganizatorica zanimivega srečanja je bila Gizela Sraka, z dekliškim priimkom Kukel, nekdanja učiteljica gospodinjstva

Gizela Sraka

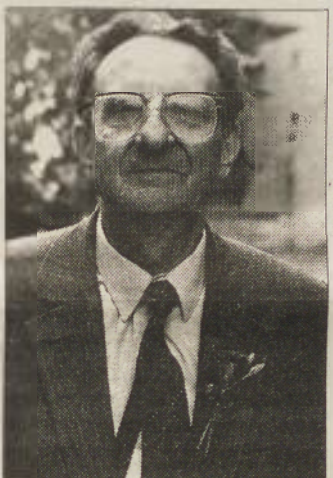
pouka iz Murske Sobotice. »Pred 55. leti, ko smo maturirali, so bili povsem drugačni časi. Bilo nas je seveda mnogo več kot sedaj. Vsi smo trepetali, ali bo sploh matura in ali bomo izdelali. Imeli smo že načrte, kam se bomo vpisali po končani gimnaziji, vendar nas je prehitela vojna. Zato so mnogi morali svoj načrt spremeniti. Jaz sem se leta 1942 poročila. Danes je prijeten trenutek, ko smo se zopet srečali nekdanji maturanti. Dobivamo se sicer ob obletnicah, vendar žal ugotavljamo, da nas je čedalje manj. Tisti, ki pridemo, pa smo vedno dobre volje. Na žalost so vsi naši profesorji že pokojni.«

Evgena Cuga gotovo ni treba posebej predstavljati, saj ga poznajo mnogi, večinoma kot dolgoletnega humorista na radijskih valovih in v časopisu. »Pred 55. leti so bila naša pota in ceste po-

stlane z rožami. Od tistega časa naprej se je pravzaprav začelo trnjevo življenje: od raznih vojsk, vojn, študijev in vsega tistega, kar smo hoteli ali ne hoteli preživeti. Ob različnih političnih spremembah smo dospeli do danes, ko se srečamo in mislimo, da smo zopet tako mladi kot pred 55. leti. In za tistega, ki ga danes ni, smo rekli, naj pač počaka, pa bo pri-

Evgen Cug

Karel Derkač

šel na 60. obletnico mature. Žal nas je le še dobra tretjina, drugi so »odšli na drugi svet« v lepše življenje, no, mi si tega »lepšega« življenja vsekakor še ne želimo.»

Med zanimivimi osebnostmi je bil tudi Karel Derkač, rojen na Cankovi, ki živi sedaj v Ljubljani, kamor se je pred tremi leti preselil iz Sarajeva. »O maturi pred 55. leti lahko le sanjam, saj je bilo to obdobje najlepše mladosti. To se ne bo nikoli pozabilo. To srečanje je zame vedno veliko doživetje. V Sarajevu sem živel kar 45 let, ob začetku vojne v BiH pa sem se odselil v Ljubljano. Najprej sem živel pri svoji nečakinji, zdaj pa sem v domu upokoencev. Ker sem ostal slovenski državljan, sem na srečo dobil pokojnino, medtem ko sem vse premoženje, ki sem ga imel v Sarajevu, izgubil. Danes se med svojimi nekdanjimi sošolci odlično počutim.«

MILAN JERŠE

Nastop med izseljenci

V dneh od 25. do 27. avgusta 1995 je Slovenska katoliška misija iz Berlina, torej slovenski izseljenci, gostila Slovence iz domovine - KD F. S. Finžgar iz Žižkov v Prekmurju.

V nepozabnih dneh bivanja v Berlinu se je že prvi večer na sprejemu skupine predstavila folklorna skupina iz gostujočega društva. Z izvedbo prekmurskih pesmi in plesov je skupina navdušila naše zdomce. Skupino vodi ga. Irma Cigut. Duet Ditka & Andreja je nastopil s izbranim petjem slovenskih pesmi in še posebej navdušil naše gostitelje. Sodelovali sta tudi pri sv. maši v soboto v cerkvi sv. Elizabete in v nedeljo v cerkvi sv. Don Bosca, katere daritev je vodil župnik iz Berlina, g. Bartin Horvat, človek, kateremu gre velika zahvala, da je do tega srečanja prišlo.

V soboto zvečer se je dramska skupina iz domovine predstavila številnim našim zdomcem z ljudsko igro »A njega ni«, katero je po povesti Rudolfa Šaleharja za oder režiral domačin in predsednik kulturnega društva g. Silvo Tibaut. Polna dvorana občinstva, prenekateri solza ali vesel nasmeš med predstavo, ki je bila odlično odigrana, je bilo najlepše darilo gostom, ki so se v Berlinu predstavili že desetlet v tej sezoni.

Srečanja z našimi zdomci se je udeležil tudi župan Občine Črenšovci g. Anton Tornar z ženo, tako da je imela naša ekspedicija dvakraten pomen - predstavitev Občine Črenšovci, kamor spadajo tudi Žižki, in nastop članov KD F. S. Finžgar iz tega kraja.

V razvedrilnem programu v nedeljo popoldne so se gostje udeležili tudi turnirja v malem nogometu in dosegli odlično 3. mesto.

Navdušeni nad domačnostjo, gostoljubnostjo in dobro pripravljeno gostovanjem v Nemčiji smo se v večernih urah v nedeljo poslovili od naših gostiteljev. Iz srca izrečene dobre želje, zahvala, solze v očeh prenekaterega zdomca in radost v naših srcih, da smo uspeli našim rojakom

narediti vsaj nekaj dni bolj domačih, lepših in na trenutke kar prazničnih, je najlepša zahvala.

Žižki, idilična prekmurška vas, so te dni živeli z Berlinom in zdomci. Ob tej priliki smo izdali bilten vasi Žižki, v katerem smo predstavili občino, vas Žižke in važnejše dogodke v preteklosti. V pisni obliki je predstavljeno delovanje KD ter posebej folklorne in dramske skupine. Vsaka izseljenska družina je dobila zastoj broško KD in bilten.

Še posebej presenečeni smo bili nastopajoči ob vrnitvi domov, saj nas je kljub dežju v slabem vremenu pričakalo veliko domačinov na posebej za nas pripravljenem sprejemu. Ganjeni in veseli, da smo zopet doma, ter polni vtisov in novih poznanstev smo se klub utrujenosti veseli odpravili na svoje domove z utrjenim spoznanjem več, da je povsod lepo, doma pa je najlepše!

Silvo Tibaut

Ena najlepših poročnih dvoran

V Gornjih Petrovcih so prenovili prostore poročne dvorane in sejne sobe krajevne skupnosti. Naložba, ki je stala 900 tisoč tolarjev, je plod dobrega sodelovanja med krajevno skupnostjo in Upravno enoto Murska Sobotica. V njenem imenu je spregovoril načelnik Geza Farkaš, zahvalil pa se je župan Občine Gornji Petrovci Franc Šlihtzuber. Na slovesnosti so bili navzoči tudi predsedniki vaških odborov. Gre za eno najlepših poročnih dvoran v nekdanji soboški občini. MJ

Uspešni grajski večeri

etošnji lendavski grajski večeri so privabili veliko obiskovalcev. Kaže, da bodo postali tradicionalni, saj so bili tokrat organizirani že drugič. Organizatorja, Zveza kulturnih organizacij in Narodna skupnost, sta se potrudila in ponudila pester program, ki je zadovoljil tako ljubitelje glasbe, navdušil je Vlado Kreslin, kot ljubitelje gledališča. Tudi to leto so na grajskih večerih nastopili ansambli iz sosednje Madžarske. Obiskovalci prireditve, bile so na prostem, so si lahko v gradu med drugim ogledali tudi muzejsko zbirko in likovna dela, ki so nastajala na dosedanjih mednarodnih likovnih kolonijah. jani

Asfaltiranih več pločnikov

V mestu Murska Sobotica urejajo več pločnikov in parkirnih prostorov z okolico. Dela naj bi opravili še v septembru.

Tako bodo v Grajski ulici asfaltirali 450 metrov pločnika in 110 metrov parkirišča, zasadili pa bodo tudi drevje. Urejen bo tudi del Razlagove ulice, in sicer 360 metrov dolg odsek od Kopaljske ulice do mostu v Fazaneriji. V Trstenjakovi ulici v bližini tretje osemletke bo asfaltirano 235 metrov pločnika in 115 metrov parkirišča, v Severjevi ulici pa naj bi asfaltirali pločnik v dolžini 200 metrov in 380 metrov pločnika v ulici Matije Gubca ter pločnik, ki poteka od Cankarjeve do Ulice Štefana Kovača. Dodatno pa bodo asfaltirali tudi 680 metrov pločnika v Tomšičevi ulici. Kmalu pa bo prišel na vrsto še 90-metrski odsek Slovenske ulice od hotela Diana do hotela Zvezda, kjer naj bi položili tlakovce.

Vsa dela opravljajo delavci SGP Pomgrad - Nizkogradnje in podjetja Nigra iz Murske Sobotice. Vrednost teh del ocenjujejo na okrog 22 milijonov tolarjev, denar pa so zagotovili iz občinskega proračuna za financiranje prednostnih programov mestnih krajevnih skupnosti. M. JERŠE

HIŠA »NA DIM« - Tako pravijo v Dolencih edini taki stari hiši, ki ima odprto ognjišče. V njej živi žena in tako ohranja eno od nekdanjih stanovanjskih hiš v tem predelu Gorickega. Fotografija: M. JERŠE

KROG - Že dlje časa skušajo rešiti problem parkiranja v bližini pogrebnišča. Ob pogrebih se namreč zbere precej avtomobilov, ki motijo varnega ovinka svoje ulice konjičke parkirati na bližnjem travniku, ki je v zasebni lasti. Zato je razumljivo, da se lastnik ulice Kreft jezi nad takim početjem voznikov, ki mu tlačijo travo. V dogovoru s občino se skupnostjo bodo spopadli ta problem čimprej odpraviti. MJ

odsevi mladosti

Ali veste?

(Pokrovitelj nagradnega kviza je Knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA M. Sobota)

Ko smo pripravljali tole rubriko, nam še niste mogli odgovoriti na 1. vprašanje, zato bomo sporočili pravičen odgovor in ime izžrebanca v prihodnji številki našega tednika.

KUPON št. 2 - ALI VESTE?

Ali veste, kdo je napisal: »Hodil po zemlji sem naši in pil nje prelesti.« Odgovore pričakujemo najkasneje do 27. septembra.

Commodore '64 - preteklost?!

Sem računalnik Commodore '64. Pred kratkim sem moral spremeniti klimo. Ne, niso me prodali! Preselili so me za eno nadstropje višje. Pravijo, da me je moj stari prijatelj Peter že prerasel, zato so me podarili Petrovi sestri, mali Lidiji.

Oj, kje so tisti stari dobri časi, ko sem bil Petrov prijatelj! Saj sem še zdaj, a še zdaleč ne tako dober kot nekoč. Ko je bil Peter še manjši, se je igral ves čas z mano igrice in nemalokrat me je premagal. Poraz sem z razumevanjem sprejel, kajti vedel sem, če enkrat zmaga Peter, bom drugič spet jaz. Včasih je ob meni preživel ves popoldan in sva se imenitno zabavala. Petra sem vedno ubogal. Če je napisal šifro za krog, sem ga bržkone narisal. Bila sva dobra poslovna partnerja, kot pravijo izobraženci. Potem je imel zame vedno manj časa. Sameval sem na mizi in nestrpnost čakal, da me je Peter znova prižgal. Nekega večera pa je v sobo vstopil možak ter na mizo poleg mene položil majhen kovček. Peter je prišel, odprl kovček in ves popoldan strmel vanj. Šele ko je odšel, sem se lahko s tem kovčkom pogovoril. Ampak, glej ga čudo! Sploh nič nisem razumel, kar mi je povedal.

Zdaj sem se spomnil dnevo, ko sem še bil na polici v trgovini in so nekateri moji nekdanji prijatelji, za katere ne vem, kam so odšli, govorili prav tako čudno govorico, kot zdaj ta kovček. Prijazni trgovci so se pogovarjali in tako sem slišal, da so govorili japonsko. Kdo ve, zakaj! Menda zato, ker so iz Japonske. V trgovini sem se mimogrede naučil malo njihovega jezika, saj sem se hotel z njimi pogovarjati.

Ja, zdaj pa že malo razumem, kaj mi govorijo! Ampak žalosten sem, ker zame preprosto nimajo več časa. Prišli so ljudje, se postavili pred mizo in občudovali računalnik. Pa ne mene, ampak mojega novega soseda. In še žaljivo pripombo so si privoščili na moj račun. Petrova mama je pokazala name in rekla: »Ta računalnik ni več za nobeno rabo. To je že vse zastarelo!« Potem je prišla k meni še Petrova sestrična in po meni začela neusmiljeno tolči. Na srečo je pristopil Peter in jo udaril po roki. Vedel sem, da me ima moj lastnik Peter še zmeraj malo rad.

Cez dober teden me je Peter odnesel eno nadstropje višje. Če verjamete ali ne, imel sem kar precejšnjo vrtoglavo. Položil me je na Lidijino mizo, ki je blizu radiatorja.

Zdaj se nenehno potim! No, še dobro, da se zna Lidija z mano vsaj malo igrati, da le nisem osamljen.

Toda, kam bom šel, ko me bo Lidija prerasila?! Me bodo prodali? Neee! Samo tega ne! Ampak, kaj si moram. Ljudje pravijo, da se tehnika hitro razvija ... Oni pa že vedo!

ANDREJA SEVER
OŠ Črenšovci

Zajček

Zajček je po polju skakal in se veselil, mimo drevja kakor blisk je švigal, uhlje v zraku vil.

A poglej ga, šmenta, kmalu je tačko v past dobil.

Stokal je ubogi zajček in tarnal na ves glas,

slišala ga je lisica, ki se odpravljala je v vas.

Šla lisica je na jaso gledat, kje se dere kdo, in zagledala je zajčka,

ki stokal mlo je, glasno. Pa zajček pravi ji proseče:

»Usmili se me, reveža, past me močno je ranila,

ostre konice v tačko mi zarila. Nekoč sem rešil že te iz pasti,

prosim, zdaj mi pomagaj ti!« Lisica pa se zasmeji:

»Kaj mi mar, le trpi, rešil me že nisi,

saj še nisem bila v mreži, ker lažeš, kar sam smrti ubeži.«

In šla je svojo pot lisica, zajca rešila pa je verveca.

Zato verjemi, da le v nesreči spoznaš prijatelja pravega,

ki ti rad pomaga, ko tvoja moč omaga.

ANDREJA KOČAR
OŠ Cankova

Tvoja slika

Tiho, zamisljeno zrem v daljavo, moje misli so daleč proč od tod. Tam daleč, kjer si ti, mati ...

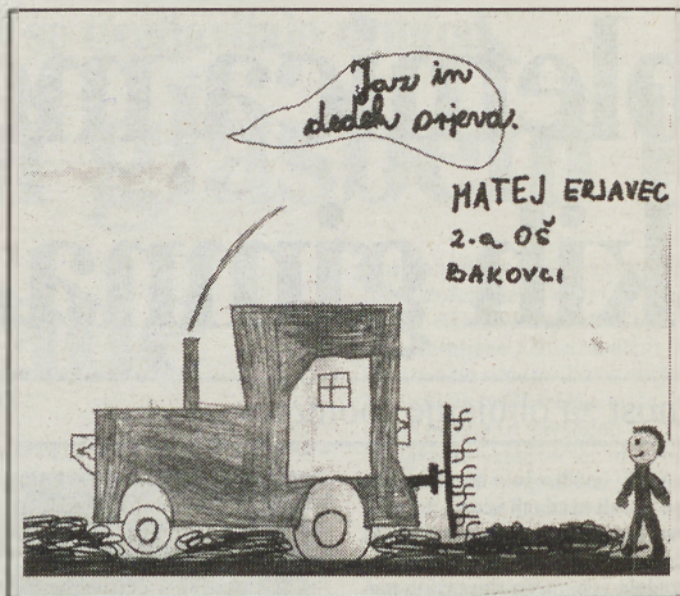
Kako živiš, kaj počneš, misliš kaj name, me pogrešaš? O, mati, zakaj nisi pri meni?!

Imam samo tvojo sliko, že staro in zbledelo. Toda to nisi ti, mati ...

Sem ti res bila tako odveč in ti tako malo pomenila, da si odšla od mene proč?

Vse to je brez odgovora, pred menoj je le tvoja slika, žalostna in molčeča ...

ANICA DUH
Lendava

Moja soba

Tudi v naši hiši je prostor, ki mu pravimo otroška soba. V tej sobi spiva skupaj s sestrico Metko. To je torej najina soba.

Pogled skozi okno te sobe je nekaj najlepšega. Vedno me privabi k sanjarjenju in takrat pozabim na vse okrog sebe. Na levi strani sobe je moja postelja, nad njo pa lučka pikapolonica. Na desni strani je Metkina postelja. Med obema posteljama je moja pisalna miza. Poleg nje imam zelo lep vrljiv stol. Zadaj ob steni je omara, ki je polna oblek, knjig, igračk ... Stene so oblepljene s posterji raznih ansamblov, med njimi pa je tudi poster velikega dinozavra. Navadno nimam pospravljene sobe, kajti v njej se vedno kaj dogaja. V njej se učim, delam naloge, berem knjige, v prostem času pa vadim violino in blok flavto. Včasih pa se spremenim tudi v pravo plesišče ali igralnico zame in za moje prijateljice, ki pridejo na obisk.

Ati mi je obljubil, da mi bo kmalu uredil sobo na podstrešju, tako, ki bo res samo moja. Vseeno pa me na sedanjo sobico veže veliko lepih spominov.

KLEMENTINA ŽNUDERL
OŠ G. Radgona

Blisk in grom

Ko se je babica vračala iz šole, je morala starejšemu sošolcu nositi torbico. Če se je upirala, si je izmislil kazen ali ji vrgel v torbico žabo. Najbolj pa se je bala, ko sta se vračala iz šole ob nevihti. Takrat ji je vedno rekel: »Če mi ne boš nesla torbice, bom takoj poklical grom!« Seveda je ravno tedaj zagrmelo, kajti po blisku zmeraj zagrmijo, toda babica tega še ni vedela. Ustrašena se je, hitro zgrabila njegovo torbo in jo nesla vso pot do doma. Stari mami je povedala, da je njen sošolec čarovnik, ampak ona ji je razložila ta naravni pojav. Od takrat se babica ni več hala nevihte. Pa tudi torbice sošolcu ni več nosila.

MAJA SKALAR, OŠ III M. Sobota

Ponesrečeno doživetje

Vsak človek se kakšnih posebnih trenutkov ali doživetij spominja vse življenje. In takšno doživetje je tudi tole, ki ga bom opisala, saj se ga še živo spominim, čeprav se mi je pripetilo pred osmimi leti.

Stara sem bila približno šest let, torej dovolj, da sem opazovala svet okoli sebe, pa vendar premalo, da bi znala presoditi, kaj lahko storim, kaj ne. Spominim se, da mi je mati kupila slikanico. Prikazovala je deklico, ki se je z balonom dvignila kvišku proti nebu in zviška opazovala svet pod sabo. In ko je želela, se je tudi brez težav spustila nazaj na tla. Tako sem si sama vroče zaželela, da bi bila jaz ta deklica. Kako bi sosedje strmeli, če bi jim pomahala navzdol!

Nekega dne sem opazila, da je bila k skladovnici drv prislonjena lestev. Prešnila me je nora ideja. Stekla sem v hišo po dežnik, se hitro vrnila in z njim splezala na skladovnico. Ko sem prišla gor, sem ga odprla. Predstavljala sem si namreč, da se bom z odprtim dežnikom spustila na tla prav tako kot deklica v moji slikanici z balonom. Toda na mojo žalost nisem opazila soseda in mi to še pravi čas preprečila. Skladovnica sicer ni bila visoka, a vendarle dovolj za kakšen zlom ali izpah. Če sem bila od doma okregana ali tepena, se ne spominim več. Kdo ve, morda bi na vseh darle srečno pristala!

MARTINA KORPIC, OŠ Šalovci

Novice od tu...

Adi Smolar s skupino Leteči potepuhi končuje gradivo za svojo četrto kaseto in drugo kompaktno ploščo, ki bo izšla oktobra. Na kaseti Gremo naprej (kok'r do zdej) bo dvanajst, na kompaktni plošči pa trinajst skladb; nekatere med njimi že igrajo na svojih koncertih.

***

Zoran Predin in Ambasadorji užitka zaključujejo s pripravami na promocijsko turnejo. Začela se bo konec septembra, mogoče pa bodo prišli tudi v naše kraje. Predin pa bo s Tomazem Pandurjem posnel tudi novi videospot.

... in tam

Johnnyja Deppa, ki ga bolj poznamo kot igralca, bomo lah-

ko v prihodnje spoznali tudi kot glasbenika. V zadnjem času se je večkrat pojavil kot gost na koncertih skupine Red Hot Chili Pappers. Sedaj pa je s svojo skupino P podpisal pogodbo za snemanje plošče. Johnny pravi, da bo to album, ki bo temeljil na rocku, reageu in električnem bluesu.

***

Garyu Barlowu iz skupine Take That je uspelo pridelati deset odvečnih kilogramov. To pa ni kaj prida za izgled celotne skupine in njihove koreografije, kjer se morajo fantje dodobra razgibati, zato so ga poslali na shušjevalno kuro. Tako je sedaj prišel v trde roke menedžerjev, ki mu ne pustijo, da bi naredil kakšen grizljaj več ali pa da bi si privoščil kakšen hamburger z majonezo.

Rubriko pripravlja: ALEKSANDRA NANA RITUPER

POP ROCK noviceeee

igra odločilno vlogo. Verjame v pravo ljubezen, čeprav je lahko ta tudi na prvi pogled. Tudi Lane še ni poročen, čeprav že ima hčerko, ki živi s svojo mamo. Lane jo obiskuje, kolikor je najpogosteje možno, čeprav sedaj težko najde prosti čas, ker ima veliko dela s kariero. Verjame v romantično stran življenja in upa, da se bo kmalu poročil. Lane in Melanie pa sta samo v poslovnih odnosih, čeprav se zelo spoštujeta in si zaupata. Pravita tudi, da se drug od drugega lahko veliko naučita. Sprejemanje popularnih ljudi se od države do

La Bouche

Spoznali smo ju s skladbo Sweet Dreams, s hitom Be My Lover pa se je duet La Bouche povzpел prav na vrh evropskih in svetovnih lestvic. Duet sestavljata osemindvajsetletna pevka Melanie Thornton, ki je pred tem študirala marketing in bila studijska pevka, ter Lane McCray, ki je prej delal za ameriško vojsko. Oba sta tudi zelo zadovoljna s sedanjim vzponom kariere in vedno vedno popularnostjo La Bouche. Zavedata pa se, da je verjetno vse prišlo nekoliko prekmalu in se težko znajdeti v navalu oboževalcev. Ob tem pa pravita, da če je popularnost tu, jo je potrebno obdržati.

Pri tem si pomagata na različne načine. Ko je le možno, govori-

ta o boju proti drogi. Vedno pa poudarjata tudi svojo veliko vernost. Lane ima zaradi svojih velikih obveznosti le redko čas za cerkev, zato veliko moli doma. Pravi, da mu je Bog pomagal pri karieri. Melanie pa se zahvaljuje Bogu, da ji je dal takšen talent in da ji je našel tako dobrega partnerja, kajti prej je bila le nepomembna pevka v nekem studiu. Govorita tudi o številnih problemih mladih, o vojni, aidsu in drugem. Melanie sedaj še ne misli na družino, kajti pred njo je še dolga kariera. Pravi, da bo že prišel čas, ko bo na vrsti umirjeno družinsko življenje. Težava pa je tudi v tem, da še vedno ni srečala človeka iz sanj. Ljubezen v njenem življenju

Desna scena

Kot odgovor na Levo sceno Alija Ena je izšla kompaktna plošča Desna scena. Na njej je predstavljenih osemnajst izvajalcev, med drugim Orleki s svojo skladbo Henrik in Rozika, Prezrti, Živela svoboda, Tomo Tomšič band z Reka teče, Henrik IV., Bombe s skladbo Denar in še nekatere druge skupine. Tem skupinam pa je med drugim skupno, da so nastopile v ljubljanskem klubu Palma. V dveh letih in pol se je v stodvajsetih četrtkovih večerih v tem klubu zvrstilo de-

vetdeset rock bandov. Del tega je predstavljeno na tej plošči, preden devajo pa, da bodo te sledile še druge s skladbami iz omenjenega mozaika. Gregor Tomc na ovitku plošče o sceni pravi: »Socet nam ne bodo razodeli kritiki. Na bodo je lepega dne obdelali na erešu. Scena je, kjer se neki grejo in se zato neki daga ...« Plošča je dokaz, da se torej to je spet desna scena. Mi pa bi vo sceno. Mogoče pa ta ravno nekje nastaja.

MURSKO-MORSKA LESTVICA

1. Marinella - Vatra i led
2. Sandi - Ni na sjever ni na jug
3. Davor Radolfi in Ritmo Loco - Na bačvama vina
4. Toni Cetinski - Plamen ljubavi
5. Minea - Good Boy

Pedlog:

Valentina - Ne mogu bez tebe
GLASUJEM ZA:

države in od celine do celine precej razlikuje. Publika je v Evropi najbolj disciplinirana, v Italiji je nekoliko bolj temperamentna, še najbolj pa v Braziliji.

Tam jih vsi lovijo, se jim želijo dotakniti roke ali celo sleči kakšen kos obleke. Eden od italijanskih oboževalcev je nekoč želel Laneu vzeti njegov klobuk, katerega vedno nosi s sabo. Ker mu to ni uspelo, je na avto napisal: »Lane, daj mi svoj klobuk!« Oboževalec ga seveda ni dobil.

Klubok je del njegovega imidža ter Lane in Melanie posvečata svojemu videzu veliko pozornost. Vedno mora biti vse skladno in glamurno. Zasebno pa ju ne

krasijo bleščeče iz slavne življenja, saj sta raje športno oblečena. Takšna sta in naj čim boljje izkoristita, kolikor jima je sreča zvezda namenila. Kajti ta roka ni večna.

AUDIO - VIDEO - CD
M SHOP
69000 Murska Sobota,
Slomškova 43
TELEFON, TELEFAKS
069/32-465

Dogajanja na ljubljanski borzi

Spoštovani bralke in bralci, tokrat bo poročanje o dogajanjih na Ljubljanski borzi oziroma trgu vrednostnih papirjev zajemalo obdobje med torkom, 12. 9., in ponedeljkom, 18. 9. 1995.

V četrtek, 14. septembra, je bila skupščina delniške družbe Aldebaran, naslednjega dne pa skupščina delniške družbe Dadas. Delničarji obeh so sprejeli sklep o pripojitvi delniške družbe Aldebaran k Dadasu. Zamenjava delnic bo potekala v razmerju 60 delnic družbe Aldebaran za 1 delnico Dadasa, družba Dadas pa bo poskrbela tudi za odkup presežka oziroma za prodajo manjkajočega števila delnic do menjalnega razmerja.

Poleg sklepa o pripojitvi delniške družbe Aldebaran je bilo sprejetih več sklepov, najzanimivejši za delničarje pa je prav gotovo listi o izplačilu dividend. Skupščina poslovnega sistema Dadas je odločila, da za izplačilo dividend nameni 117,2 mio tolarjev (10.000 SIT na delnico), preostanek pa kot nagrado organu upravljanja in za rezerve. Dividende bo družba pričela izplačevati 27. 9. 1995 po stanju delničarjev, ki ga vodi SKB Aurum, d. o. o., na dan 25. 9. 1995. V skladu s tem obvestilom in tehniko borzne poslovanja se od petka 22. 9. 1995 z delnicami Dadasa trguje brez kupona za dividende za poslovno leto 1994.

Borzna kotacija A-redne delnice

V torek je porasel za 104,00 tolarjev na 16257 enotni tečaj redne delnice Probanke, ko je bilo za 4,6 mio tolarjev prometa, naslednjega dne na 16592 ob 8 mio tolarjev prometa, v četrtek pa padel na 16362 (7,8 mio tolarjev prometa). Nekoliko je njen enotni tečaj porasel v petek (16392), ko je bilo za 2,5 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa poskočil na 16943 ob 16,9 mio tolarjev prometa.

12. septembra je rahlo porasel z 19591 na 19610 enotni tečaj delnice Safusa, ko je bilo za 981 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne na 19885 ob 5,4 mio tolarjev prometa, v četrtek pa na 20099 (5,6 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj padel na 19725, ko je bilo za 789 tisoč tolarjev prometa, v ponedeljek pa porasel na 19874 ob prometu 2,4 mio tolarjev.

Enotni tečaj delnice SKBR je v torek porasel s 33457 na 33769, ko je bilo za 23,6 mio tolarjev prometa, naslednjega dne na 33954 ob 35,4 mio tolarjev prometa, v četrtek pa na 34346 (35,6 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj padel na 33778, ko je bilo za 9 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa porasel na 34473 (29,1 mio tolarjev).

Borzna kotacija A-obveznice

5.102,0 na 102,1 je porasel v torku enotni tečaj obveznice Banke Celje (BCEI), ko je bilo za 2 mio tolarjev prometa, naslednjega dne padel na 100,5 ob začetku vrednega prometa 205,1 mio tolarjev, v četrtek pa poskočil na 102,7 (znatno skromnejši promet kot predhodnega dne - 29,1 tisoč tolarjev). V petek je

njen enotni tečaj padel na 101,5, ko je bilo za 4,8 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa poskočil na 103,0 ob 1,7 mio tolarjev prometa.

Porasel je v torek enotni tečaj obveznice RSL 1, in sicer s 100,9 na 101,1, ko je bilo za 575 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne na 102,0 ob 6,8 mio tolarjev prometa, v četrtek pa na 102,6 (3,1 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj padel na 102,1, ko je bilo za 3,2 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa je bil prijavljen aplikacijski posel v vrednosti 216 tisoč tolarjev po tečaju 102,0.

Enotni tečaj obveznice RSL 2 je v torek porasel s 110,5 na 110,9, ko je bilo za 34,8 mio tolarjev prometa, naslednjega dne poskočil na 112,2 ob prometu 111,5 mio tolarjev, v četrtek pa na 112,6 (62,5 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj porasel na 112,7, ko je bilo za 36,2 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa na 112,8 (4,4 mio tolarjev).

Za 0,6 odstotne točke na 92,5 je porasel v sredo enotni tečaj obveznice RSL 8, ko je bilo za 1,3 mio tolarjev prometa. Aplikacijski posel je bil prijavljen v torku z obveznico RSL 11 in sicer v vrednosti 2,8 mio tolarjev po tečaju 97,1 (-0,4 odstotne točke).

V torek je porasel enotni tečaj davčno olajšavo za 99,9 na 100,3, ko je bilo za 190 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne na 100,5 ob prometu 302 tisoč tolarjev, v četrtek pa poskočil na 102,5 (2,8 mio tolarjev prometa). V petek je bil prijavljen aplikacijski posel v vrednosti 16 tisoč tolarjev po tečaju 101,5, v ponedeljek pa je njen enotni tečaj padel na 101,2 ob prometu 257 tisoč tolarjev.

Z obveznico RS02 z izkoriščeno davčno olajšavo je bil prijavljen aplikacijski posel po tečaju 109,0 (+1,7 odstotne točke) v vrednosti 93 tisoč tolarjev, v četrtek pa je bil enak promet po tečaju 109,1.

12. septembra je padel za 0,2 odstotni točki na 103,2 enotni tečaj obveznice SKB1, ko je bilo za 1,2 mio tolarjev prometa ter se na istem nivoju zadržal naslednjega dne ob 5,8 mio tolarjev prometa v petek (19,7 mio tolarjev aplikacijskih poslov).

Za 0,7 odstotne točke na 76,4 je porasel v sredo enotni tečaj obveznice Sklada za razvoj (SKR1), ko je bilo za 637 tisoč tolarjev, v petek padel na 75,0 ob prometu 125 tisoč tolarjev, v ponedeljek pa poskočil na 76,6 (577 tisoč tolarjev prometa).

Borzna kotacija B-redne delnice

Enotni tečaj delnice BTBR je v torek porasel za 12 tolarjev na 12795, ko je bilo za 128 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne na 12840 ter se na tem nivoju zadržal tudi v četrtek ob skupnem prometu 359 tisoč tolarjev. V ponedeljek je bil prijavljen aplikacijski posel z enim lotom po tečaju 13500. S 114944 na 116263 je porasel v torek enotni tečaj delnice Dadasa, ko je bilo za 8,4 mio tolarjev prometa, naslednjega dne na 119298 ob 39,7 mio tolarjev prometa, v četrtek pa na 121494 (37,5 mio tolarjev prometa). V torek je porasel enotni tečaj Finmediine delnice s 14314 na 14855, ko je bilo za 1,3 mio tolarjev prometa, naslednjega dne na 15083 ob 1,1 mio tolarjev prometa, v četrtek pa na 15113 (2 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj porasel na 15293, ko je bilo za 780 tisoč tolarjev prometa, v ponedeljek pa na 15542 ob prometu 280 tisoč tolarjev.

Za 5,27 odstotka na 21996 je v četrtek porasel enotni tečaj delnice Gradbenega podjetja Grosuplje, ko je bilo za 176 tisoč tolarjev prometa, v ponedeljek pa na 22675 ob prometu 91 tisoč tolarjev.

Ob le dveh lotih prometa je padel v torek za 700 tolarjev na 15000 enotni tečaj delnice Hmezad banke ter se na tem nivoju zadržal tudi v ponedeljek (75 tisoč tolarjev prometa).

Z 10050 na 10188 je porasel enotni tečaj delnice MK Založbe v torek, ko je bilo za 611 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne na 10200 ob prometu 163 tisoč tolarjev, v četrtek pa padel na 10015 (1,4 mio tolarjev prometa). V ponedeljek je njen enotni tečaj poskočil na 10253, prometa pa je bilo za 1,7 mio tolarjev.

Porasel je v torek enotni tečaj delnice Nika in sicer z 3852 na 3957, ko je bilo za 696 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne na 4071 ob 5,5 mio tolarjev prometa, v četrtek pa na 4165 (6,8 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj padel na 4020, ko je bilo za 4,2 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa poskočil na 4251 ob 10,1 mio tolarjev prometa.

Tudi enotni tečaj delnice Terme Čatež v torek porasel, in sicer s 778,5 na 781,0, ko je bilo za 117 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne na 795,8 ob 5,3 mio tolarjev prometa, v četrtek pa na 796,6 (8,1 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj porasel na 800,2, ko je bilo za 4,4 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa padel na 799,6 (1,2 mio tolarjev prometa).

Borzna kotacija B-prednostne delnice

Za 2,07 odstotka na 30399 je poskočil v torek enotni tečaj delnice KBTP, ko je bilo za 44,7 mio tolarjev prometa, naslednjega dne za 8,42 odstotka na 32960 ob 49,1 mio tolarjev prometa, v četrtek pa nekoliko padel na 32705 (8,1 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj padel na 32521, ko je bilo za 1,5 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa poskočil na 34263 ob 4,8 mio tolarjev prometa.

S 27520 na 28379 je porasel v torek enotni tečaj Primofinove delnice, ko je bilo za 681 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne na 30454 (+7,31 odstotka) ob 6,4 mio tolarjev prometa, v četrtek pa na 33092 (+8,66 odstotka - 19,5 mio tolarjev prometa). Rahlo je njen enotni tečaj padel v petek (33063), ko je bilo za 6,8 mio tolarjev prometa, v ponedeljek pa porasel na 34338 ob prometu 3,4 mio tolarjev.

Enotni tečaj delnice Ubk je padel v torek z 9470 na 9179, ko je bilo le za 129 tisoč tolarjev prometa, v četrtek pa poskočil na 9956 (+8,5 odstotka) ob 1,2 mio tolarjev prometa. V petek je njen enotni tečaj porasel na 10008, ko je bilo za 651 tisoč tolarjev prometa, naslednjega dne pa na 10790,496 tisoč tolarjev prometa).

Borzna kotacija B-obveznice

S tremi loti obveznice LEK je bil sklenjen aplikacijski posel v torek po nespremenjenem tečaju 99,4.

Po tečaju 102,1 (-0,4 odstotne točke) je bil prijavljen aplikacijski posel z obveznico Občine Zagorje v vrednosti 211 tisoč tolarjev, naslednjega dne pa je njen enotni tečaj poskočil na 102,8 ob prometu 926 tisoč tolarjev.

Za 0,3 odstotne točke na 102,3 je porasel v torek enotni tečaj obveznice PTT Celje, ko je bilo za 755 tisoč tolarjev prometa, v petek pa na 102,5 ob 2,4 mio tolarjev prometa.

Tončka Božinovič

Protestna zapora voznikov spet prestavljena

Zahteve po ureditvi parkirne ploščadi

Razmere se na dolgovaškem prehodu počasi izboljšujejo, čeprav še vedno ni zadovoljeno vsem zahtevam voznikov tovornjakov. Zato so se odločili, da stavko, ki naj bi bila 30. septembra, prestavijo na 30. november. Če do takrat ne bodo uredili razmere, bodo dolgovaški mejni prehod zaprli. Zdenka Bobovec, sekretarka organizacije krajevnega sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije za Pomurje in pooblaščenka tovornjakarjev, je sklicala sestanek, na katerem so podrobneje razložili svoje zahteve.

Predstavniki soferjev in Svobodnih sindikatov so na sestanku pred novinarsko konferenco sprejeli dva zahtevka, in sicer da se začne gradnja parkirne ploščadi za mednarodnem mejnem prehodu Dolga vas ter da se bo v primeru, če bo čakalna doba sedem dni skupaj večja od štiri ure in če bodo tovornjake začeli izločati iz prometa, osmi dan začela zapora.

Predstavniki voznikov so tudi povedali, da se razmere na mejnem prehodu počasi izboljšujejo, čakalna doba se je zmanjšala na manj kot štiri ure, včasih pa promet celo poteka tekoče; ob večkratnem prestopu meje se taksa plačuje samo enkrat na dan. Če pa se promet poveča, prepelje mejni prehod po potrebi 20 ali celo 25 tovornjakov, od določene

nih 12. Zadovoljni so tudi z delovanjem madžarskih obmejnih organov. Urejene pa so tudi sanitarije, fitopatološka in veterinarska služba. Zaradi izboljšanja razmer so tudi umaknili zahtevo, ki so jo podali 12. julija, naj odstopi minister za promet in zveze Igor Umek.

Ena izmed omenjenih zahtev je tudi ureditev mejnega prehoda. Protihrupno ograjo so že začeli graditi in naj bi bila končana do 15. oktobra. Z izvedbo rekonstrukcije parkirne ploščadi pa je potreben mednarodni razpis pooblaščenih firm - Družba za državne ceste. Konec septembra ali v začetku oktobra bo ta razpis potekel in bodo začeli decembra tega leta sklepati pogodbe. Šoferji in predstavniki sindikatov se zavedajo, da gre za večji projekt,

ki ne more biti narejen v enem mesecu. Zahtevajo pa, da začne vsaj s pripravljalnimi deli, da ne bodo ponovno izigrani. Nadaljnja gradnja parkirišča je odvisna tudi od kredita iz programa Phare. Zagotovili pa so jim, da se bodo pripravljala dela začela pred zimo.

Pričakujejo, da se bo tovrni promet po 15. septembru nekoliko povečal. Po podatkih pa se tudi v poletnih mesecih ni zmanjšal. Tako je avgusta mejo prestopilo 18.481 tovornih vozil, kar je nekaj manj kot julija in junija. Predvidevajo tudi, da se v počitniškem mesecu promet ni zmanjšal zato, ker se je promet iz Letenja preusmeril na dolgovaški prehod, ker je bila tu manjša čakalna doba. Do novembra bo verjetno bolj vidno stanje in razmere na mejnem prehodu, tako da bodo do naslednjega sestanka pred napovedano stavko 30. novembrom natančno vedeli, kaj se je pri prometu uredilo na boljše in kaj bo z zaporo.

Aleksandra Nana Rituper

PREJELI SMO ...

Direktor, ki ni direktor

... Ker je postopek zadnjih volitev direktorja KZ Panonke dobil veliko publiciteto (še posebej rezultat teh volitev), bom morda o tem podrobno spregovoril kdaj drugič. Danes, 19. 9. 1995, ob 14. uri pa:

1. Ocenjujem, da je bil postopek izvolitve voden nepravilno in do mene nekorektno.
2. G. Škulj so se sicer menda - po govoricah sodeč - umaknili iz sejne sobe KZ Panonka, ko so potekale volitve. Volitve so bile na vrsti kot šesta točka. Torej je razvidno, da so poprej opravičeno ali neopravičeno, pravično ali nepravilno v tisti sobi sedeli polnih 5 točk in so se tako ali drugače predstavljali upravnemu odboru. Jaz pa nisem dobil niti uradnega obvestila o volitvah, razen nekaj telefonskih pogovorov, med drugim tudi lažno obvestilo, ki pravzaprav ni niti omemba vredno, ampak vseeno lahko povem: To je bil človek, ki je vsekakor imel nizkotne in podle udarce, poleg tega pa se je s hudičevim smehom nasmejal v telefonsko slu-

šalko, govorec: »Imenovan si, čestitam! Seveda sem vedel, da je to laž. Zakaj le? (Glas mi je dobro znan.)

3. Na razpis sem se prijavil zato, ker smatram, da imam dovolj strokovnih izkušenj (ki so mi bile od nekaterih močno močno oporekane), predvsem v zadrugištvu. Želel sem, da bi skupaj s kmeti potegnili prekmursko zadrugištvu, kmetijstvo iz težav. Konec koncev sem delal (in še delam) v zadrugištvu. V KZ Panonka sem pustil, dobesedno pustil, svojih 15 let v delu, največkrat neplačanem delu (materialno, da ne bo pomote) za prekmurskega kmeta. Zato mi ni bilo vseeno zanj. Tega so se očitno nekateri zbal in so me uradno ali neuradno onemogočili (natančneje kdaj drugič, če bo to seveda še koga zanimalo).

4. Govorice po Panonki in gostilnah in barih in na ulicah so mi nalagale in mi verjetno še nalagajo določeno breme, če ne drugače, s sramotjenjem. V KZ Panonka nisem imel nobene formalne odgovornosti. Vendar sedaj tudi moralne odgovornosti za stanje v KZ Panonka ne čutim več.

Jože Tivadar

V spomin

Werner Pitz

V mladih letih, ne spominjam se, katerega leta, sem imel kot začetnik in dokaj neogljen delavec kmetijske stroke srečo, da sem poslušal strokovni pogovor dveh tedaj še zelo vitalnih in vsestransko spoštovanih strokovnjakov. To se je zgodilo na graščini veleposestva PITZ v Toplovcih. Pogovor je potekal med zdaj že blagopokojnima gospodoma Wernerjem Pitzem in visokocenjenim veterinarjem Jožetom Samcem. Z gotovostjo lahko trdim, da je tisti pogovor, lahko bi ga imenovali tudi disput, močno vplival na moje delovanje v javnosti vse do današnjih dni. Bili so to izredno pomembni napotki za čase, ki so bili pred nami. Burna zgodovina iz umirjene Holandije izvirajoče družine PITZ je ojeklenila tudi pokojnega Wernerja - Pitzovega gospoda, kakor so ga imenovali, ki je bil in ostal enako umirjen in vsakemu dostopen v vseh okoliščinah svojega življenja. Izviral je iz družine kmetijskih strokovnjakov, katere so takrat grofovski veleposestniki nujno potrebovali. Tak strokovnjak je bil tudi on in je ostal vse do takrat, dokler so mu to dopuščale njegove moči.

Dobro je znano, da je bil okoliškim kmetom vzornik, jim nesebično pomagal in dajal koristne nasvete, kar se je na tem območju tudi vsestransko poznalo.

Pitzovo posestvo je preživelo dve agrarni reformi. Prvo po letu 1919, ki je sicer pustila nekaj zemlje s pripadajočimi objekti. Vdano je sledil času in dogodkom, pošteno predajal, kar je moral predati in kar so

si on, njegovi predniki in njegovi domači s svojim delom, pridnostjo in poštenostjo zaslužili.

Njegovo posestvo je bilo od vseh veleposestev najbolj urejeno in vzorno vodeno in seveda tudi njega ni zaobšla agrarna reforma. Bilo je v resnici vsestransko strokovno in vzorno vodeno, kar potrjuje misel vodje komisije za reformo veleposestev, ki je kratko izjavil: »Vidi se, da je mož Holandec«. Da, vendar bi bilo pravilneje reči, da je holandskega porekla, kajti postal je zvest svoji novi domovini, njenim navadam, svojemu okolju in slovenskemu jeziku ter tako vzgajal tudi svoje potomce. Po osvoboditvi leta 1945 so Wernerja Pitzja ponovno »reformirali«, toda takrat nekoliko bolj rigorozno. Nastavili so mu delegata, ki ga je moral strogo nadzorovati in bdeti nad njegovim delom. Kljub temu so ga zaradi njegove poštenosti, strokovnosti in vestnosti imenovali za upravnika njegovega lastnega, vendar tedaj že nacionaliziranega veleposestva.

Tudi to, čeprav ga je gotovo globoko prizadelo do dna njegovega srca in duše, ga ni strlo. Vestno in pošteno je opravljal svoje dolžnosti v okviru Kmetijskega gospodarstva

Rakičan. V tem okviru se je trudil po svojih najboljših močeh v rahlem upanju na drugačne čase. Zapuščila ga nista njegova dobrodušnost in smisel za humor, saj je večkrat izjavil: »Kako prijetno je voditi svoje posestvo in za to prejemati še plačo.« Ostal je torej optimist do konca. Znano je, da gre v tretje rado. In to tretje je bila tretja reforma, reforma vrnitve njegovega premoženja, ne vem ali v celoti ali le delno.

Toda žal, to ni moglo v celoti zadostiti njegovim željam, ni mu moglo vrniti nekdanjih slasti in zadovoljstva. Oko namreč ni več zaznavalo kot nekoč v letih, polnih življenjskega elana, občutki niso bili več tako popolnoma jasni, da bi lahko občudoval svoje, tisto, ki se mu pravi ZEMLJA. Zemlja, »ki ima korenine do pekla«.

Ta zemlja ga je sprejela vase v 86. letu njegovega burnega, vendar plodnega in plemenitega življenja! Jesen je bila radodarka, ki daje in odide.

WERNER PITZ - Pitzov gospod je dajal - se razdajal - in odšel! Za njim žalujemo vsi, ki smo ga poznali, in se ga bomo spominjali!

Štefan Horvat

KURIVO-PREVOZ Bojan Jakšič, s. p.

PREMOG

Hitra dobava na dom in ugodne cene.

- Lignit, kosi: 7.400,00 SIT
- Lignit, kocka: 7.100,00 SIT
- Češki, visokokal.: 14.990,00 SIT

Naročila po tel. 71 106 ali na Gor. Bistrici 51.

NIKA
POSLOVNA DRUŽBA D.D.

BREŽICE
Trg tržarstva 14, tel. 0608 62-236

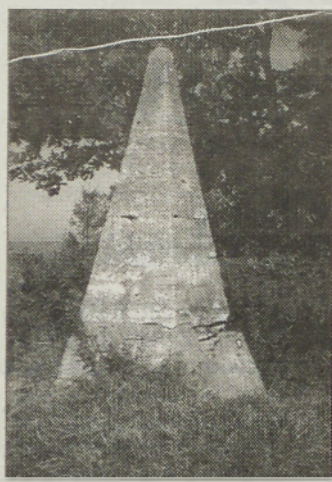
LJUBLJANA
Dobrota 20, tel. 01 133-11-55

MARIBOR
Partizanska 3-5, Ljubljanska 3a
tel. 022 28-400, tel. 023 28-936

CELJE
Kranjska 2, Zdravstveno n. 11
tel. 024 211-544, tel. 023 772-531

PTUJ
Koper
Partizanska 12, tel. 026 38-290

PIRAMIDA - V Hercegovščaku nad Gornjo Radgono stoji na nadmorski višini 310 metrov spomenik, ki mu pravijo piramida. Predniki so ga menda postavili v spomin na avstro-ogrškega monarha Franca Jožefa, ki naj bi bil v teh krajih 1882. leta na lovu. Vlada je že dolgo ni več na svetu, kaže pa, da bo klonila tudi piramida, saj jo je močno načel zob časa. Morda pa se bo našel kdo, ki jo bo popravil. - Fotografija: F. Klemenčič

Prepovedali igrati v procesiji

Člani godbe so iz Lešan, Nasove in Plitvice - Kaj nam je povedal Sebastian Pfeiler?

V vseh je bilo svojčas veliko godbenikov in godcev, ki so bili povečini samouki. V Lešanih v Apaški dolini deluje vaška godba celo že 50 let. Več o Lešanski godbi, kakor se »uradno« imenuje, nam je povedal njen soustanovitelj Sebastian Pfeiler, ki je sicer živi in kmetuje v Nasovi: »Godbo smo ustanovili 1945. leta. Nekateri so sicer že prej nastopali, toda neorganizirano. Vse od začetka sem v godbi igral f-bas. Igranja sta me naučila brat Vili in Ivan Tropenauer. Sedaj igra v Lešanski godbi 15 godbenikov, vodi pa jih Ivan Kocbek. Sam pa sem sodelovanje oziroma igranje lani zaradi bolezni opustil. V letih 1974-1994 sem bil kapelnik.

Skozi 50 let smo veliko nastopali, predvsem na apaškem območju. Bili smo vedno lokaina godba, saj smo igrali največ za naše ljudi. Tradicionalne nastope smo imeli v apaški cerkvi, zlasti za božič, novo leto, veliko noč, binkošti, dan mrtvih in na dan farnega žegnaja. Igrali smo tudi v procesijah, ampak ne vedno. Zgodilo se nam je namreč, da so nam miličniki prepovedali igranje v verski procesiji in smo potem naprej nemo korakali z instrumenti na ramah.

Ne bi bilo prav, ko ne bi omenili, da je pravzaprav vsa Pfeiferjeva družina muzikalična. V godbi igra tudi sinova Vili in Hanci. Naš sogovornik in njegova žena Anica pa sta redna pevca v apaškem cerkvenem pevskem zboru. On prepeva tam 47 let, ona pa kar 50 let. To pa še ni vse! Kar 7 Pfeilerjevih družinskih članov je nastopalo tudi na raznih prireditvah, kjer so predstavili ljudsko petje, na primer v Gornji Radgoni, Apačah in Radencih. Sebastian pa je bil tudi priljubljen muzikant na gostijah. Nekateri so trajale tudi po dva dni. Svojčas je nanje hodil peš. Ni pa zanemarjal tudi kmetijstva, saj kmetija premore 6 hektarjev zemlje.

Kako naprej. Lešanska godba? Doslej uradno niso bili registrirani, zdaj pa nameravajo poskrbeti še za to formalnost. Morda jim bo družba potem tudi pomagala pri nakupu uniform. Naj se zgodi tako!

LUDVIK KRAMBERGER

MARKO SLOKAR, državni sekretar Ministrstva za okolje in prostor Republike Slovenije, o embalaži, odpadkih in novem zakonu

Boj se idealne ženske in idealnih zakonov

»Ko sem prišel na ministrstvo lani septembra, sem mislil, da je 1993. leta sprejeti zakon o varstvu okolja zares idealni zakon. Ampak potem sem spoznal, da se idealnih stvari ne da speljati. Boj se idealne ženske, pravijo, in jaz se tudi bojim tega idealnega zakona, saj je neizvedljiv.« Je povedal državni sekretar na Ministrstvu za okolje in prostor, zadolžen za reševanje problematike odpadkov, g. Marko Slokar. Zagovarja potrebo po novem zakonu, ki bo posebej namenjen odpadkom. V zadnjih mesecih so naredili posnetek stanja deponij v Sloveniji, pripravili so številne projektne naloge, kako ravnati s posameznimi vrstami odpadkov, metodologije za popis embalaže idr. IKROS, kot vseslovenski nacionalni program, je zastarel, velja le konceptualno, operativno pa bo potrebno stvari zastaviti drugače. Reševanje problema odpadkov pa je tesno povezano z investicijami, kajti tovarnjaki, kante za smeti in deponije ne rešijo problema odpadkov dokončno. Ena centralna sežigalnica komunalnih odpadkov za potrebe okrog 500 tisoč prebivalcev in sežiganje okrog 150 tisoč ton odpadkov letno pa stane 250 milijonov mark.

V to, da je novi zakon o odpadkih res potreben, našega sogovornika zadnje čase prepričujejo nekatere odločitve ustavnega sodišča, ki nakazujejo na to, da bomo pri ravnanju z odpadki prišli do omejevanja določenih pravic; ko pa gre za omejevanje določenih pravic, se začne razmišljati o zakonu, kajti edino na ta način bomo lahko določene stvari rešili.

Kdaj bo prišlo do konkretnega reševanja problemov na terenu? Časa ni. Pogledajte samo na primer, kako močno se je povečalo polnjenje pišav v plastenke in tetrapak embalažo - vse to gre na komunalne deponije. Povečala se je tudi uporaba pločevink.

To je problem, ki zahteva celovit pristop. PET-embalaža je še od vseh najbolj obvladljiva. Decembra lani smo dobili direktivo Evropske skupnosti o embalaži in odpadni embalaži, v kateri daje usmeritve, kako z embalažo v bodoče, saj le-ta predstavlja do 40 % vseh odpadkov med komunalnimi odpadki. Ob tej je posebna industrijska embalaža. Vsak segment odpadkov zahteva predpis in pravila ravnanja, na tej podlagi se podeli koncesija določenemu zainteresiranemu od-

stranjevalcu odpadkov. Imamo že nekaj odstranjevalcev: Pinus, Ekol in Ekosan pobirata za Petrol odpadno embalažo, ki jo je potrebno uničiti ali reciklirati; zdaj bodo začeli pobirati tudi filtre. Po vzoru Avstrije je pripravljen predpis o embalaži iz stekla, plastike in aluminija. Problem je, da nimamo reciklažnih obratov za predelavo te vrste odpadne embalaže in jo odlagamo. V Sloveniji ni možno predelati odpadnega stekla in je hud problem zbrati steklenice, ki jih kot za manj vredno steklo nimamo kam plasirati, ker ni predelovalnega obrata. Včasih smo pošiljali v Hum na Hrvaško, zdaj to delamo v omejenih količinah.

Podobno je s plastično embalažo, ker ni predelovalnih kapacitet. PET-embalažo je možno sežgati, pa nimamo sežigalnic.

»Radenci bodo požrli svoje plastenke«

Kdo bi moral poskrbeti za sežigalnice ali predelovalne obrate?

To je začaran krog. Danci so pločevinke prepovedali. To je proti predpisom Evropske unije in je sprožen celo spor. Izgovarjajo se, da nimajo obratov za predelavo pločevink, zato jih ne bodo uvažali.

V Radenski trdijo, da oni sami niso dolžni skrbeti za te odpadke, ker pred leti, ko so uvažali stroje za izdelovanje te embalaže, nihče ni spraševal ali pogojeval, kaj bo s plastenkami.

Radenska je bila vključena tudi v pripravo za popis embalaže, v izdelavo predpisa o ravnanju z odpadno embalažo, če poudarim, je direktiva Evropske unije, da proizvajalec mora poskrbeti za svojo embalažo. Prva obveza je poskrbeti za proizvod »od zibelke do groba«. Če plasirate mineralno vodo v plastenki namesto v steklenici, morate vedeti, da je na trgu poplava plastenk.

Bojijo se, da bodo najbolj tepeni domači, znani proizvajalci, uvozniki pa se bodo zmazali.

Tako proizvajalec kot uvoznik bosta morala poskrbeti za odstranitev odpadkov. Zelena pika na nemških izdelkih ne pomeni, da je izdelek ekološki, ampak da je firma, ki ta proizvod daje na tržišče, participirala del sredstev v sistem odstranjevanja odpadkov in s tem prenaša odgovornost nanje, da nastali odpadki na ekološko ustrezen način odstranijo. Po zakonu o varstvu okolja je odstranjevanje odpadkov javna služba, za nevarne odpadke je republiška, za komunalne odpadke pa lokalna javna služba. Poz-

namo več stopenj: preprečevanje nastanka embalaže, vračanje in recikliranje in potem šele uničenje. Ponovna uporaba je mogoča le pri steklenicah, pri plastenkah to ni mogoče, je pa možna reciklaža. Upoštevana je snovna in energetska reciklaža. Samo sežig brez koriščenja energije ni dovoljen.

Marko Slokar, državni sekretar Ministrstva za okolje in prostor

Iz čigavega žepa

Kako bo to izvedljivo?

Prek sistema javnih služb. Sistem ravnanja s komunalnimi odpadki bo definiran, predpisali bomo pravila ravnanja, pripravljeno bodo ustrezni podzakonski predpisi. Vzpostaviti bo potrebno tehnološko zaključen krog. Gre za selekcionirano zbiranje odpadkov.

Problem embalaže mora biti sistemsko rešen, proizvajalci in prodajalci pa naj si uredijo sistem!

Pripravili bomo ustrezne vzpodbude in predpise, ki bodo omejevali prodajo v določenih vrstah embalaže oziroma določali pogoje, ki jih bodo morali izpolnjevati tako proizvajalci kot uvozniki.

Kdaj se bo začelo zares, kdaj bodo morali začeti odvajati del sredstev za reševanje problema embalaže?

Uveden je sistem taksiranja na področju odpadnih voda, pri zaščiti zraka in na področju ravnanja z odpadki teh taks še ni. S strategijo ravnanja z odpadki, ki je sestavni del nacionalnega programa, bomo nakazali rešitve za posamezne vrste odpadkov in kako bomo zbirali sredstva: ali s koncesijami posameznim javnim službam, ki bodo zaračunavale strošek odstranjevanja odpadkov, ali pa z obliko taksiranja.

Vi ste navedli (Nazaj k naravi - z denarjem, Vestnik, št. 35, 31. avgusta 1995), zakaj ne gremo na sistem kavcij, da bi nekdo, ki bi plastenko prinesel nazaj, dobil nazaj tudi denar. V Nemčiji tega ni, ne dobite nič za vrnjeno plastenko. Tam ne smete odvreči plastenke v kanto za smeti, je predpis, tega predpisa se ljudje držijo. Najprej moramo potrošniki zavestno varovati svoje okolje. Že sedaj je možnost kupiti olje v steklenici ali v plastenki, pa vzememo raje v plastenki, češ kaj bom nosil tisto steklenico. Začeti je potrebno tako: če ti komunalci najdejo v kanti za smeti stvari, ki ne spadajo med smeti, te bodo oglobili. Ob tem morajo imeti možnost selekcioniranja in da to plačajo, kajti to je strošek.

Prihranite 1000 mark za odpadke

Zadnja izgubljena leta pri tem močno manjkajo, ljudje so začeli vestno sodelovati v ločenem zbiranju odpadkov, potem pa so ugotovili, da nazadnje to vse skupaj odpeljejo na eno odlagalnico. Zaupanje je čedalje manj!

Na tak način je zaupanje izgubljeno. To pa zato, ker sistem ni bil narejen v celoti. Selekcija in zbrano odpadke je potrebno selekcionirano predelati. Predelovalnih obratov v Sloveniji ni. Dokler celotne infrastrukture ne bo - saj gre za novo gospodarsko dejavnost, ki se ne more postaviti čez noč - tega problema z odpadki ne bomo rešili.

Pri gospodarski zbornici obstaja »borza odpadkov«. Industrija se je sama organizirala in je za nekatere vrste odpadkov našla zaključen krog. Pogovarjamo se o možnosti postavitve dveh inčinatorjev za območje severovzhodne Slovenije v okolici Maribora ali Kidričevega, kjer so infrastrukturni objekti. Druga sežigalnica bi bila v okolici Ljubljane za osrednjo Slovenijo in s tem bi pokrili več kot dve tretjini Slovenije. Za posebne odpadke, v industriji, imamo že dve sežigalnici, v vseh potrebnih dovoljenjih, v Pinusu Rače in Leku v Lendavi se termično obdelavo posebnih vrst odpadkov. Zato razmišljamo o sežigalnici komunalnih odpadkov.

Je zdaj že znano, kje se bodo komunalni odpadki sortirali, delovali, na začetku ali na koncu? Se bo lahko vsaka občina o tem sama odločila?

To bo rešeno sistemsko. Za sežig komunalnih odpadkov je tehnologija zbiranja le-teh drugačna kot za druge oblike. Sam se nagibam k selekcioniranemu zbiranju na izvoru, predvsem tistih vrst, ki jih lahko zberemo dovolj velikih količinah in s tem čiste. Na Dunaju priznajo, da 80 % odpadkov iz sortirnice konča v sežigalnici. Če se bomo odločili za sežigalnico, je smiselno ločiti zbirati odpadke, ki se jih ni potrebno zmanjšati, ostalo bomo nekaj deponij, kajti 54 jih je preveč in 200 ali 300 mark strošek po toni je enako, kot če bi jih žigali. Realni strošek odpadki v Evropi se vrte med 800 ali 1000 markami na leto za stiričlansko družino, nas pa stane 20 do 30 mark, s tem plačamo strošek prevoza.

Kdo bo vse to plačeval? To je vprašanje, ki se začne in konča: Koliko smo v resnici sposobni biti zeleni? Ali je strukturno sobni biti zeleni? Ali je strukturno sobna družina letno sposobna plačati tisoč mark samo za ravnanje z odpadki, kje pa so še vsi drugi komunalne storitve. Tako je v Nemčiji! Gre za zmožnost ali nezmožnost!

BERNARDA B. PEČEK

Vsak četrtek Vestnik z vami in za vas!

PIŠMA, MNENJA, STALIŠČA ...

Kdo je zadolžil KZ Panonko?

V Vestniku z dne 14. 9. 1995 je bil v rubriki Pišma, mnenja, stališča... objavljen prispevek s podpisom Ernesta Pintariča.

Ker me pišec v sedmem odstavku prispevka neutemeljeno obtožuje, želim bralce Vestnika seznaniti z naslednjimi dejstvi.

Prvotna KZ Panonka M. Sobota se je s svojimi temeljnimi zadružnimi enotami in zadružnima podjetjema ter delovno skupnostjo skupnih služb dne 30. 6. 1992, v skladu z Zakonom o združenih, preoblikovala v šest splošnih kmetijskih združenj in dve zadružni podjetji. Teh osem samostojnih pravnih oseb je s svojimi organi upravljanja ustanovilo Zvezo združenj Panonka M. Sobota. Na ustanovnem občnem zboru Zveze združenj dne 20. 7. 1992 sem bil imenovan za v. d. direktorja za dobo treh mesecev. Potem so bili objavljeni razpisi za direktorja Zveze združenj (avgusta 1992, marca 1993 in slednji uspešen junija 1993). Ves ta čas so mi pristojni organi upravljanja podaljševali mandat (štiri krat). Pri teh odločitvah so imeli vse možnosti za drugačno kadrovske rešitve.

V času 13 mesečnega opravljanja del in nalog v. d. direktorja Zveze združenj, sem bil odgovoren za vodenje Zveze ter za ukrajeno delo vseh združnih pravnih oseb. Vse pomembne odločitve je obravnaval strokovni kolegij, ki je zaključke posredoval organom upravljanja. Strokovni kolegij so sestavljali direktorji splošnih kmetijskih združenj (6), združnih podjetij (2), zadružne blagovne hiše, Zveze združenj Panonka; vodja finančno-računovodskega sektorja, vodja komercialne in sekretar zadruge.

V zvezi s prodajo »plesnivega ječmena« v najbolj sušnem poletju tega stoletja obstaja celotna dokumentacija (Panonka KZ). Ukrepe za odpravo posledic po suši je sprejela Vlada Republike Slovenije

25. 8. 1993. Kmetom upravičencem je bilo do konca leta 1994 dobavljeno 2.860.000 kg neoporečnega ječmena. Navedba o prodaji »plesnivega ječmena« se lahko nanaša izključno na 3200 kg ječmena, saj je bila to edina reklamacija. Sporni ječmen je osebno prevzel 20. 8. 1992 pišec prispevka. Doma je ječmen uskladiščil in ga brez ustreznih laboratorijskih analiz reklamiral. Po 25 dneh ga je zamenjal za neoporečnega, pri tem je uveljavil dodatne stroške prevoza (17. 9. 1992) in odškodnino s pisnim pobotom (8. 7. 1993) za tako imenovani osušek v količini 620 kg. Po metodi izračunavanja izpleta bi torej moral imeti »plesnivi ječmen« ob prevzemu avgusta 1992 30,66 % vlage, namesto ustrezne 14 %. Nadpovprečno vlažnost ječmena (v tem primeru več kot 30 %) lahko laično in vizuelno oceni vsak, tudi neuk kmet. Reklamacije zato nikakor nisem odobral.

K navedbam, da sem nekajkrat kandidiral za predsednika soboške vlade in da so me »poslanci« zavrnila, pa toliko: Delegati so mi v prvem krogu volitev aprila 1993 namenili 49 glasov (ostala dva kandidata sta prejela 37 in 11 glasov), v drugem krogu sem prejel 57 glasov, protikandidat 35. Na drugih volitvah v maju 1993 sem dobil od 98 pristojnih delegatov 60 glasov.

Trditve, da sem poleg tega hotel postati kmetijski minister pri soboški vladi in da so me poslanci tudi tokrat zavrnila, je povsem neresnična. Res pa je, da sem dal v aprilu 1995 vlogo na razpis za delovno mesto vršilca dolžnosti vodje notranje organizacijske enote za kmetijstvo in gozdarstvo pri Upravni enoti M. Sobota. Izpolnjeval sem razpisane pogoje, odgovora pa do danes nisem prejel.

To pojasnilo je namenjeno bralcem Vestnika. S pišcem članka, ki se spreneveda, ne bom polemiziral prek medijev.

Ervin Pitz

VENERA
Agencija za trženje
telefon:
(069) 33 015

**INDUSTRIJA KONFEKCIJE
VELIKA POLANA 106
69225 VELIKA POLANA**
razpisuje prosto delovno mesto
VODJE PROIZVODNJE

za nedoločen čas
s polnim delovnim časom.

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- da imajo visoko ali višjo šolo tekstilne smeri

- najmanj tri oziroma 5 let delovnih izkušenj na podobnih delih
- organizacijske sposobnosti in smisel za skupinsko delo
- vsaj pasivno znanje nemškega jezika

Poskusno delo traja 3 mesece. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh na naslov:

INDUSTRIJA KONFEKCIJE
Velika Polana, Velika Polana 106,
69225 Velika Polana.

florina MARIBOR
p.o.

Cvetličarna Kamelija, Ob cesti na stadion,
Gornja Radgona

VENCI, NAGROBNI ARANŽMAJI, SVEČE
in še veliko drugega.

VELIKA IZBIRA in UGODNE CENE!

Pridite in se prepričajte.

Vestnik za vas!

UNIVERZA V MARIBORU
Evropski center za etnične, regionalne in sociološke študije

Mladinska 9, Maribor

RAZPISUJE

delovni mesto mladega raziskovalca

Na razpis se lahko prijavi kandidati, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- državljanstvo Republike Slovenije
- najmanj visoka strokovna izobrazba na področju družboslovja in humanistike
- izpolnjevanje pogojev za vpis na podiplomski študij v študijskem letu 1995/96
- povprečna študijska ocena najmanj 8
- starost praviloma pod 28 let

Prednost pri izbiri bodo imeli mladi raziskovalci z opravljenim magistriranjem in kandidati, ki so vpisali enovit doktorski študij.

Pisne prijave z dokazili sprejemamo 15 dni po objavi razpisa na naslov:

ECERS, Mladinska 9, 62000 Maribor.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v zakonskem roku.
Za dodatne informacije pokličite: 062/221 709

Osnovna šola I Murska Sobota,
Štefana Kovača 32, M. Sobota

Osnovna šola II Murska Sobota,
Cankarjeva 91, M. Sobota

Osnovna šola III Murska Sobota,
Trstenjakova 73, M. Sobota

obveščajo starše, da bo

VPIS ŠOLSkih NOVincev

v četrtek, dne 21., v petek, dne 22., v ponedeljek, dne 25. 9. 1995 od 8. do 14. ure,

v torek, dne 26. 9. 1995 pa od 8. do 16. ure na vsaki posamezni šoli.

Na podružnični šoli v Krogu bo vpis v sredo, 27. 9. 1995, od 8. do 12. ure.

Starši iz mesta Murska Sobota in okoliških vasi vpisujejo otroke na tisto osnovno šolo, ki je v bližini njihovega bivališča in pri vpisu upoštevajo dosedanja šolska okolišja.

Obseg vpisa bodo šole usklajevale v skladu s prostorskiimi pogoji.

Vpisujemo otroke, ki so rojeni leta 1989, ter januarja in februarja 1990, pogojno pa tudi otroke rojene do 31. 8. 1990.

Ob vpisu je potrebno predložiti izpisek oziroma fotokopijo izpiska iz rojstne matične knjige, ki ga bomo zadržali.

VARIS

PROIZVODNJA SANITARNIH CELIC
LENDAVA d.o.o.

POSLOVODNI ORGAN PODJETJA VARIS LENDAVA, D. O. O.,
VABI K SODELOVANJU

KERAMIČARJE - 10 IZVAJALCEV

OD KANDIDATOV PRIČAKUJEMO:

1. končano srednjo šolo za keramičarje (IV. stopnja),
2. vsaj eno leto delovnih izkušenj,
3. poskusno delo 1 mesec,
4. starost do 30 let.

Ponujamo:

1. stimulatívno plačo,
  2. pretežno delo v proizvodnji,
  3. možnost dodatnega zaslúška zaradi podaljšanega dela.
- S kandidati, ki bodo izpolnjevali pogoje, bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas.

Ponudbe z dokazilom o izpolnjevanju pogojev pošljite v roku 8 dni od objave na naslov: VARIS Lendava, d. o. o., Industrijska 4/b, 69220 Lendava. Informacije po telefonu 76 111 (interna 398), kadrovska služba.

Zlata jesen

od 15. septembra
do 28. decembra

v Portorožu

- Tedenski termalno-rekreacijski paket vključuje:
- nastanitev v **GRAND HOTELU PALACE** ali v hotelu **APOLLO**
  - sedem polpenzionov, turistična taksa, sprejem s pijačo za dobrodošlico, svečana večerja, bogat animacijski program, ogled mesta Piran
  - posvet z zdravnikom **TERM**
  - tri storitve z naravnimi faktorji **TERM** /blatne obloge, slanica ali blatne kopeli, masaže/
  - tri storitve elektroterapije ali inhalacije ali solarij
  - telovadba v trim kabinetu in bazenu /razen ob sobotah in nedeljah/
  - kopanje v bazenu

Cena paketa na osebo:
GRAND HOTEL PALACE, A-kategorija 515 DEM
APOLLO, B-kategorija 466 DEM
Doplačilo za polni penzion 15 DEM na osebo na dan, dodatek za enoposteljno sobo 10 DEM na dan.
Popusti: tretja oseba v dvoposteljni sobi ima 20% popusta.
Ugodnosti: možnost plačila na obroke, upokojenci 10% popust.
Način plačila: v tolarjih po menjalniškem tečaju Splošne banke Koper na dan plačila.

Terme Telasoterapija

Portorož

Ležijo v mondenem kraju slovenskega turizma, na najlepšem delu jadranskega primorja, v Portoroškem zalivu.
V termah zdravijo s pomočjo naravnih zdravilnih sredstev - solno lužne usedline slavnice, peloidom, solinskim blatom, velik vpliv na počutje in zdravje pa prispeva tudi mikroklima.

Inātkacijsko področje zdravilišča sestavljajo vnetne revmatične bolezni, degenerativni in zunajsklepni revmatizem, stanja po poškodbah in operativnih posegih na lokomotornem sistemu, brazgotine po opeklinah, kronični vnetni procesi nosu, žrela in grla, vnetni procesi genitalij, nevroze in kožne bolezni. Terapevtski postopki so v obliki kopeli, inhalacij, fango kopeli in oblog, masaž, elektro- in termoterapij ter traktacij.

Gostom je na voljo dietna prehrana, shujševalne kure, klasična kitajska akupunktura, laser punktura in magnetoterapija.

V termah lahko gostje izkoristijo vse rekreacijske možnosti, ki jih nudi sodobno primorsko letovišče: plavanje v morju in bazenih, čolnarjenje, ribarjenje, surfanje in smučanje na vodi.

Na številnih igriščih lahko igrajo tenis, mini golf, tu pa so tudi balinišča in prelepo okolje za sprehode ob obali.

Večere si gostje lahko krajšajo z obiski številnih kulturnih prireditev in zabavišč, popoldneve pa z izleti v Piran, Lipico, Postojno, Hrastovlje in Benetke.

NOVO! **FAMIS d.o.o.**
V SLOVENIJI 63305 Vransko, Stopnik 30
 Tel.: 063 725-377 Fax: 063 725-429

MONTAŽA HIDRAVLIČNIH ZAVOR NA VSE TIPE TRAKTORJEV

TRAKTOR VAM ODPELJEMO Z DVORIŠČA IN VAM GA ČEZ 3 DNI POSTAVIMO NAZAJ Z NOVIMI ZAVORAMI!

TORPEDO DEUTZ

CENA 850 DEM

PREDNOSTI:

- UČINKOVITO ZAVIRANJE
- NIČ VEČ MEHANSKEGA PRENOSA
- AVTOMATSKA NASTAVITEV ZAVOR
- BREZHIBNO DELOVANJE
- 100% VARNOST
- ŽE VEČ KOT 100 TRAKTORJEV Z NOVIMI ZAVORAMI

POLEG MONTAŽE HIDRAVLIČNIH ZAVOR VAM PO UGODNIH CENAH NUDIMO VSE VRSTE TRAKTORJEV IN KMETIJSKE MEHANIZACIJE, REZERVNE DELE TER GENERALNA IN OSTALA POPRAVILA TRAKTORJEV IN OSTALE KMETIJSKE MEHANIZACIJE.

PRODAJA STARO ZA NOVO!

ZASTOPANJE IN PRODAJA TRAKTORJEV SAME, HÜRLIMANN, ZETOR, ZTS, TORPEDO.

DA VAŠE VOZILO NE BO "ZMRZOVALO"!

Hladni dnevi lahko v motorju vašega vozila povzročijo nepopravljivo škodo. Zato smo v Petrolu po novi, do okolja prijaznejši recepturi pripravili vrsto sredstev za zaščito pred mrazom:

PETROL ANTIFRIZ 40
 je pripravljen za uporabo (redčenje ni potrebno)

PETROL ANTIFRIZ koncentrat
 je treba pred uporabo razredčiti z vodo

PETROL ANTIFRIZ DH 82
 je pripravljen za uporabo in posebej prirejen za francoska vozila

Petrol Antifriz sodi med najsodobnejše hladilne tekočine, saj ne ščiti le pred mrazom, temveč tudi pred korozijo, hkrati pa učinkovito odvaja toploto iz motorja. Sodobni motorji so namreč izdelani iz različnih materialov v čedalje ožjih temperaturnih območjih, zaradi česar so bistveno bolj občutljivi na razne poškodbe. Prav zato je za zdravje vašega motorja bistveno, da uporabljate kvalitetno hladilno tekočino, ki pri nizkih temperaturah ne zamrzuje, pri visokih obremenitvah ne zavre, hkrati pa ščiti kovino motorja pred korozijo. Voda v hladilniku tudi poleti škoduje motorju vašega vozila! Obiščite najbližji Petrolov bencinski servis in preverite stanje hladilne tekočine - boste videli, da vam bo vaš avto hvaležen.

PETROL Slovenska naftna družba

Občinski svet Občine Cankova - Tišina objavlja na podlagi pravilnika o dodeljevanju posojil za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Cankova -Tišina in sklepa z dne 11. 9. 1995

RAZPIS

za dodelitev posojil s subvencionirano obrestno mero za vlaganje v razvoj malega gospodarstva v občini Cankova - Tišina za leto 1995.

Višina razpisanih sredstev znaša 35.000.000,00 SIT, od tega:
 - iz sredstev LB Pomurske banke, d. d., M. Sobota 35.000.000,00 SIT (glavnica),
 - iz sredstev občinskega proračuna 5.000.000,00 SIT (subvencioniranje obrestne mere).

Pogoji za dodelitev posojil:

- izhodiščna obrestna mera: R + 9 % letno
  - subvencija občine (r): 5 % letno
  - moratorij: 6 mesecev
  - odplačilna doba, vključno z moratorijem: 4 leta
  - posojila se vračajo v trimesečnih obrokih
- Posojila so namenjena obrtnikom, samostojnim podjetnikom in gospodarskim družbam v zasebni lasti, ki bodo sredstva vložili v:**
- nakup, graditev, prenavo in adaptacijo poslovnih prostorov;
  - nakup opreme;
  - odpiranje novih delovnih mest, povezano z ustanavljanjem novih enot malega gospodarstva.

Na razpis se lahko prijavijo prosilci, ki imajo sedež na območju občine Cankova -Tišina, tu opravljajo dejavnost ter nameravajo investirati na območju te občine. Za posojilo lahko zaprosijo tudi prosilci, ki še pridobivajo dovoljenja za opravljanje dejavnosti oziroma registracijo na sodišču.

Posojila se prednostno dodelijo prosilcem, ki poleg pogojev, ki jih zahteva banka, v največji meri izpolnjujejo še naslednje kriterije:

- opravljajo ali bodo opravljali dejavnosti, ki v občini niso razvite;
- razširjajo obseg poslovanja in odpirajo nova delovna mesta v proizvodnih in storitvenih dejavnostih;
- ustanavljajo nove proizvodne in storitvene zmogljivosti ter ustvarjajo možnosti za nove zaposlitve;
- da je naložba usmerjena v doseganje višje

kakovosti proizvodov in storitev ter zagotavlja ekološko neoporečen delovni proces;
 - zagotavlja boljšo oskrbo občanov;
 - da so komitenti LB Pomurske banke, d. d., Murska Sobota.

Prijava na razpis mora vsebovati:

- kratko predstavitev prosilca;
- poslovni načrt - opis razvojnega programa s pričakovanimi učinki;
- dovoljenje za opravljanje dejavnosti oziroma registracijo ali dokazilo o začetnem postopku pridobitve dovoljenja za opravljanje dejavnosti oziroma registracije na sodišču;
- obrtniki in samostojni podjetniki predložijo davčno napoved za preteklo leto in polletno poročilo o poslovanju v letu 1995.
- podjetniki (gospodarske družbe) predložijo izkaz uspeha in premoženjsko bilanco za preteklo leto in BON 2;
- samostojni podjetniki in obrtniki predložijo potrdilo o plačanih prispevkih in davkih;
- gradbeno dovoljenje ali priglasitev del, če gre za gradnjo ali adaptacijo poslovnih prostorov;
- kupoprodajno pogodbo, predračun ali račun, če gre za nakup poslovnih prostorov ali opreme;
- zemljiškoknjžni izpisek o lastništvu premoženja za potrebe zavarovanja posojila.

Prošnjo za posojilo s prilogi sprejema tajništvo Občine Cankova - Tišina, Tišina 4. Rok za vložitev prošnje je 20 dni od objave razpisa. Nepopolne vloge ne bodo upoštevane. Komisija za delitev posojil bo prošnje rešila najpozneje v 30 dneh po preteku razpisa in o odločitvi obvestila prosilce v 8 dneh. Sklep komisije za delitev posojil je dokončen. Po odobritvi posojila sklene vsak posamezni posojiljemalec z banko posojilno pogodbo.

Predsednik občinskega sveta
 Viktor Vrečič l. r.

OKREPČEVALNICA - BISTRO M SEBEBORCI

VABIMO VAS
 22., 23. in 24. septembra na DOMAČE KOLINE!
 V nedeljo: madžarska kuhinja Starogradska glasba.

VSAK DAN SVEŽE PICE!

SOS

telefon za ženske in otroke, žrtve nasilja
061 441 993
 ali 97 82,
 od 18. do 23. ure.

RTV SERVIS RAC pri Gradu

SERVIS BELE TEHNIKE, RADIJSKIH IN TELEVIZIJSKIH SPREJEMNIKOV PRIDEJO TUDI NA DOM, ODPELJEJO IN HITRO POPRAVIJO

ODPRTO VSAK DAN OD 8.00 DO 16.00, OB SOBOTAH OD 8.00 DO 12.00
 INFORMACIJE PO TELEFONU: (069) 53 097

OBVESTILO PRIDELOVALCEM KORUZE

Pridelovalce koruze obveščamo, da bomo v Tovarni močnih krmil v Lipovcih tudi letos sušili in odkupovali koruzo.

Cena za kilogram suhe koruze bo 17,00 sit, denar pa boste dobili po 20 dneh.

Začetek obratovanja sušilnice je predviden za konec septembra, točen datum bo objavljen po radiu.

Sušenje koruze je drago, zato pridelovalcem svetujemo, da z žetvijo ne hitijo, ampak počakajo, da koruza čimbolj dozori na njivi, da bi bili stroški čim nižji.

Pri predaji koruze se bo moral vsak dobavitelj odločiti, ali bo koruzo prodal ali jo bo samo dal posušiti in uskladiščiti, za kar bo plačal stroške. Poznejše spremembe ne bodo mogoče.

KMETIJSKO GOSPODARSTVO RAKIČAN, P. O.

LADA CENTER * AVTOTRGOVINA

62231 Pernica, Vosek 6d (ob cesti Maribor - Lenart), tel.: 062/640 540

ODPRTO: ponedeljek-petek od 8. do 16. ure, v soboto od 8. do 12. ure.

PRODAJA AVTOMOBILOV LADA

- posojila brez pologa do 5 let
- obrestna mera že od 8%
- sistem: STARO ZA NOVO
- najugodnejši lising za kmetovalce in obrtnike

AVTOMOBILI NA ZALOGI!

SMO NAJVEČJI SALON VOZIL LADA V SLOVENIJI

OB NAKUPU PODARIMO prevleke in preproge ter opravimo tehnični pregled.

POOBlašČeni PRODAJALEC IN SERVISER
 11-LETNA TRADICIJA

- rezni deli
- avtomehanika
- avtokleparstvo
- vulkanizerstvo

Borut Jagodič

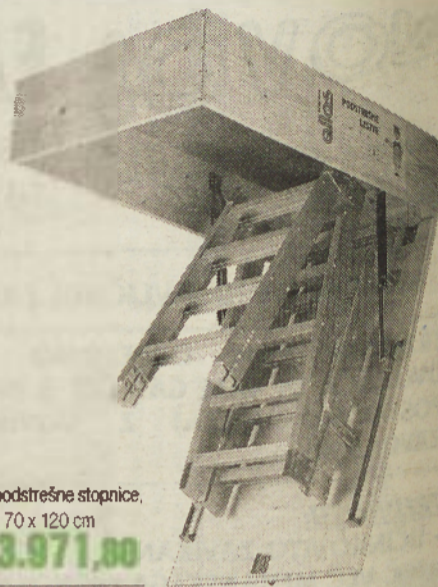
Merkurjevih 30 vročih cen

Vroče cene veljajo do prodaje zalog, od 14. septembra do 7. oktobra 1995, za takojšnja plačila ali pri nakupu na potrošniško posojilo.

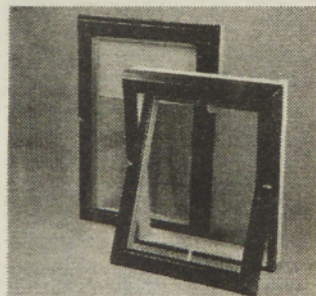
MERKUR

Pri nakupu z Merkurjevo kartico zaupanja še najmanj 4 % in največ 8 % ceneje!

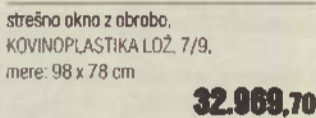
od 14. 9. do 7. 10.
30
VROČIH CEN

akuminijaste podstrešne stopnice,
ELLES, mere: 70 x 120 cm
23.971,80

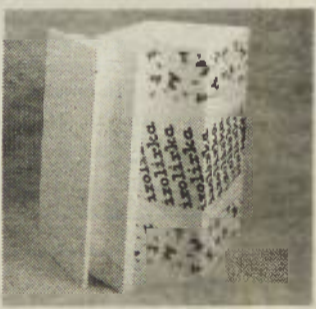
strešno okno z obrobo,
KOVINOPLASTIKA LOŽ, 7/11,
mere: 118 x 78 cm
34.989,90

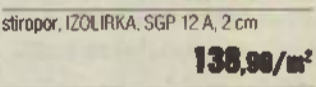
strešno okno z obrobo,
KOVINOPLASTIKA LOŽ, 7/9,
mere: 98 x 78 cm
32.969,70

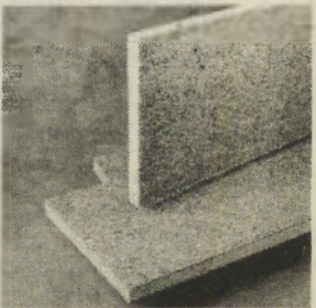
eno-fazni mešalec, LfV 120 I
41.952,00

stiropor, IZOLIRKA, SGP 12 A, 5 cm
347,80/m²

stiropor, IZOLIRKA, SGP 12 A, 2 cm
138,90/m²

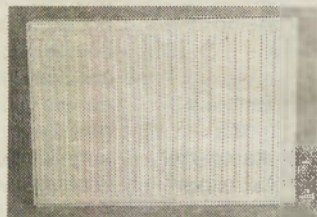
troslojna kombipor plošča, NOVOLIT
debelina: 5 cm
1.236,50/m²

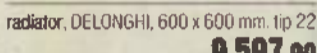
izotem, IZOLIRKA, V3, 10 m², v roli
1.992,40

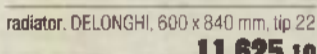
Purpen, CINKARNA, 750 ml
697,90

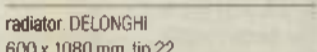
radiator, DELONGHI
mere: 600 x 360 mm, tip 11
4.471,20

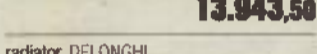
radiator, DELONGHI, 600 x 600 mm, tip 22
9.597,80

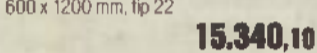
radiator, DELONGHI, 600 x 840 mm, tip 22
11.625,10

radiator, DELONGHI
600 x 1080 mm, tip 22
13.943,50

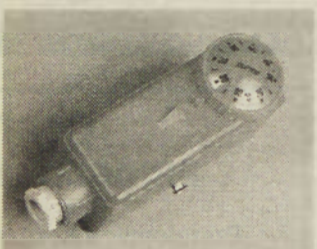
radiator, DELONGHI
600 x 1200 mm, tip 22
15.340,10

radiator, DELONGHI, 900 x 480 mm, tip 22
11.845,90

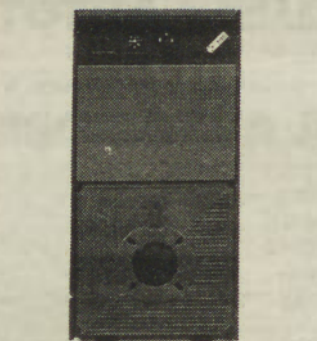
garnitura za cisterno, GOOK
7.988,50

cevno objemni termostat, IMMIT
1.492,70

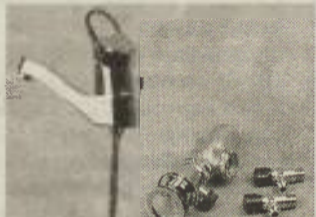
peč na petrolej, KEROSUN
art. 35, darilo: 20 l petroleja
40.934,90

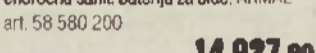
litoželezni kotel za centralno kurjavo,
TEDA 4, 33,3 kW, kombiniran: za olje ali
plin, uvoz iz Italije
58.949,00

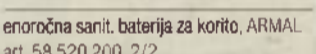
peč na trda goriva, LOKATERM
Planica, z obroči
67.415,90

enoročna sanit. baterija za umivalnik,
ARMAL, art. 58 510 200
14.990,20

enoročna sanit. baterija za bide, ARMAL
art. 58 580 200
14.927,00

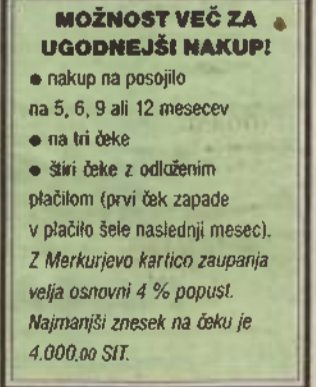
enoročna sanit. baterija za kad, ARMAL
art. 58 650 230
13.990,90

enoročna sanit. baterija za korito, ARMAL
art. 58 520 200, 2/2
12.865,00

WC-spiakovalnik, LfV Laguna,
nizkomontažni
3.497,70

električni grelnik vode, TIKI, TG 50 E, 50 l
14.942,20

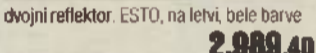
akrilna kopalna kad,
KOLPASAN, Sonata,
velikost: 70 x 170 cm,
bele barve
21.998,30

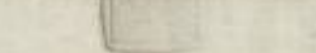
plafoniera, STEKLO, art. 38 A ali 38 C
1.150,80

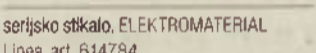
stropna svetilka, ESTO, art. 54919/3,
bele barve
4.158,60

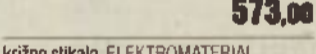
dvojni reflektor, ESTO, na levi, bele barve
2.989,40

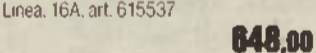
navadno stikalo, ELEKTROMATERIAL
program Linea, art. 614783
540,30

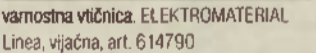
serijsko stikalo, ELEKTROMATERIAL
Linea, art. 614784
660,50

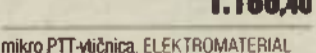
merjalno stikalo, ELEKTROMATERIAL
Linea, art. 614785
573,00

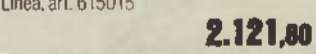
križno stikalo, ELEKTROMATERIAL
Linea, art. 614786
649,90

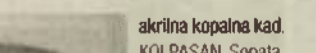
navadno stikalo, ELEKTROMATERIAL
Linea, 16A, art. 615537
648,00

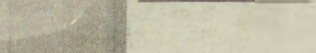
navadno stikalo, ELEKTROMATERIAL
Linea, 16A, s tliko, art. 615538
720,10

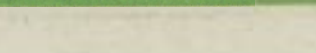
varnostna vtičnica, ELEKTROMATERIAL
Linea, vijačna, art. 614790
540,30

dvojni vtičnica, ELEKTROMATERIAL
Linea, art. 615599
1.186,40

mikro PTT-vtičnica, ELEKTROMATERIAL
Linea, art. 614792
540,30

končna RTV-vtičnica, ELEKTROMATERIAL
Linea, art. 615015
2.121,80

prehodna RTV-vtičnica,
ELEKTROMATERIAL, Linea, art. 615016
2.208,30

P žica, 1,5 mm², uvoz Češka
11,50/m

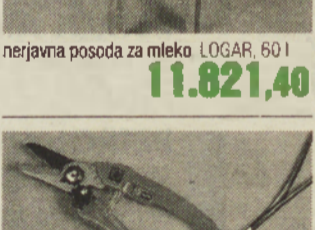
P žica, 2,5 mm², uvoz Češka
16,70/m

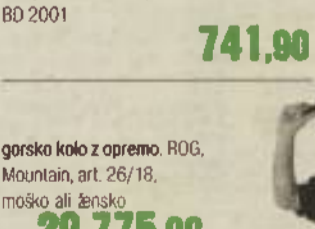
podaljšek, MENNEKES, JO-JO, s štirimi
vtičnicami, PPL, 3 x 1 mm² dolžina 10 m
2.670,50

medeninasta ključka, PREMAR, Mizar,
navadna ali cilindrična
1.798,80

nerjavna posoda za mleko, LOGAR, 60 l
11.821,40

škarje za obrezovanje trte, BANDO,
BD 2001
741,90

gorsko kolo z opremo, ROG,
Mountain, art. 26/18,
moško ali žensko
29.775,00

krožna žaga, BLACK&DECKER, BD 59,
1020 W, globina do 62 mm,
premer 184 mm
15.711,30

tračni brusilnik, SKIL, 1200, 1100 W,
brusilna površina: 76 x 130 mm
14.993,70

vrtalno kladivo, BOSCH
GBH 2/24 DSR, s priborom
39.999,30

akumulatorski vijčnik, BLACK&DECKER,
KC 9019, 3,6 V, blokada vretena,
nastavitev vrtilnega momenta
8.569,80

Obiščite Merkurjev trgovski center v MURSKI SOBOTI: TC Merkur ter prodajalni pridobitljiv Merkurjevoga franšizinga
v CANKOVI: SKZ-Panovka Cankova ter v ORMOŽU: Jeruzalem Kmetijstvo.

4. mednarodna razstava psov

Pasja modna revija

V Lendavi je bila četrta mednarodna razstava psov vseh pasem za Cacib '95. Na razstavo je prišlo okoli tisoč psov iz trinajstih evropskih držav. Zanimivo je tudi to, da smo lahko videli kar 189 pasem, to pa je tudi največje število različnih pasem na razstavah v Sloveniji doslej. Prisotni pa so bili tudi sodniki iz Portugalske, Južnoafriške republike, Kanade, Avstralije in drugod. Kinološka zveza Slovenije pa je ob tej priložnosti podelila avstralski sodnici Carmyn Kingston priznanje za pomoč pri popularizaciji pasjih razstav in za promocijo Slovenije.

Shar Pei: To je sedem mesecev star shar pei Sil iz Slovenske Bistrice. Kuža z žalostnim pogledom in trikrat preveliko kožo. Pasma je prišla iz Kitajske in je dolgo časa veljala za najbolj redko pasmo.

Včasih je bil shar pei bojni pes, danes pa je postal pravi hišni ljubljenček. To je izredno redka pasma, ki je v zadnjih letih prišla tudi v Slovenijo. Kakršnih pet primerkov te pasme najdemo pri nas. Njegova lastnica nam je povedala, da je izredno prijazen in ne preveč zateven.

Irski volčji hrt:

To je največji pes na svetu, čeprav ni najteži. Tudi ta pes je pri nas precej redek. Lastniki pa so jih v glavnem pripeljali iz Velike Britanije. Kljub svoji ostremu izgledu je prijazen, eleganten in hladnokrven pes. O njem pa pravijo: Če si božaš, te pozdravi, če ga dražiš, te zadavi. Vsak, ki želi imeti takšnega psa, pa mora imeti tudi velik vrt in čas, da ga peje na sprehod.

Kraljevski koder:

Takšen pa je bil eden izmed predstavnikov kraljevskih kodrov. Njegova domovina je Francija, tam pa mu pravijo caniche, to izvirna iz besede canard (raca), kar kaže, da so nekoč uporabljali za lov na pernatu divjad. Danes je koder ali pudel, kot mu ponavadi pravijo, bolj gospodarski pes, ki je ponavadi lepo postrizen in velikokrat tudi oblečen kot naš na fotografiji.

Skyjski terier:

Ta pes bi lahko označili tudi s 4-1, kajti to je pes, ki je trikrat daljši kot je visok. Nam pa se je pred fotografiranjem aparat nastavil Danajčan Aldo. Pasma izvira iz Škotske, prvič pa je bila omenjena že leta 1600, dolgo dlako pa je dobil šele v 19. stoletju. Čeprav izgleda precej ljubko, ima zelo zapletene lastnosti, zato je pri vzreji potrebno veliko doslednosti.

Samo občudovali smo lahko pse, kako potrpežljivo so prenašali razne kreme, pudre in ostala kozmetična sredstva, nad katerimi se lastniki tako navdušujejo. Sodniki so imeli težko delo, saj so bili vsi psi pravi lepotci. Po pravici povzdano, psu je vseeno, kako izgleda. Glavno je, da ga gospodar spoštuje, da je hrana okusna, ima vedno dovolj vode in da gre vsak dan na dolge sprehode. Na takšnih razstavah pa se pokaže tudi velika navezanost med lastnikom in psom, veliko pozornosti, ki jo posvečata eden drugemu in skupno veselje ob doseženem dobrem rezultatu.

Tekst in fotografija: Aleksandra Nana Rituper

motorna vozila

JUGO 45 Koral, karamboliran, letnik '87, po delih, prodam. Žerovinci 20/a ali tel.: 062 714 086. m3905

ZASTAVA 101, letnik '85, karambolirano, prodam. Ogled Črenšovci. Inf. tel.: 0602 55 795. m3908

MOTORNO KOLO SUZUKI 250 Cross prodam. Tel.: 49 190. m3910

PASAT CL, letnik '89, rdeče barve, dobro ohranjen, prodam. Tel.: 31 797. m3920

JUGO 45, letnik '86, žrebičko Haflinger, staro 16 mesecev, in kobilo Pony, staro tri leta, prodam. Veron, Sebeborci 90/a. m3930

TOVORNI AVTO FIAT 684, prekučni, 10-tonski, z deli, prodam ali menjam. Tel.: 063 762 888. m3939

JUGO 45, letnik '90, prevoženih 57.000 km, prodam. Tel.: 069 42 131. m3941

ZASTAVO 128, letnik 1986, registrirano do 4. 4. 1996, prodam. Murska 55, Krog. m3950

FORD ESCORD, starejši letnik, ugodno prodam. Tel.: 23 156 ali Trubarjeva 44, Krog. m3973

FORD ESCORD, CLX letnik '91, prodam. Marjan Horvat, Veščica 23/a, pri M. Soboti. m3975

FORD SIERO 1.6, letnik 1989, prevoženih 61.000 km, dobro ohranjeno, garažirano, prodam. Tel.: 069 75 592 med 16 in 20 uro. m3992

TERENSKO VOZILO, znamke Nissan ali Mitsubishi, star do tri leta, kupim. Mirko Hanžel, Radoslavci 11, 69243 Mala Nedelja. m4001

MOPED APN 6S, dobro ohranjen, ugodno prodam. Daniel Lončar, Žepovci 96, Apače. m4006

živali

NESNICE, MLADE JARČICE, pasme hisex - novi in golden komet super braun (rjave), stare 3,5 meseca in tik pred nesnostjo, uvoz iz Nemčije, prodaja Perutninsko podjetje Farma pri Mostu, d. o. o., po zelo ugodni ceni. Za večje količine dostava zastoj. Kupec dobi za vsakih 10 jarčic 10-odstotni popust ali eno jarčico zastoj. Jarčice imajo vsa potrebna cepljenja, to jamči prodajalec z vso ustrežno dokumentacijo. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije: Gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, tel.: 24 393, Gostilna Benčec, Bakovci, tel.: 43 070, Gostilna Železen, Beznovci, tel.: 49 025, Zidarstvo Darinka Zamuda, Galušač, Videm ob Ščavnici, tel.: 68 044 in Bistro Huber, Grad, tel.: 53 168.

MLADE NESNICE, pasme hisex, lahko naročite po telefonu v trgovini Suzane Kozlar, Nedelica, tel.: 72 180, in pri Francu Movrinu, Petanjci 98 c, pri mostu, tel.: 46 505. Na vsakih deset ena zastoj. m396

NESNICE, MLADE JARČICE, pasme hisex - novi in golden komet super braun (rjave), stare 3,5 meseca in tik pred nesnostjo, uvoz iz Nemčije, prodaja Perutninsko podjetje Farma pri Mostu, d. o. o., po zelo ugodni ceni. Za večje količine dostava zastoj. Kupec dobi za vsakih 10 jarčic 10-odstotni popust ali eno jarčico zastoj. Jarčice imajo vsa potrebna cepljenja, to jamči prodajalec z vso ustrežno dokumentacijo. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije: Gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, tel.: 24 393, Gostilna Benčec, Bakovci, tel.: 43 070, Gostilna Železen, Beznovci, tel.: 49 025, Zidarstvo Darinka Zamuda, Galušač, Videm ob Ščavnici, tel.: 68 044 in Bistro Huber, Grad, tel.: 53 168.

MLADE NESNICE, pasme hisex, lahko naročite po telefonu v trgovini Suzane Kozlar, Nedelica, tel.: 72 180, in pri Francu Movrinu, Petanjci 98 c, pri mostu, tel.: 46 505. Na vsakih deset ena zastoj. m3563

KRAVO, staro dve leti, štiri mesecev brejo, prodam. Evgen Kalamar, Domanjševci 40. m3859

7 pujskov prodam. Petanjci 1. m3861

PURANE, samce, stare šest tednov, težke dva kilograma, prodamo. Te.: 069 82 266, 069 87 778 in 069 46 463. m3870

KRAVE, breje, in telice brejo, A-kontrola, prodam. Fujs, Strukovci 4. m3882

PUJSKE prodam. Gradišče 4. m3886

DVE KRAVI, breji, A-kontrola, mladi, prodam. Franc Vogrinčič, Gederovci 34, tel.: 46 761. m3929

KRAVO, osem mesecev brejo, A-kontrola, prodam. Puconci 260. m3931

PUJSKE prodam. Alojz Gašpar, Kolesarska 27, Tropovci, ali tel.: 46 722. m3932

FONDLANCE, mladiče, stare 10 tednov, odličnih staršev, z rodovnikom, prodam. Tel.: 062 775 779. m3969

PUJSKE prodam. Grah, Gradišče 62, tel.: 46 349 zvečer. m3988

KRAVE in breje telice ter 500 litrov cepljenega vina prodam. Ludvik Gerencer, Dobrovnik 114. m3995

MLADE NESNICE, novi hisex, lahko naročite na naslov Ivo Tibaut, Babinci 49, Ljutomer ali na tel.: 82 401. Dostava na dom. m4002

KRAVO, brejo 5 mesecev, prodam. Prvomajska 18, Turnišče. m4008

posesti

DILL d.o.o.
POSREDSNIŠKI IN
AGENCIJSKI PODJETJE
KUPUJETE, PRODAJATE,
ODDAJETE, NAJEMATE,
IŠČETE ... SVE VRSTE
NEPREMIČNIN
NE IZGUBLJAJTE ČASA IN
DENARJA!
TEL. (069) 32 322
FAX-TEL. (069) 32 322
A. NOVAKA 4 M. SOBOTA

STANOVANJE, dvosobno, v Murski Soboti, vinsko klet, 10 arov sadovnjaka ter 13 arov vinograda, starega 6 let, na Vaneči, ugodno prodam. Informacije po tel.: 21 803. m3862

HIŠO 14 x 4 m, pet prostorov in 11 arov zemljišča primerne za vinograd v Lendavskih gorah 314, blizu Lovskega doma, prodam. Inf. Lendavske gorice 314. m3993

ZIDANO GARAŽO, vrstno, na Št. Kovača v Murski Soboti, prodam. Inf. na tel.: 43 438. m3863

HIŠO v Radoslavcih, z vodo in elektriko, in 32 arov gozda prodam. Inf. na tel.: 062 35 489, ali 069 86 187. m3879

57 arov njive ob asfaltni cesti, 80 m od zadnje hiše, relacija Bakovci-M. Soboti, prodamo. Tel.: 23 474. m3898

STANOVANJE v M. Soboti /blizu centra/, s telefonom, 56 m², kot poslovni prostor za mirno dejavnost, oddam najboljšemu ponudniku. Tel.: 23 642 po 17. uri. m3918

V najem dam poslovna prostora 40 m² v M. Soboti z lastnim parkiriščem in z vsemi dokumenti za obratovanje. Prostora sta namenjena za trgovino, pisarno ali mirno obrt. Tel.: 22 445 ali 21 279. m3921

POSLOVNE PROSTORE v Gornji Radgoni na tržnici v novi zgradbi, več pisarn, bife in trgovini, dam v najem. Vsi prostori so zgrajeni do opreme. Inf. na tel.: 63 738. m3928

STAREJŠO HIŠO na 5-arski parceli na Partizanski 40 v Murski Soboti prodam. Tel.: 32 091. m3951

STANOVANJSKO HIŠO, opremljeno, takoj vseljivo, s sadovnjakom v izmeri 15 arov, možnost dveh gradbenih parcel, v Puconcih 324, prodam. Informacije Sever Puconci 319. m3958

VINOGRAD s počitniško hišico, komplet /s trgtvijoj/, v Sveti Trojici, prodam. Tel. 76 061 ali Kapca 99. m3970

kmetijska mehanizacija

Dvo- in tribrazdni plug, 12-colni, škroplnico Rau 440 litrov in krožne bra-

ne, 20 diskov, prodam. Tel.: 46 439. m3864

KOMBANJ, dvoredni, vlečni za koruzo, prodam. Tel.: 82 635 ali Rudolf Mavrin, Babinci 30. m3884

SILOKOMBANJ SIP, malo rabljen, in puhalnik z motorjem Tajfun prodam. Renkovec 63, Turnišče. m3900

10-colni plug IMT, visoki klinar, prodam. Tel.: 51 493 ali Anton Lesic, Otovci 91. m3904

TRAKTOR MTZ 52, prednji pogon, in rabljene plošče 200 kosov, 6,5-valne in 100 kosov 8-valne, prodam. Tel.: 87 951. m3922

SILOKOMBANJ Mengele, tip 280, mlekovod Fesfali, obračalni plug dvo- in tribrazdni, ter Pakja na 4-vretena in prevozni bazen za mleko, prodam. Tel.: 068 42 925. m3927

DROBILEC za zrnje z diesl motorjem, 125 KS, z večjo kapaciteto, prodam. Tel.: 40 040. m3936

LIČKALNIK za koruzo prodam. Markišavci 14, tel.: 26 291. m3957

TRAKTORJE LTZ 55 že za 13.250 DEM, možnost kredita, pohižite, količine so omejene. Dobava takoj. Inf. na tel.: 062 227 272. m3959

IMT MOTOKULTIVATOR, skoraj nov, oljni gorilnik, dobro ohranjen, in dva sode, 160 l, za rdeče vino, prodam. Tel.: 82 352. m3999

razno

PREKLICUJEM veljavnost spričeval 1. II. in III. letnika Srednje tekstilne šole v Murski Soboti, izdanih v letih 1981, 1982 in 1983. Helena Weindorfer, Krog 36. m3869

Preključujem veljavnost diplome št. 1550/1-501/92, izdano leta 1992 SERŠ Maribor, Štefan Heindler, Matjaševci 52. m3871

Preključujem veljavnost diplome, izdane na Kovinarstvu in strojništvu v Murski Soboti, smer avtomehanik, Robert Časar, Adrijanci 54. m3874

GROZDJE, laški rizling iz Lendavskih gor, sončna lega, prodam. Tel.: 75 384. m3883

STISKALNICO za grozdje 400 l prodam. Tel.: 82 635. m3885

SINTETIZATOR YAMAHA PSR 75 4 oktave in računalnik Commodore '64 z disketnikom, tiskalnikom in igriceimi prodam. Tel.: 069 40 148. m3888

Preključujem veljavnost indeksa, izdana pri SCTPU M. Soboti v šolskem letu 1985/86. Suzana Cigut, Puconci 43/c. m3899

ŠMARNICO in klinton z brajrd ter sortna jaboika, prodam. Alojz Cigan, Ribiška 8, Odranci, tel.: 70 173. m3901

POHIŠTVO za otroško sobo prodam. Tel.: 49 190. m3911

3 hrastove sode, 220 l, 220l in 180l ter 300 kg grozolja šipon, rizling in 300 kg šmarnice prodam. Tel.: 24 082. m3916

LADIJSKI POD z dostavo, 610 SIP I. razred, 490 SIT II. razred, prodam. Tel.: 063 451 082. m3934

SODE, nove, večje količino, po ugodni ceni, prodam. Sodar, Ivanci 56, tel.: 47 147. m3935

MEŠANO BELO VINO, 30 % šmarnice, ostalo cepljeno, po 100 SIT, prodamo. Tel.: 76 186. m3938

VINSKI SOD, 370 l, star tri leta, prodam za 18.000 SIT. Št. Kovača 158, Turnišče. m3953

GROZDJE šmarnico, 1200 trsov, prodam. Tel.: 79 178. m3955

PEČ ZA CENTRALNO kurjavo, novo, trajno gorečo, z dvema ognjiščema Feroterm za 60.000 SIT prodam. Tel.: 23 034. m3963

Grozdje (trgatev) v Strehovskih gorah in vino ugodno prodam. Inf. zjutraj in zvečer na tel.: 73 393. m3968

Morda ste sami in potrebujete pomoč, pa nimate svojcev. Ali vzamete k sebi 3-člansko družino? Ne bo vam žal! Naslov in upravi lista. m3972

DVA SODA, 300 in 150 l, rdeče vino, prodam. Brodarska 61, tel.: 26 681. m3974

HRASTOVE SODE, 100 in 200 l,

ugodno prodam. Tel.: 22 382. m3976

SUHA HRASTOVA DRVA prodamo. Tel.: 76 481. m3977

GROZDJE z brajrd, mešano, prodam. Rakičan, Kotna 27, tel.: 23 978. m3978

STISKALNICO, hidravlično 550 l, prodam. Tel.: 48 278. m3979

BRUSILNI STROJ za brušenje motornih valjev od 38 do 120 mm, stabilni vrtilni stroj in avto Opel kadet caravan, prodam. Panonska 10 G, Radgona. m3980

NUDIMO kratkoročna gotovinska posojila, tel.: 062 723 224 po 14. uri. m3982

GROZDJE, šipon, rizling, chardonnay, večjo količino, prodam. In. po tel.: 75 560, zvečer. m3984

DRVA, mešana za kurjavo, prodam. Zelko, Kolesarska 83, Tropovci, tel.: 46 328. m3986

FITNES oprema naprodaj. Kolesarska 83, Tropovci, tel.: 46 328. m3987

GROZDJE z brajrd, klinton, prodam. Tel.: 32 273. m3989

GROZDJE, rizling in mešano, prodam. Tel.: 75 401 ali 76 807. m3990

GROZDJE, šmarnico, prodam. Tel.: 72 147. m3991

GROZDJE na brajrdah v čentibskih gorah prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 75 383, popoldne. m3994

250 l sod, malo rabljen, prodam. Štefan Temlin, Kroška 25, M. Soboti. m3997

STREŠNO OPEKO ZAREZNIK IN BOBROVEC, rabljen, kupim. Ponudbe pod šifro KRITINA. m3998

ŠTEDILNIK na drva, malo rabljen, in šest vreč bavalita prodam. Štefan Dorenčec, Selišči 22. m4004

15 LET STAR 550 l sod za rdeče vino zelo ugodno prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 82 136. m34189

SOD, 1200 l, ovalni, prodam. Tel.: 81 977.

NAKLADALSKO SIP 22, rotacijsko koso 205 SIP, puhalnik z motorjem, pajek SIP 330 in sejalnico za koruzo, dvoredno, prodam. Makovec, tel.: 87 082. m34188

500 kg grozolja, šipon, rizling, prodam. Tel.: 76 807. m34189

KOMPLETNO LINJO za izdelavo robnikov (Stroj Hess hidravlik, mešalec in elektro vilicar 800 kg, s kablo) ugodno prodam. Tel.: 60 516. m4005

Prekliči!

Preključujem hranilno knjižico št. 2483-6, izdano v Vidmu. Cigula Vinko, Drakovci 81. m4007

delo

KUHARICO, redno ali honorarno, zaposli gostilna na izletniški točki Ljubljane. tel.: 061 213 429. Vsa oskrba v hiši. m3896

OTROKE sprejemem v varstvo. Tel.: 26 717. m3914

ŠOFERJA s C-kategorijo in mladege strojnika iščem. Norčinci 62, Martjanci. m3933

DEKLE, z veseljem do dela v bistroju, zaposlim. Inf. na tel. 26 087. po 19. uri. m3964

ZAPOSILIMO NATAKARICO. Tel.: 42 680. m4000

REDNO ALI HONORARNO ZAPOSILIMO TRGOVSKEGA POTNIKA za prodajo prehrabnenih artiklov na območju Prekmurja. Pisne vloge pošljite na Mercatino, Celovška 50, Ljubljana. m4009

ZDENEX d.o.o.

EXPORT - IMPORT
Finančni inženiring

ODSLEJ TUDI MI V POMURJU.
Oplemenite svoj denar po zelo ugodni obrestni meri in kratkoročna premostitvena posojila.
P. E. MURSKA SOBOTA
Arhitekta Novaka 4
Tel.: telefaks: (069) 32 848

SADJARJI IN VINOGRADNIKI!

Zdaj je najprimernjši čas za nakup lesenih zabojev za jabolka in akacijevih vinogradniških kolov.
Prodaja jih

Gorička vas
69204 Šalovci,
Tel.: (069) 59 033

PRVA ZASEBNA VERIFICIRANA
SREDNJA FRIZERSKA
SOLA
VITEZ A,
LJUBLJANA, UL. ANE ŽIHREL 8,
VPSILJE V 1., 2. in 3. LETNIK.

STONE DIVER
ZANESLJIVO
HUŠANJE
OB NORMALNI
PREHRANI
tel. 061 571 875

GOSTILNA NA
BRESU - HORVAT
BODONCI
DOLGE KOLNICE
BUNTO REPO
VINOGRADNIŠKA
KOLNICE, 24. SEPTEMBER
KRAJ, VINOGRADNIŠKA
KOLNICE

**GARAŽNA,
DELAVNIŠKA IN
DVORIŠČNA
VRATA**
z avtomatiko in
daljinskim
upravljanjem
**FERINA
MARIBOR,**
Limbuška c. 38a,
tel. (062) 101 611

IŠČEMO HONORARNE SODELAVCE
Vse, ki vas zanima sodelovanje z nami, vas vabimo, da se zglasite v ponedeljek, 25. septembra, ob 19. uri v gostišču MICHLWIRT v avstrijski Radgoni (Bad Radkersburg) pri g. Robertu.
Kako nas najdete?
V avstrijski Radgoni pojdite v glavnem semaforiziranem križišču v smeri proti Dunaju, mimo bolnišnice, po glavni cesti in potem na koncu naselja zavijte levo na stransko cesto in od tu je še 200 m.

**Gostilna
ŽELEZEN
Beznovci**
Vabimo vas v
soboto, 30. septembra
in v nedeljo, 1. oktobra
na domače
kolone z bujto repo.

**SADJARJI
IN VINOGRADNIKI!**
Zdaj je najprimernjši čas za nakup lesenih zabojev za jabolka in akacijevih vinogradniških kolov.
Prodaja jih
Gorička vas
69204 Šalovci,
Tel.: (069) 59

storitve

Izdelujemo in prodajamo vse vrste rotacijskih mulčerja za mulčenje trave in koruzne slame. Servisiramo in prodajamo kardane. Prodajamo tudi gradbeni material in umetna gnojila. Se priporočam AGROSVETEC, Ledavska 17, Černelavci, tel.: 069 22 943. m3860

Obrtniki, podjetniki, kmetje iz vse Slovenije, posredujemo vam hipotekarne kredite avstrijskih bank. Letne obresti 12 % ali 12,5 %. Doba vračanja 5,5 leta. Realizacija v 30-60 dneh. Kličite 0043 316 84 9524 od 7. do 9. ure ali 26 776 od

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči ali ledeni, pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK;
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na vašem domu.

7. do 12. ure in od 15. do 18. ure.
TRS

*Že leto dni te zemlja krije,
v grobu tihem mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije,
v naših srcih še živiš.*

V SPOMIN

26. septembra bo minilo leto žalosti, odkar nas je zapustila draga sestra, svakinja in teta

Marija Lehocki

iz Črncev 42

Tiho in žalostno ob tvojem grobu stojimo, s polno lepim spominom nate.

Žalujoci: vsi tvoji najdražji, ki smo te imeli radi

*Življenje je trudno
končalo svoj boj ...*

ZAHVALA

V 63. letu je 10. septembra 1995 dotrpela naša ljuba žena, mama, stara mama, tašča in sestra

Katarina Kocet

iz Kobilja

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste v težkih trenutkih bili z nami, nam izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče in za svete maše ter drago pokojnico v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku. Topla zahvala tudi zdravstvenemu osebju dobrovolniške ambulante, gospodu župniku za pogrebni obred ter pevcem in govorniku za pesmi in besede slovesa.

Žalujoci: njeni najdražji

V SPOMIN

Oh, kako je prazna hiša, kako boli srce za dragim možem in očetom

Francem Jonašem

iz Puzevec

Septembra mineva eno leto, odkar ga ni več v našem domu. Spominjava se pa tudi mame, oziroma stare mame

Berte Banfi

in starega očeta

Ludvika Banfija

iz Puzevec

Poteko je 20 let, ko nista več med nama. S hvaležnostjo in hvala za vse, kar ste pripomogli nam v življenju.

Angela in sin Robert

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je 27. 8. 1995 v 65. letu zapustil dragi mož, oče, tast in dedek

Geza Cipot

iz Predanovec

Ob prerani in boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in znancem, ki ste nam pomagali in v najtežjih trenutkih stali ob strani, ter vsem, ki ste ga pospremili v tako velikem številu k njegovemu preranemu počitku, nam izrekli sožalje ter darovali cvetje, vence, sveče in darovane prispevke v korist mrliške vežice. Prizrčna hvala g. duhovniku Balažicu; pevcem za odpete žalostinke, dr. Mariji Peričevi in patronažnim sestram iz Murske Sobote.

Zahvaljujemo se tudi vsem gasilskim društvom, posebej GD iz Predanovec in KMN Predanovci.

Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi, ki smo te imeli radi

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš upokojeni sodelavec

Peter Markovič

stikalec elektroenergetskih naprav

Od njega smo se poslovili v četrtek, 14. septembra 1995, na pokopališču v Ljutomeru.

*Kolektiv JP Elektro Maribor,
PE Elektro Gornja Radgona*

*Potuješ skozi naše sanje,
potuješ vse dalje in dalje ...
vendar bolečina ostaja ista,
ne kraj, ne čas
je ozdravila nista.*

V SPOMIN

19. septembra je minilo dve leti, odkar nas je za vedno zapustil

Endre Njakaš

iz Radmozanec

Hvala vsem, ki z dobro mislijo stojite ob njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate svečke.

Žalujoci: starši, sestra Žuža in brat Jože z družinama

*Kako prazen dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče!
Nič več tvojega smehljaja,
odšel si tja, kjer ni več bolečin,
a nate večno bo ostal spomin.*

ZAHVALA

V 86. letu nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, tast, dedek, pradedek in stric

Janez Danč

iz Prosenjakovec 55

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje, sveče in nam izrekli sožalje. Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke, govorniku g. Molnarju in g. Šeraku za ganljivo slovo, Čebelarskemu društvu M. Sobota in Čebelarski družini Prosenjakovci ter kolektivoma Telekom M. Sobota in Tekstil Prosenjakovci, kakor tudi osebju bolnišnice v M. Soboti.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njegovi

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.*

ZAHVALA

7. septembra nas je v 92. letu za vedno zapustila naša draga mama, babica in prababica

Elizabeta**Lepoša**

iz Lucove

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in vsem, ki so drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Lepa hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter Pogrebništvu Banfi.

Žalujoci vsi njeni

V SPOMIN

26. septembra mineva eno leto žalosti, odkar nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče in pradedek

Jožef Pozderek

iz Beltinec

Zahvaljujemo se vsem, ki obiskujete njegov grob, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoci: vsi njegovi

*Odšla si tja, kjer ni več bolečin,
a nate večno bo osjal spomin.*

ZAHVALA

Ugasnilo je plemenito in utrujeno srce naše drage žene, sestre, botre in stare mame

Kristine Šeruga

roj. 1912
iz Šalamenec

V tihi žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč. Hvala za darovane vence, cvetje in sveče ter izrečena sožalja. Zahvaljujemo se g. kaplanu iz Tišine za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, domačim gasilcem ter Pogrebništvu Banfi iz Veščice.

Vsi njeni najdražji

*Ko živel sem, ljubil sem vas vse,
zdaj, ko me več med vami ni,
ljubite me v spominu vi.*

V SPOMIN

Boleč je spomin na 23. september pred štirimi leti, odkar nas je zapustil dragi mož, očka, sin in brat

Jože Koltaj

iz Gornjih Petrovec 45

Za vsako misel in spomin nanj, za vsak obisk pri grobu, darovano cvetje in prižgane sveče - prizrčna hvala.

Žalujoci: vsi tvoji najdražji

*Rožice na grobu cvete,
svečke v spomin plamene,
a v srcu mojem bolečina žge,
še stopnjuje se ob spominu na te,
le spomini lepi na te,
ostali so in me bodre.*

V SPOMIN

25. septembra minevata dve žalostni leti, ko je preminil naš predragi mož, oče, dedi, brat in tast

Jože Rogan

iz M. Sobote

Prizrčno se zahvaljujemo vsem, ki se ga z dobro mislijo kdaj spominjate ali stojite ob njegovem grobu, prinašate cvetje in prižigate svečke.

Žalujoci: tvoji najdražji

*Kako prazen dom, dvorišče,
moje oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
odšla si tja, kjer ni več bolečin,
a nate večno bo ostal spomin.*

ZAHVALA

V 63. letu me je za vedno zapustila draga mama

Irena Žilavec

roj. Žiško iz Lucove

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na njeni zadnji dom, darovali vence, cvetje, sveče in nam izrekli sožalje. Prizrčna hvala g. duhovniku Balažicu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in Pogrebništvu Banfi.

Vsem še enkrat hvala.

Žalujoci: sin Jože

*Že eno leto v tihem grobu spiš,
a v naših srcih vedno še živiš,
tvoj večni dom le rože zdaj krasijo
in svečke ti v pozdrav gorijo.*

V SPOMIN

24. septembra bo minilo leto žalosti in bolečine, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

Štefan Lovenjak

iz Vaneče

Vsem, ki stojite ob njegovem grobu, prižigate sveče in prinašate cvetje, prizrčna hvala.

Vsi njegovi

*Ali me čakate, polja, gozdovi
preljubi? Kako rad bi prišel,
oh, rad. Ne čakajte me, nič
več me ne bo, še pomnite, kdaj
sem prišel po slovo ...*

ZAHVALA

V 85. letu življenja nas je nenadoma zapustil naš dragi mož, brat, oče, dedek, pradedek in tast

Mihael Magdič

iz Müzg 1 pri letališču

Ob tej boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo duhovnikom gospodu Jožetu Rajnarju in gospodu kaplanu Benkoviču za pogrebni obred in izrečeno sožalje, kakor tudi pevcem za odpete žalostinke. Iskrena zahvala tudi gospodu Radišiču za besede slovesa v imenu LD Bakovci-Dokležovje. Pristrčna hvala vsem za darovano cvetje, sveče in za svete maše, kakor tudi za izrečeno sožalje. Zahvaljujemo se kolektivu Vrtnarstvo in sosedom iz Vrtnarske ulice, lovskim tovarišem in članom Aerokluba za udeležbo na pogrebu, kakor tudi botrini, bratrancema, vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste dragega nam očeta pospremili na kraj večnega počitka. Hvala tudi vsem, ki ste se ga spomnili v tihih molitvah in ga priporočili Bogu. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!
Za njim žalujejo: žena Marija, sestra Anika, sin Feri z otrokoma, hčerke Gizika, Anica in Marica z družinami, vnuki, Bernardka z družino, Tonček, Miran, Tomi, Martina, Darko in Darja, pravnuki Mihec in Mitja ter nečaki in nečakinje

*Beli cvetovi na grobu,
drobne lučke tam gore,
a pod tem grobom
ljubi sinek in bratec mirno spi.
Zakaj si moral nam tako
hitro umreti, dragi Valetnin?*

ZAHVALA

V naših srcih je bolečina, pri nas doma praznina, ker nas je v cvetu mladosti, komaj v 21. letu zapustil naš dragi sin, brat, vnuk, strček, nečak in bratranec

Valentin Gostonj

iz Čepinec 49

Ob prerani in boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje, sveče, denarno pomoč in nam izrekli sožalje. Posebna hvala duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Hvala tudi gasilcem, mladincem, kolektivu sodelavcem Pošte Murska Sobota, kolektivu Mure iz Gornjih Petrovec in 324 brigade TZO iz Murske Sobotice. Hvala tudi Kirurškemu oddelku Bolnišnice v Rakičanu in Kliničnemu centru Ljubljana. Vsem in vsakemu posebej še enkrat hvala!
V globoki žalosti: vsi njegovi najdražji

*Bolečine si prestala,
zdaj v grobu boš mirno spala,
a v naših srcih, draga mama,
za vedno boš ostala.*

ZAHVALA

V 74. letu je dotrpela naša draga žena, mama, tašča, babica, prababica in sestra

Irena Hajdinjak

iz Večeslavec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, sočustvovali z nami, izrekli sožalje, darovali vence, cvetje, sveče, za svete maše in vsem, ki ste našo drago mamo pospremili k njenemu zadnjemu počitku. Hvala dr. Nadi Šavel - Švigel, dr. Mariji Peričevi, zdravstvenemu osebju Splošne bolnišnice v Rakičanu ter Onkološkemu oddelku Ljubljana. Hvala patronažnim sestram iz Rogasovec in vsem, ki ste jo obiskovali in tolažili med njeno dolgo, trajno, težko boleznijo. Pristrčna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za čustveno odpete žalostinke, govornici za poslovljne besede ter Pogrebništvu Banfi. Vsem še enkrat iskrena hvala!
Žalujoci: vsi njeni

Prekmalu nas je zapustil naš dolgoletni sodelavec

Miroslav Zuzzi

tehnično vodja v pokouju

Spominjali se ga bomo kot predanega, vestnega sodelavca in iskrenega prijatelja.

JP Elektro Maribor,
PE Elektromontaža Ljutomer

ZAHVALA

8. septembra 1995 nas je v 86. letu zapustil naš dragi

Werner Pitz

iz Topolovec

Iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili k večnemu počitku, nam izrazili sožalje, darovali cvetje, vence, sveče ter denarne prispevke za svete maše in dobre namene.

Pristrčna hvala gospodu župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku za besede slovesa.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

ob slovesu od našega dragega moža, očeta in dedija

Štefana Pečka

iz M. Sobotice

ki smo ga položili k večnemu počitku v družinsko grobnico v G. Petrovcih, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste s tiho in blago mislijo počastili njegov spomin in ga pospremili na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni zdravnici dr. Sonji Vidovič Rauter iz Radenec, zdravnikom Internega oddelka bolnice v M. Soboti in osebnemu zdravniku dr. Radiču.

Zahvaljujemo se družinam dr. Kološa, Sever, Kovačec iz G. Petrovec, Peček in Štelc iz M. Sobotice, ki so nam stale ob strani v najtežjih trenutkih in nam vsestransko pomagale. Hvala duhovnikom g. mag. Ludviku Jošarju in g. mag. Leonu Novaku za pogrebni obred, kakor tudi sorodnikom, sosedom, prijateljem, njegovim sodelavcem in znancem za izraze sožalja, za darovano cvetje in v dobrodelne namene.

Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ga boste ohranili v lepem spominu.

M. Sobotica, 12. september 1995

Njegovi: žena Hlene, sin Štefan in vnuk Mitja

*Niti z bogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostal.*

ZAHVALA

Hladna zemlja te obdaja, grob našeto rož krasi, a verjeti ni mogoče, da si nas v 38. letu zapustil, dragi mož, oče, brat, sin in zet

Emil Elijaš

iz Sela 141

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali in ga spremljali na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje, sveče, za svete maše in nam izrekli sožalje. Hvala p. Donat Kranjec, pevcem za odpete žalostinke in učencem 7. razreda in 4. razreda z razrečničkama Osnovne šole Fokovci.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Dragica, sinova Damir in Dejan, sestra z družino, oče in tast ter vse ostalo sorodstvo

*Mrki dan razginja
vlažne, sivkaste megle
in otožno nas spominja
na te, ki pod križem spiš.*

ZAHVALA

V 49. letu nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, sin, brat in zet

Ignac Zver

iz Gomilice 47

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, znancem in vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše, nam pa izrekli iskreno sožalje. Posebna zahvala g. kaplanu Alojzu Ternarju in g. župniku Stanku Zveru iz Bogojine za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, g. Tkalecu za besede slovesa ob odprtem grobu ter Alojzu za odigrano Tišino. Najlepša hvala podjetju Planika Turnišče ter delavkam Planike oddelka 12/238 FJF, podjetju Škrilec, d. o. o., iz Murske Sobotice, delavcem Varstroja iz Lendave, Napredku, d. o. o., iz Domžal ter gasilcem za častno stražo. Hvala tudi primariju dr. Zadravcu in patronažnim sestram za lajšanje bolečin v zadnjih trenutkih. Vsem iskrena hvala! Gomilica, 11.9.1995

Žalujoci: žena Ana, hčerka Nataša, sin Boštjan, oče, mati, brat Milan in sestra Marta z družinami, tast in tašča ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prerani izgubi ljubega

Janka Pisanca

iz Slomškove ulice 68
v Murski Soboti

Hvala vam, ki ste se ga spomnili z lepo besedo, mislijo in dejanji, se poklonili njegovemu spominu in ga pospremili. Vsem hvala za darovano cvetje, sveče in izraze sožalja.

Posebna hvala g. župniku Gombocu za opravljen pogrebni obred, g. Rudiju in prijateljici Šariki za lepe besede slovesa, godbeniku za odigrano Tišino, sosedi Idi in stanovalcem v bloku ter prijateljem in sorodnikom, podjetju Čarni, d. o. o., Berisha, s. p., iz M. Sobotice in Pogrebništvu Banfi za opravljene pogrebne storitve. Hvala dr. Štabucu iz Onkološkega inštituta v Ljubljani, dr. Potočnikovi in zdravnikom kirurgije v M. Soboti.

Najlepša hvala vsem medicinskim sestram, tehnikom in osebju II. nadstropja kirurškega oddelka soboške bolnice za skrbno nego, pozornost in izredno humano pomoč v času zdravljenja in v njegovih najtežjih trenutkih življenja. M. Sobotica, Ljubljana, Radije ob Dravi, 8. 9. 1995

Njegovi najdražji

*Kaplja na veji,
človek si ti,
vetrič zapiha,
pa te več ni.*

ZAHVALA

V 88. letu nas je za vedno zapustil dragi stric in sorodnik

Alojz Emberšič

iz Trdkove

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom in sorodnikom, ki ste nam pomagali in nam stali ob strani, ter vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, darovali vence, cvetje ter nam izrekli sožalje. Hvala tudi vsem, ki ste ga obiskali v bolnišnici med njegovo boleznijo. Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, zdravstvenemu osebju Kirurškega oddelka Splošne bolnice v Rakičanu za trud in lajšanje bolečine. Iskrena hvala velja tudi Pogrebništvu Banfi.

Vsem še enkrat hvala iz dna srca.

Žalujoci: Karel z ženo Olgo sinom Dejanom in sorodstvo

*Zdaj mirno spiš, ljuba naša mama,
pa saj v življenju vse preveč si ti
garala.*

*A v naših srcih se zarezala je rana
in krik nemočen.*

Zbogom, mama, in hvala, hvala!

ZAHVALA

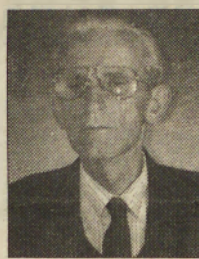
26. avgusta 1995 je cvetje prekrilo grob naše drage mame, babice, prababice in sestere

Terezije Maučec

iz Bučecovec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem, sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem, znancem ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku, nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Pristrčna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, GD Bučecovci, Stara Nova vas, Bunčani in govornikom g. Mirku Hanzekoviču, predsedniku OZ Ljutomer in predstavniku GD g. Dušanu Kavašu ter godbeniku za odigrano Tišino. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni najdražji

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
bolečine si prestal,
zdaj boš v grobu mirno spal.*

ZAHVALA

V 72. letu nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, tast in dedek

Anton Gomboc

iz Gerlinec 53

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, ga pospremili na njegovi zadnji poti, izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče in za svete maše. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku g. Grahju, Pogrebništvu Banfi za organizacijo pogreba ter godbeniku za odigrano Tišino.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Jožefa, sinova Jože in Anton, hčerki Marija in Anica z družinami

Izjava Prezidija Prekmursko-Prleške republike ob neljubem nam ravnanju z našim rojakom, nosilcem najvišjih partijskih in državnih funkcij:

»Ljubljana! Kranjci, Štajerci, Dolenci, Gorenci, Primorci in drugi provincialci! To je utimatam!

Našega potrpljenja bo konec, mi bomo sprejeli rešitev in odpoklicali svojega rojaka Milana Kučana - Sezonce! Nismo ga zato poslali na sezonsko delo vodit vam državo, samostojno in nedovisno od Jugoslavije, ne pa tudi od naše Republike, da ga boste po sodišču vlačili! Mislite, da smo mi neumni? Spoznali ste ga za »preiskovanca«, čeprav se vam je uklonil in nastopil pred vašim razsodiščem kot priča! Mislite, da ne vemo slavske gūčati? Preiskovanec je samo drugo ime za »obtoženec«. Kaj boste preiskovali, če ga ne obtožujete? Mi ne priznavamo vašega sodišča, kakor je nekoč rekel že Zagorec Josip Broz! Sezona vašega zajebljanja se izteka! Imeli boste državne nemire, če ga zaprete! Mi naših ne damo!

Neznanci so ljutomerskemu županu Mirku Imriju Bratuschi obesili na vrata kito ptujske čebule s pripisom: »Jokal boš, župan, jokali!« Županov štab ob pomoči ptujske legije raziskuje pomen sporočila.

Novi stari direktor Panonke Jože Škulj se je iz Novosibirska preimenoval v Starosibirska. V Tivadarjevi lipovski krajevni skupnosti je že najel Vučjo jamo za zablerejo.

Novi lastnik Pomurke mesar Prekoršek - Benko II. Celjski, mož zajetne postave, tam okrog dveh metrov, je prepričal prodajalce mesnice, da je pravi človek v pravem poslu, ko je bika lastno-ročno obesil na vešala.

Na Trgu nebeškega miru v Pekingu je te dni slišati osamljeno ploskanje. Milka Fišer - Mica je slednjič prispela na konferenco žensk in zdaj aplavdira sklepoma konferenca, da imajo »ženske prosto izbiro partnerja« in »pravico do uživanja v spolnosti«.

BESEDA NI KONJ

Radgonski mehurčki

Pozdravljene, ljube moje. Poletja bo kmalu konec, oktobrske megle so že tu, jutra so zaspana in hvala Bogu (ali komu drugemu?), da bomo zopet premaknili ure. Bom vsaj lahko eno uro dalje spala. To bo dobro za nekatere občinske, upravne in davčne delavce, da bodo vsaj nekaj časa hodili pravočasno v službo. Napisala sem delavce (žal tudi nekaj delavk zamujaj!). Bolje bi pristajalo uslužbenci, ker bolj hodijo v službo kot delajo. No, nekatere in nekateri so tudi uslužni, nekateri pa ... o, groza! Slišim, da so se vrhovi občine in upravne enote tudi v naši Radgoni skregali med seboj (končno tudi pri nas), v drugih občinah se je to takoj zgodilo in so se že pobotali, nekateri pa se ne bodo nikoli. Še vedno poteka veliko preseljevanje »kadrov« iz enega prostora v drugega. Nekaj vrat so celo zazidali, da ja ne bi mogel kdo na prijateljski klepet. Kako »duhovno revni« so nekateri!

Kaj hočemo, nekateri vedrijo in »oblačijo« v tej občinski bajti že leta in leta. Vse se da urediti, če je potrebno. Poglejte tale razpis (tako se govori): Župan išče »dobrega« in »izobraženega« svetovalca, ki naj bi bil pravnik, lahko pa je tudi kakšen električar, če pa ima še »partijsko« šolo, pa je sploh primeren. Mogoče je takšen kader celo boljši kot tisti pravi pravnik v glavni stavbi naše Radgone, ki niso vredni počenega groša. Danes bi malo »pokarala« še eno pomembno »institucijo« (tako se reče!). Zadnjič sem »ošvrknila« davčno upravo, (upam, da se bo tam kaj izboljšalo, saj slabše ne

more biti!) Danes pa je trin v moji peti center za socialno delo. To je še eno »svetovno čudo«. Tu se res ne ve, kdo pije in kdo plača (no, oprostite, ve se kdo pije!). Kriza je vedno večja, ti gospodje (in tudi gospe) pa se grede »socialo« po svoje (če ne sedijo v pisarnah, potem se grede novinarje pa nakupovalce pa turizem po Italiji, in to vse nankrat!) Še dobro, da imamo v Radgoni zelo prizadevnega sekretarja Rdečega križa in aktiven Karitas, ki pomaga tistim, ki so potrebni pomoči. No, naš center za socialno delo je tudi potreben velike pomoči.

Le kdo jim bo pomagal? Gospod župan, vi skoraj vse zmorete! Župan se ni »zvalil« v počivalnik (še ni jasno, če ga bo res imel), sliši pa se, da bo šel malo na dopust. Zaslužil si ga je. Iztekajo pa se dolge počitnice za naše občinske svetnike in začetek jeseni bo spet humoristično obarvan na našem internem kanalu. Upam, da bo gospod C. prenašal ta cirkus (bilo bi dobro, da bi se malo popravil ali da mi mu gospod župnik malo izpršal vest). O naših svetnikih pa bom več pisala, ko bodo zopet »aktualni«.

Še vedno pa ni končano popravilo tiste čudne stavbe na Partizanski cesti. Kdaj, župan, kdaj? Slišim pa, da bo direktor Pomurskega sejma poklical vse Radgončanke in Radgončane na brezplačno zabavo. Hvalovredno dejanje. Samo pazite, g. direktor, da ne bo to nedelja 31. septembra! V pričakovanju »zabave« Radgonska klepetulja

Kako je Jože Padar iz Žižkov postar zidar in naposled samostojni podjetnik?

Zidarskomojstrski jubilej

»Moji predniki so bili siromašni. Praded Jožef je občasno delal pri nekdanjem murskem mlinarju in brodarju Marku Kreslinu. Z

ženo in štirimi otroki je živel kar pri njem. Uspelo mu je kupiti kravo, za katero je spletel hlev iz vrbovega vejevja, ki sta ga nato s prababico

ometala z blatom. Želja po zaslužku ga je gnala v Ameriko.

Mikalo ga je, da bi se čez čas vrnil k ženi in družini ter postavil zidano hišo, a je namesto njega prišlo črno pismo s sporočilom, da je mrtev,« je začel svojo pripoved zidarski mojster iz Žižkov. »Ne jokajte, jaz vam bom pomagal! Lahko ostanete še naprej v moji hiši,« je vdovi zagotavljal mlinar Marko Kreslin. Tedaj se je pisalo leto 1918.«

Kmalu zatem so madžarski zidarji Marka Kreslina, zaveznega Slovence, ustrelili na brodu. Kaj pa zdaj? Podvizala sta se Padarjeva najstarejši sin Jožef in hčerka Terezija. Še živita. On je zdaj star 90 let, ona jih ima 92. Jožef (stari oče sedanjega mojstra Jožeta) se je odločil za zidarstvo, da bi tako pomagal materi. Zidarskih veščin se je naučil pri Ivanu Kohku na Dolnji Bistrici. Bil je dober mojster in v delo je pozneje vključil tudi svoje sinove: Jožefa, Ignaca in Martina. Vemo, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Tako je tudi Jože Padar šel po sledi svojega očeta, vendar se je poklica učil pri drugem mojstru: Jožetu Horvatu iz Žižkov.

»Na pobudo mame Gizele sem obiskoval in uspešno končal še gradbeno delovoško šolo v Murski Soboti. Pred 15 leti sem zaprosil za obrtno dovoljenje in začel na svoje,« je v nadaljevanju povedal mojster, ki je s sodelavci zgradil že veliko hiš, gospodarskih poslopij, hlevov. Zanj se mnogi odločajo, ker se drži dogovorjenih rokov. In kako bo v prihodnje? Bo imel tudi on naslednika? Seveda ga ima, ime pa mu je prav tako Jože.

J. ŽERDIN

Cene rabljenih avtomobilov

Na nedeljskem sejmu rabljenih avtomobilov pri soboškem Agroservisu so prodajali 35 vozil, prodali pa so štiri.

Znamka	Letnik	Prev. km	Cena
Zastava 101	1987	72.000	2.600 DEM
Visa Olteit	1991	61.000	2.000 DEM
Jugo 45 A	1987	75.000	2.100 DEM
Citroen GS	1979	61.000	65.000 SIT
Golf JX 1,3	1987	81.000	8.000 DEM
Mercedes 200 D	1982	206.000	8.200 DEM
Renault 5c	1993	35.000	11.200 DEM
Citroen AX 11TRE	1987	76.000	6.000 DEM
Renault 4 GTL	1990	30.000	7.000 DEM
Jugo 45 A	1987	75.000	2.300 DEM
Zastava 128	1989	81.000	250.000 SIT
Lada Samara 1500	1990	51.000	6.200 DEM
Alfa 33 1,3	1987	74.000	6.000 DEM

Nakupi na Madžarskem najugodnejša prilžnost

MONOŠTER

NAJVEČJA TRŽNICA NA JUGOZHODU MADŽARSKE, KI SO JO AVSTRIJCI ŽE ODKRILI.

V kulturnih razmerah vsak dan od 8. do 17. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure, dobite vse, kar želite, veliko ceneje kot v trgovinah. Izognete se gneči, na mejnem prehodu Hodoš ni čakanja za prestop. Ob tržnici je veliko parkirišče, primereno tudi za avtobuse.

Grosistična prodaja za trgovce - obiščite pisarno tržnega inšpektorja (piacfelügyelői iroda).

OBIŠČITE NAJVEČJO IN NAJBOLJE ZALOŽENO TRŽNICO JUGOZHODNE MADŽARSKE IN PREŽIVITE PRIJETEN DAN.

Turnišče: cene pujskov

Minuli četrtek so rejci na sejmu pujskov v Turnišču ponujali 34 živali, starih od 7 do 10 tednov in težkih od 15 do 20 kilogramov. Za par so zahtevali od 10.000 do 15.000 tolarjev, lastnike pa je zamenjalo 26 pujskov. Sejem v Turnišču se odpira vsak četrtek ob 7. uri.

Lendavski perenci

Ne le koledarsko, ampak tudi sodeč po tracionalnih prireditvah, ki so se »iztekle«, stopamo v jesenski čas. Tako so mimo bistriški Mlinarski dnevi, Gaberska, Varaška in Gomiliška noc, velikopolanske konjeniške dirke, turistično-folklorna prireditve Lendavske rgatev, v nedeljo pa so v Lendavi sklenili še pasjo razstavo. Le-ta je bila na športno-rekreacijskem centru, pritegnila je veliko štirinožcev in njihovih prijateljev. Seveda tudi prijatelji, ko pa je tudi na našem območju kar nekaj dam(ic), ki morejo brez psičkov. Na prejšnji pasji razstavi je bilo obiskovalcev veliko več, kajti tedaj je prišel s svojim Arturjem tudi naš predsednik vlade. Letos ga ni bilo, ker se je zgodila nerodnost, saj je ravno v času razstave pripotoval ameriški obrambni ministar.

Dobro je, da so vse te »umetne« prireditve proč in zdaj se bomo lahko posvetili pripravam na ta pravo rgatev. Ranigo so seveda že pobrali, nekateri neučakanci pa bodo pozne sorte trgali že ta vikend, drugi pa vsekakor prihodnji teden. Grozdje menda ni bolj gnije in ljudje se boje, da bo letos staba vinska letina. Vsekakor bi bilo zanimivo dognati, kaj je vzrok taki gnilobimorda je »gniloba« tudi v nas vinogradnikih, ki kar vsepovprek špricamo, ne pa po kakem škropilnem koledarju. Mnogi se vedno prisegamo tudi na ronilan, ki da varuje pred gnilobo, zdaj pa vidimo, kaj imamo. Preveč žreti pa se le ne kaže, ko pa vemo, da nas pridelava grozdja in vina veliko več staneta, kot pa je pri nas cena litra lendavčana (160 tolarjev). Bolj »pametno« bo, da gremo vino kupiti na Madžarsko, kjer je treba odšteti za liter le 33 forintov, kar je približno enako našim 80 tolarjem. Na uho mi je prišlo, da hodijo čez mejo s plastičnimi posodami tudi »ugledni« vinogradniki oziroma kletarji. Očitno so to tisti, ki svoje vino uspejo komu prodati, sami pa pijejo našega »starčka«, »kletarji« ali pa ceneno madžarsko vino, zato jih nenehno tišči na »več«.

Ja, hudič je, ko moraš na hitro nekam zaradi višje sile. Višja sila, pravzaprav igrice ata-mama, je tudi vzrok, da lendavskim Indipu hudo primanjkuje šivilj. Direktorju, ki je z letnim načrtom planiral toliko in toliko bolniških in porodniških izostankov, ni cer ne svetujem, naj od seksa željnih mladenk izsili obvezo, da toliko in toliko časa ne bodo izostajale z dela, večja preobnova pri načrtovanju pa bo seveda dobrodošla. Ker rojstva v naši občini načrtujejo v glavnem moški, predlagam, naj »dežnikarna« kupi nekaj tisoč kondomov in jih razdeli delavkam. Porodniških »pustov« bo čez devet mesecev manj!

mobitel

Uradni zastopnik:

PYRAMIDIA

Mladinska 8, Murska Sobotna
069/31-633, 0609-613-372

Moja domača banka

Pomurska banka d.d.
Murska Sobotna

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne, 14. septembra 1995, tečaj velja od 15. 9. 1995 od 00.00. Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 19. 9. 1995 od 00.00.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1.172,4571	1.188,00	1.220,00
Francija	100	2.398,1065	2.424,00	2.492,00
Nemčija	100	8.246,8671	8.445,00	8.595,00
Italija	100	7,6168	7,60	8,00
Švica	100	10.150,6564	10.225,00	10.510,00
ZDA	1	122,6804	124,60	127,30

IMETNIKI TEKOČIH RAČUNOV

Septembra poteče veljavnost večjega števila bančnih kartic, ki jih imetniki tekočih računov uporabljajo pri poslovanju s tekočim računom LB Pomurske banke.

LB Pomurska banka zato prosi vse imetnike tekočih računov, naj so pozorni na veljavnost kartice. Z neveljavno kartico bi imeli namreč težave pri poslovanju z bankomatom, pri dvigu gotovine pri plačevanju blaga in storitev. Veljavnost kartice poteče zadnji dan septembra oz. v mesecu, ki je označen v spodnjem desnem kotu na sprednji strani kartice. Imetnike tekočih računov obveščamo, da že lahko zamenjajo kartice, ki potečejo do konca meseca septembra. Novo bančno kartico boste prejeli v organizacijski enoti LB Pomurske banke, ki vodi vaš račun.